INFORME DEL MECANISME CATALÀ PER A LA PREVENCIÓ DE LA TORTURA

DESEMBRE 2017

SÍNDIC
EL DEFENSOR DE LES PERSONES

INFORME ANUAL DEL MECANISME CATALÀ PER A LA PREVENCIÓ DE LA TORTURA

DESEMBRE 2017

SÍNDIC
EL DEFENSOR DE LES PERSONES

Síndic de Greuges de Catalunya

1a edició: Desembre de 2017
Informe del Mecanisme Català per a la Prevenció de la Tortura. Desembre 2017
Maquetació: Síndic de Greuges

Disseny original: America Sanchez
Foto portada: © Pixabay

ÍNDEX GENERAL

I. INTRODUCCIÓ 5

II. ADOLESCENTS EN CENTRES DE PROTECCIÓ O PRIVACIÓ DE LLIBERTAT 9

III. FUNCIONS DE CUSTÒDIA DE PERSONES DETINGUDES PER PART DE LES POLICIES LOCALS DE CATALUNYA 17

IV. TANCAMENT DE LA PRESÓ MODEL DE BARCELONA 25

V. ÀMBIT INSTITUCIONAL 31

VI. VISITES REALITZADES L'ANY 2017 35

1. METODOLOGIA 39

2. VISITES 44

a. Centres penitenciaris 44

b. Mòduls penitenciaris hospitalaris 65

c. Comissaries de la Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra 67

d. Comissaries de la policia local o guàrdia urbana 80

e. Centres d'internament d'infants i adolescents 103

f. Centres sociosanitaris 108

VII. ESTAT DE COMPLIMENT DE LES RECOMANACIONS FORMULADES EN ANYS ANTERIORS 111

1. Drets de les persones detingudes reconeguts en el marc de la UE 115

2. Drets i garanties per a les dones als centres penitenciaris de Catalunya 116

3. L'aplicació del règim d'aïllament a les presons catalanes 117

4. Espai de detenció de persones menors i adultes de la Ciutat de la Justícia 118

5. Ingrés en establiments geriàtrics de persones grans no incapacitades que no poden manifestar lliurement la seva voluntat 120

6. L'aplicació del Protocol d'Istanbul en l'àmbit policial 121

VIII. CONCLUSIONS GENERALS 123

I. INTRODUCCIÓ

1. INTRODUCCIÓ

Aquest informe recull l'activitat duta a terme al llarg de l'any 2017 pel Mecanisme Català de Prevenció de la Tortura i d'altres Tractes o Penes Cruels, Inhumans o Degradants (MCPT). És el setè informe que es presenta al Parlament de Catalunya, d'acord amb el que estableix l'article 74 de la Llei 24/2009, de 23 de desembre, del Síndic de Greuges.

Enguany s'han practicat 47 visites a 44 centres, una xifra similar a la d'anys anteriors (50 visites l'any 2016; 45, l'any 2015). La major part de les visites corresponen a comissaries de policia, principalment de les diverses policies locals que a Catalunya disposen d'àrees de custòdia de persones detingudes i que enguany han estat objecte d'un seguiment específic. També s'han visitat set centres penitenciaris, dos més que l'any passat, un dels quals (Centre Penitenciari Brians U-dones) en dues ocasions, i també la Unitat Penitenciària de l'Hospital de Terrassa.

Així mateix, s'han visitat sis centres d'internament de joves i adolescents (de justícia juvenil, terapèutics i d'educació intensiva o acció educativa), i també, en dues ocasions, les dependències de la Ciutat de la Justícia, on enguany s'ha detectat la presència en condicions inacceptables de menors estrangers indocumentats no acompanyats. Aquestes darreres dependències han estat objecte d'atenció especial, atesa la seva inadequació *per se* perquè hi romanguin menors no acompanyats que han de ser objecte de protecció.

Aquesta inadequació enguany ha estat més acusada, atès que s'ha allargat extraordinàriament el temps d'estada i les condicions en aquest espai a causa de la manca de places d'acollida per fer front a les arribades molt més nombroses de menors no acompanyats.

Com s'ha reiterat en informes corresponents a anys anteriors, l'MCPT manté un protocol d'actuació homogeni, amb les especificitats pròpies del tipus de centre objecte de supervisió. Abans de la visita, l'Equip decideix els objectius de la visita i la metodologia que s'hi emprarà. Les visites es fan en qualsevol horari, sense avís previ, i s'inspeccionen els espais de privació de llibertat escollits per l'Equip, particularment aquells on hi ha més risc de maltractament, com ara les sales de contenció o, en centres penitenciaris, els departaments especials.

Atès que bona part dels equipaments on hi ha persones privades de llibertat ja han estat visitats en els darrers anys per l'MCPT en una o diverses ocasions, actualment les visites se solen centrar no tant en els aspectes estructurals d'aquests espais, que ja són coneguts, sinó en entrevistes confidencials amb persones privades de llibertat.

De la inspecció de les instal·lacions i de les entrevistes dutes a terme, l'Equip n'extreu les observacions més rellevants i les conclusions i recomanacions que cal traslladar a l'administració responsable del centre visitat. Així mateix, un cop es rep la resposta de l'Administració, se n'avalua el contingut per donar per tancat l'expedient o, eventualment, demanar explicacions addicionals o fer ulteriors visites de seguiment.

En l'informe d'enguany, a banda de les fitxes en què es recullen, per a cada centre visitat, les principals observacions i conclusions extretes per l'Equip, i també les recomanacions que se'n deriven, es presenten dos estudis que són resultat, a l'ensems, de les visites dutes a terme per l'Equip i de la recerca desenvolupada per membres del Consell Assessor de l'MCPT i del mateix Síndic de Greuges. Aquestes reflexions giren al voltant de dos temes d'importància singular:

1. Adolescents en centres de protecció o privació de llibertat. Els adolescents en centres de protecció o de justícia juvenil són un dels col·lectius més vulnerables dels quals l'MCPT té coneixement en la seva tasca de visita i supervisió dels centres. En l'anàlisi que s'efectua enguany de manera monogràfica, i com ja es va fer en la jornada dedicada a commemorar les víctimes de la tortura, es vol posar l'accent precisament en la seva vulnerabilitat i en

les necessitats d'atenció i intervenció per a la seva recuperació.

Aquests adolescents, sovint, presenten comportaments de rebuig de la intervenció i de vegades poden tenir conductes inadequades, amb si mateixos i amb l'entorn, derivat d'haver patit mancances o violència en la seva trajectòria vital. En l'estudi que es presenta es posa de manifest la necessitat d'intervenir de manera interdisciplinària, coordinada i establint un vincle de confiança. També es posa de manifest la necessitat que els recursos materials i personals siguin adequats.

2. Funcions de custòdia de persones detingudes per les policies locals de Catalunya. L'MCPT recomana des de 2014 que les policies locals no exerceixin tasques de custòdia de persones detingudes i que, mitjançant els convenis pertinents, condueixin aquestes persones directament a dependències de la PG-ME. En el marc de les visites d'enguany, el Mecanisme reitera que totes les àrees de custòdia de policia local que no compleixin unes condicions materials de detenció que siguin respectuoses amb els drets de les persones detingudes, o aquelles on no es pot donar compliment íntegre dels seus drets d'acord amb la nova redacció de l'article 520 LECrim, s'han clausurar immediatament. Pel que fa a la resta, les autoritats municipals haurien de valorar si és eficient mantenir aquests espais. En tot cas, cal evitar victimitzar les persones detingudes en una doble estada en privació de llibertat de caràcter policial prèvia a la seva posada a disposició judicial.

L'informe d'enguany dona compte del tancament definitiu de la presó Model de Barcelona, i també de l'estat de compliment de les principals recomanacions generals formulades en l'informe de l'any passat, en la línia metodològica que es va iniciar amb l'Informe de 2016. En aquest sentit, s'informa de la formació que s'ha continuat fent sobre el Protocol d'Istanbul en l'àmbit de la salut, del seguiment de les recomanacions de l'informe de l'any passat al voltant dels drets de les dones privades de llibertat i dels departament especials de règim tancat (respecte dels quals, a més, el Parlament ha debatut en grup de treball i la Direcció General de serveis penitenciaris ha emès una nova instrucció), de les propostes de millora dels espais i processos de detenció per part de la PG-ME, de l'espai de detenció de la Ciutat de la Justícia (sobre el qual s'ha pronunciat el Síndic pel que fa a la situació dels menors de protecció) i, finalment, de la nova instrucció del Departament de Treball, Benestar i Famílies relativa als ingressos involuntaris en centres geriàtrics, en línia amb el que s'havia recomanat l'any 2015.

En l'apartat institucional, destaca la celebració per cinquè any consecutiu del Dia Internacional de les Víctimes de la Tortura, tal com s'ha esmentat més amunt, i també la participació de membres de l'MCPT en diverses activitats formatives de caràcter nacional i internacional.

L'informe acaba amb unes conclusions generals que recullen les principals recomanacions formulades enguany en ocasió de les visites als centres de privació de llibertat.

II. ADOLESCENTS TUTELATS I EN PRIVACIÓ DE LLIBERTAT: ELS SEUS DRETS, LA SEVA RECUPERACIÓ

II. ADOLESCENTS TUTELATS I EN PRIVACIÓ DE LLIBERTAT: ELS SEUS DRETS, LA SEVA RECUPERACIÓ

1. Introducció[1]

Una de les principals actuacions del Síndic de Greuges de Catalunya i del Mecanisme Català de Prevenció de la Tortura és la supervisió de la intervenció que es fa des de centres de protecció o de justícia juvenil amb relació a adolescents que presenten algun trastorn conductual associat a una malaltia mental o no.

Sovint es constata que la intervenció que es duu a terme està molt condicionada per les característiques del recurs, no sempre aquell que l'infant o adolescent necessita, sinó d'aquell del qual es disposa, la dotació i la formació dels professionals i les mancances dels altres eixos de l'estat del benestar, concretament el sistema educatiu i de salut, per atendre necessitats educatives i de salut mental d'aquests adolescents.

Així, atesa la suma d'aquests factors, de vegades aquests adolescents amb trastorns mentals i conductuals probablement tenen una prescripció excessiva de medicaments (l'administració no acostuma a qüestionar la prescripció de medicaments) o en les intervencions educatives el pes de l'actuació disciplinària, amb major o menor garantia, és superior al que requereix la recuperació de l'adolescent.

A través de les entrevistes amb els adolescents i els professionals i de la revisió de les històries clíniques, el Mecanisme constata que sovint s'utilitza la polifarmacia amb psicofàrmacs per al control conductual dels adolescents i, en casos concrets, resulten visibles els efectes secundaris d'aquests fàrmacs, com ara l'excessiva sedació, que podria apuntar a una sobremedicació. Molts professionals entrevistats coincideixen en la importància de la intervenció psiocoterapèutica amb els adolescents i en el fet que, probablement, una major intervenció reduiria el nombre de prescripcions farmacològiques.

Pel que fa a la prescripció d'antipsicòtics com a contenció psicofarmacològica en cas d'agitació o agressivitat, tot i que en la majoria de centres es fa de manera excepcional, i fins i tot hi ha centres on no s'utilitza, s'ha constatat que en alguns aquesta prescripció es fa servir de manera sistèmatica. Cal recordar que la contenció de qualsevol tipus, inclosa la farmacològica, respon a un objectiu terapèutic de control de conductes que suposen un risc per a un mateix o per a tercers, no sancionador, i que aquest ha de ser l'últim recurs i en cas que sigui absolutament imprescindible. Cal evitar, per tant, la prescripció sistemàtica d'antipsicòtics com a contenció i fer una avaluació de cada cas concret, del fàrmac i de la dosi adequada, sempre amb supervisió facultativa i amb seguiment sanitari de la mesura.

Hi ha una sòlida evidència que demostra el major risc de patir trastorns mentals causats pel fet de patir adversitats durant la infància. Per *adversitats en la infantesa* s'entén: abús sexual, maltractament físic, maltractament psicològic, negligència parental, mort parental i assetjament escolar.

Els infants i adolescents que a Catalunya són tutelats per la DGAIA han patit adversitats durant la infantesa que, en termes molt generals i independentment de les manifestacions clinicofenomenològiques o simptomàtiques, es poden entendre com a experiències traumàtiques primerenques i continuades que han tingut conseqüències de diferent magnitud sobre el seu desenvolupament psicològic, sobre l'organització de la seva esfera emocional i relacional, i que han afectat la seva capacitat de modular les emocions i de donar sentit a la pròpia experiència emocional: les seves capacitats de pensament i mentalització.

És un element clau que les persones que assumeixen la cura quotidiana dels infants i adolescents puguin entendre la realitat psíquica particular de cada infant o adolescent amb què es relacionen, i també

[1] Aquest text està basat en la ponència que va fer Mark Dangerfield en la Jornada commemorativa del Dia contra la Tortura el dia 26 de juny, "Adolescents tutelats i en privació de llibertat: els seus drets, la seva recuperació" i en l'article posterior que va elaborar el Síndic de Greuges.

l'impacte que han tingut les adversitats que han patit sobre l'organització de la seva vida emocional i relacional. Molt sovint aquests infants es mostraran maldestres en les relacions interpersonals i acabaran provocant una resposta de l'adult que és el contrari del que necessiten. Per aquest motiu, és responsabilitat dels adults poder entendre i respondre a aquestes dificultats relacionals de la millor manera possible perquè se'ls pugui oferir una relació diferent de la que han patit al seu entorn familiar més proper, i també oferirlos la màxima contenció possible al patiment i la desesperació viscuts.

La relació continuada dels infants tutelats amb els professionals que se'n fan càrrec és un factor determinant per mirar minimitzar les conseqüències psicopatològiques de les adversitats viscudes en la infantesa, per la qual cosa és imprescindible garantir la formació i la supervisió continuades als educadors i altres professionals que treballen als diferents centres de la DGAIA.

2. Adversitats en la infantesa: conseqüències sobre els infants

L'Organització Mundial de la Salut (OMS) va presentar l'any 2014 unes dades alarmants sobre les estimacions que fan del maltractament que pateixen els infants a Europa. L'OMS assenyala que dels 190 milions d'infants censats a Europa l'any 2014, 18 milions pateixen abús sexual, 44 milions maltractament físic i 55 milions maltractament psicològic. Això representa que un 30% dels infants a Europa pateixen algun tipus de maltractament, sense comptabilitzar la negligència parental que, segons diversos estudis, és sempre més elevada (Dangerfield, 2012 i 2016; Varese et al., 2012) i també té greus conseqüències psicopatològiques. Són dades molt preocupants, però el més alarmant és que la mateixa OMS manifesta que el 90% dels casos de maltractament mai són detectats.

És sabut que l'abús sexual, el maltractament i la negligència soferts durant la infantesa són experiències molt comunes entre les persones que desenvolupen greus problemes de salut mental. Zsuzsanna Jakab, directora regional de l'OMS per a Europa, va afirmar l'any 2013: "Ha arribat el moment que es reconegui el maltractament infantil com un problema de salut pública i no només com un problema de justícia penal o social".

L'any 2016 el Síndic de Greuges de Catalunya va fer un informe sobre l'abús sexual a Catalunya en què es posa de manifest que l'abús sexual infantil està infradetectat i es denuncien les mancances en les mesures per combatre'l. La majoria de maltractaments es produeixen en l'àmbit familiar i de manera mantinguda en el temps, i aquesta forma d'abús sexual infantil presenta una gran dificultat per al diagnòstic.

També hi ha una evidència clara que els esdeveniments adversos en la infància són explorats insuficientment en l'àmbit de la salut mental.

A la vegada, des d'estudis eminentment clínics, hi ha diversos autors que plantegen la hipòtesi sobre la transmissió transgeneracional dels patrons de relació predominants en les dinàmiques familiars. Hi ha molts elements que fonamenten la hipòtesi que el fet de créixer en un entorn relacional negligent, amb importants mancances afectives i patiment emocional intens, té relació amb un major risc de desenvolupar patrons de relació que reprodueixen aquests estils de relació patològics, amb un augment significatiu del risc psicopatològic, social i, sovint, vital.

Aquest és el drama de la transmissió transgeneracional del trauma relacional, ja que si una persona ha patit adversitats severes en la seva infància sense haver rebut ajuda adequada i suficient, molt probablement no tindrà els recursos interns necessaris per poder oferir una relació emocional mínimament segura als seus fills, amb el consegüent impacte sobre el desenvolupament de les capacitats de mentalització i el augmentat risc psicopatològic en els fills.

Per ser capaç de protegir i cuidar, cal tenir experiències interioritzades de relació amb les figures cuidadores de referència mínimament bones i fiables, cal sentir l'esperança en les relacions humanes com

alguna cosa fiable, la possibilitat de confiar en algú que els pugui ajudar. Si no és així, la història es repeteix: per a un adolescent o adult que no hagi conegut cap altra opció en aquesta vida, el món no és fiable i es converteix en un lloc inhòspit, un lloc en el qual sobreviu amb una cuirassa psicològica que el sosté, però que amaga una enorme fragilitat i dèficits emocionals.

Els dèficits en les capacitats de mentalització dels progenitors fan que siguin maldestres en les relacions afectives profundes, amb importants dificultats en la capacitat de gestionar la seva pròpia vida emocional, i, en conseqüència, la relació amb els altres, amb els seus fills, respecte als quals han reproduït els patrons de relació negligents o de maltractament que han propiciat la intervenció de la DGAIA per protegir els menors.

La mentalització és un procés segons el qual l'individu mira de donar un sentit al món que l'envolta atribuint-se estats mentals a si mateix i als altres. Això li permet preveure i comprendre el seu propi comportament, el dels altres i les relacions interpersonals.

3. Menors tutelats per la DGAIA: població d'alt risc psicopatològic

Les adversitats sofertes en la infantesa dels menors tutelats configuren molt sovint un risc augmentat dels trastorns de conducta i de conductes auto i heterodestructives: la impossibilitat de sentir que hi pugui haver una relació empàtica almenys amb una persona, amb la qual hi hagi un nivell bàsic de confiança, de bona relació, i amb qui es tingui un contacte regular i la possibilitat d'un suport ràpid en cas de necessitat; el fet de no sentir-se socialment vinculat a altres éssers humans que proporcionen un sentit de pertinença, d'identitat, són factors que augmenten la desesperació i la tendència a l'actuació destructiva dels menors.

La soledat i l'aïllament del menor representa una seriosa font patogènica. Per aquest motiu, la presència o l'absència d'una persona de confiança, d'una relació resilient, determina el grau amb què les adversitats sofertes afectaran el menor. Cal recordar que aquesta relació de confiança ha de ser com més estable, constant i continuada millor, cosa que malauradament no és gaire factible en els centres de la DGAIA, a causa de canvis freqüents de professional referent de cada menor.

L'intens malestar i patiment del menor sovint no pot ser contingut ni elaborat, sinó que només pot ser evacuat:

- En el cos: autolesions, intents de suïcidi, somatitzacions, simptomatologia conversiva.
- Actuant en la realitat externa: trastorns de conducta, actuacions heterodestructives.
- Donant lloc a estats mentals d'alt risc (EMAR) o a descompensacions psicòtiques clínicament objectivables.

A la vegada, les conseqüències dels déficits greus en la capacitat de mentalització dels menors relacionades amb les adversitats sofertes en la infantesa impliquen:

- Major dificultat per entendre les pròpies emocions.
- Major dificultat per trobar sentit a la conducta de les altres persones.
- Més ansietat, ràbia i desesperació.
- Major presència de sentiments persecutoris i de por de perdre les persones més properes.

Però un dels sentiments que és font d'un patiment més intens i d'un major risc d'actuacions tant auto com heterodestructives és sentir-se dolent, sentir-se destruït des de dins.

4. Implicacions assistencials i de cura dels menors tutelats

A causa dels dèficits esmentats en la capacitat de mentalització, els infants presenten una major tendència a perdre el control i a fer actuacions inadequades o violentes en situacions de desregulació emocional.

En aquest sentit, un objectiu fonamental de la cura dels menors tutelats per la DGAIA seria poder-los oferir relacions com més estables i continuades millor amb el mateix professional, que ha de tenir un

paper actiu per construir un vincle de confiança i, a partir d'aquí, ajudar activament el menor a desenvolupar millors capacitats de mentalització.

Aquest professional hauria de poder atendre les necessitats emocionals del menor, amb tota la complexitat que implica a causa de les experiències relacionals traumàtiques viscudes. En el context d'aquestes relacions de cura quotidiana, caldrà ajudar-los a organitzar millors capacitats per donar sentit a la seva pròpia vida emocional i relacional.

Una de les majors dificultats del treball amb aquests infants és que massa sovint no creuen que pugui arribar res de bo d'una relació amb un altre ésser humà, i encara menys es refiaran de la xarxa de protecció, dels serveis assistencials o de salut mental. En aquest sentit, els serveis assistencials de la xarxa pública de Catalunya continuen demanant a aquest perfil de joves que comptin amb els recursos emocionals i relacionals suficients per adaptar-se al que la xarxa els pot oferir. En canvi, el que caldria és plantejar-se què cal canviar en la xarxa i en el sistema de protecció i assistencial per poder arribar a aquest menor que no espera res de bo d'una relació amb un altre ésser humà.

5. Un concepte fonamental: la confiança epistèmica

Un concepte desenvolupat Fonagy per entendre el que necessitem tots els éssers humans per establir relacions interpersonals fiables i valuoses és el de confiança epistèmica (Fonagy & Allison, 2014). La confiança epistèmica és un tipus de confiança particular en què predomina un sentiment que el coneixement humà i la informació humana comunicada per altres éssers humans és fiable.

Fonagy descriu que en la relació de qualsevol professional amb els menors aquesta confiança es basa en el coneixement que té el menor sobre el fet que el professional hi ha connectat amb autenticitat i empatia, i que fonamentalment entén el seu patiment. Aquesta connexió empàtica és el que permet al menor sentir que pot confiar en allò que el professional oferirà en termes de coneixement. És el que permetrà que el menor pugui aprendre sobre si mateix a través de la ment d'algú en qui confia. Aquesta teoria es deriva del treball experimental de Gergely, Csibra i altres (Gergely, 2005) sobre la construcció social de la identitat subjectiva.

Si es pensa en el perfil d'adolescents greument negligits al llarg de la seva infantesa, es pot entendre que en la seva història relacional les experiències negligents els han dut a un tancament d'aquesta via d'aprenentatge, ja que ha quedat danyada la seva capacitat d'aprendre a través de l'experiència emocional amb altres.

Aquest és un obstacle fonamental, ja que configura un l'escenari relacional inicial descrit anteriorment en què l'adolescent molt sovint no demana ajuda, sinó que més aviat la pot rebutjar activament. En aquests casos pot ser freqüent que el professional o l'equip que treballa amb el menor intenti trobar la manera d'introduir algun canvi en aquesta manera de pensar del jove, quan el primer caldria preguntar-se és què ha de canviar en el professional per poder arribar a aquest menor que no espera res de bo d'una relació amb un adult.

Els menors poden funcionar de manera molt destructiva, i de vegades sembla que no aprenen de les relacions ni dels serveis assistencials, encara que se'ls ofereixin coses o molt bones maneres de funcionar. Però si poden tenir una experiència de relació amb algú que realment intenta posar-se al seu lloc, això els pot ajudar. És important recordar que no s'ha forçar el menor que ens faci cas mitjançant el càstig, els crits o la força. Es tracta de mirar de posar-nos veritablement en la seva pell.

6. Un greu problema: l'elevat nombre de professionals

Com s'ha vist, per a un menor que ha patit adversitats en la infantesa i que ha estat retirat del seu entorn familiar, les relacions humanes són complexes i difícils. Sostenir una sola relació amb algun professional ja és prou complicat, i el problema és que en el sistema de protecció haurà d'establir relacions amb múltiples professionals. No

només al centre on viu (CA, CRAE o CREI), sinó també amb els professionals dels múltiples serveis que hi intervenen (EAIA, EVAMI, EFI, CSMIJ, Serveis Socials, Pediatria, Justícia Juvenil, institut, etc.).

Aquesta proposta de relacions és directament una contraindicació per a aquests adolescents a causa de les seves importants dificultats de relació i, molt probablement, els farà reviure l'experiència negligent que han patit en el seu entorn relacional familiar.

El que es considera un dels principals problemes als centres residencials, (IJzendoorn et al., 2011; McCall, 2013; Vorria, Ntouma & Rutter, 2015) és l'elevada rotació de personal: diferents torns, dies lliures, canvis de grup, treball temporal, vacances, etc. El resultat és un nombre massa elevat de professionals diferents amb qui té relació un menor al llarg del temps que està en una institució, cosa que, tenint en compte la seva fragilitat i vulnerabilitat, configura un escenari que només en complica el pronòstic.

Per aquesta raó, és important que es facin esforços de coordinació, actuacions conjuntes, establir figures referents, de manera que els adolescents vegin la intervenció de la manera més integrada possible.

En aquest sentit, cal fer esment del projecte AMBIT[2], que proposa un canvi d'èmfasi: del model típic de la xarxa assistencial de molts equips i molts professionals al voltant del menor a un model en què el menor només estableix una sola relació amb un professional principal o de referència, que serà l'encarregat d'establir les relacions amb la resta de serveis i d'integrar les seves aportacions amb vista al menor i la seva família.

El professional principal passarà a ocupar el lloc central al voltant del qual s'organitzen i s'articulen les relacions amb la resta de serveis, de manera que el menor només haurà de mantenir una sola relació, però molt més intensiva i continuada amb un sol professional. El professional principal també té un paper molt actiu per establir una vinculació com més segura millor amb el menor, ja que la clau per estimular, reparar i mantenir la funció de mentalització en una persona jove és el desenvolupament d'un un vincle segur amb una figura de confiança.

7. Mesures per millorar l'atenció dels adolescents proposades pel Síndic de Greuges

En els darrers anys el Síndic de Greuges ha proposat mesures per millorar l'atenció que es dona als adolescents del sistema protector, en la línia del que s'ha exposat en els apartats anteriors:

Provisió d'un referent a l'infant tutelat (Informe drets de l'infant 2015)

El Síndic considera que cal garantir l'assignació d'un professional referent als infants tutelats per la DGAIA, ja que aquesta garantia va lligada a assegurar un espai d'escolta continu a l'infant o adolescent tutelat, i obeeix a la necessitat de conèixer l'estat real i individual de cada infant o adolescent, la qual cosa ha de permetre prendre decisions administratives adequades a cada situació i orientades a cobrir les necessitats pròpies de cada infant o adolescent.

Sobre aquesta qüestió, s'ha informat la institució que en els casos en què l'infant o l'adolescent acollit es troba en família extensa és el professional de l'EAIA referent el que s'ocupa de fer-ne el seguiment; quan hi ha implantat el programa "La meva família m'acull", el seguiment de l'infant o de l'adolescent acollit en família extensa correspon als professionals del Servei d'Integració en Família Extensa (SIFE); si l'infant es troba en família aliena, el professional referent pertany a la Institució Col·laboradora d'Integració Familiar (ICIF)

[2] AMBIT –Adaptive Mentalization Based Integrative Treatment– (Bevington et al., 2012; Bevington et al., 2015; Bevington et al., 2017) és un projecte assistencial basat en la mentalització per a equips que treballen amb joves d'alt risc que presenten múltiples i complexes dificultats, desenvolupat per professionals de prestigi internacional reconegut de l'Anna Freud National Centre for Children and Families de Londres i que Dangerfield està introduint a Catalunya. AMBIT és una aproximació innovadora que integra les intervencions de Salut Mental, d'Ensenyament i dels Serveis Socials per oferir ajuda directa a aquests joves d'alt risc que tenen importants dificultats per vincular-se als serveis assistencials ordinaris i que proposa treballar activament per la vinculació del jove amb un sol professional.

que estableixi l'Institut Català de l'Acolliment i l'Adopció (ICAA) i, finalment, els infants i adolescents acollits en centres es poden adreçar al seu tutor o al director del centre.

Amb tot, l'assignació d'un referent té per objectiu que l'infant o adolescent, en el seu pas pel sistema de protecció, disposi d'una persona amb la qual tingui confiança i a la qual pugui accedir en qualsevol moment al llarg dels anys. És per això que el Síndic considera que el professional referent no hauria d'anar lligat a la mesura de protecció vigent, sinó que hauria de ser una persona pertanyent a la DGAIA, amb l'objectiu d'evitar canvis de referent i de garantir-ne un d'únic.

El referent ha de ser una persona que conegui de primera mà l'itinerari de l'infant o adolescent dins del sistema de protecció i que procuri que les decisions administratives que es prenguin vagin en la mateixa línia i obeeixin a l'interès superior de l'infant.

Garantir les condicions laborals i la formació del personal educador (Informe drets de l'infant 2017):

Per a l'acompliment adequat de la tasca del personal educador cal:

- Revisar el nombre i el perfil de professionals que són necessaris en cadascun dels centres d'acord amb les necessitats detectades i expressades pels mateixos professionals i les avaluacions de riscos psicosocials, fixar el nombre de professionals, la seva categoria i les retribucions laborals i revisar, si escau, les ràtios que fixa la Cartera de serveis socials.

- Proveir els professionals de la formació i supervisió necessàries per desenvolupar la seva tasca, amb la cobertura que es requereixi en cada moment per altres professionals de les funcions desenvolupades en el seu lloc de treball al centre.

- Garantir la participació dels professionals en el funcionament i l'organització dels centres i dotar els equips dels espais tècnics per a la reflexió i la gestió.

- Desenvolupar i implantar el model de suport assistencial i d'atenció en salut mental als infants i adolescents atesos en el sistema de protecció, i la garantia que hi hagi suport especialitzat en salut mental en tots els serveis residencials de protecció a la infància i l'adolescència, tal com recull el Pla integral d'atenció a les persones amb trastorns mentals i addiccions 2017-2019, tot reforçant les funcions dels professionals del sistema de protecció en casos d'abordatge complex.

- Garantir la indemnitat laboral dels educadors que, exercint la seva funció de garants de drets dels infants residents en centres, plantegen denúncia sobre possibles vulneracions de drets o irregularitats detectades.

Garantir les condicions i la grandària adequada dels centres (Informe drets de l'infant 2017):

Igualment, cal garantir les condicions adequades dels centres de protecció i per això:

- Cal que es planifiqui i s'organitzi adequadament el sistema de protecció i la provisió de centres d'acolliment per garantir el compliment dels estàndards de qualitat residencial que exigeixen que l'estada en un centre reprodueixi al màxim possible les condicions de vida familiar que permetin a l'infant o adolescent un creixement harmònic i estable, de manera que els grups de convivència siguin reduïts i cada infant o adolescent tinguin un educador social tutor de referència i un cotutor.

III. LA FUNCIÓ DE CUSTÒDIA DE PERSONES DETINGUDES PER PART DE LES POLICIES LOCALS DE CATALUNYA

III. LA FUNCIÓ DE CUSTÒDIA DE PERSONES DETINGUDES PER PART DE LES POLICIES LOCALS DE CATALUNYA

1. Consideracions inicials

Les visites a àrees de custòdia de persones detingudes de les policies locals de Catalunya forma part de les tasques habituals de l'Equip de Treball de Mecanisme Català de Prevenció de la Tortura. Enguany s'han visitat 21 dependències de policies locals, corresponents a diferents regions policials, inclosa la Guàrdia Urbana de Barcelona. Des de 2011, s'han visitat més de 80 comissaries de policia local, algunes en més d'una ocasió, tot i que no totes disposaven d'àrea de custòdia (ACD).

A partir d'aquestes visites, l'Informe anual de l'MCPT 2014 va recomanar que, com a regla general, les policies locals s'abstinguessin de fer funcions de custòdia de persones detingudes i que, en cas que es practiqués una detenció, i d'acord amb els corresponents convenis de col·laboració, conduïssin directament aquestes persones a les dependències de la PG-ME que corresponguessin per zona.

Les raons d'aquesta recomanació eren bàsicament dues. D'una banda, moltes comissaries de policia local no disposaven d'àrees de custòdia que garantissin els drets mínims de les persones detingudes (absència de videovigilància, accessos perillosos, etc.). De l'altra, en la mesura que les funcions de policia judicial corresponen essencialment als Mossos d'Esquadra, les policies locals han de fer quasi sempre un trasllat de la persona detinguda a les dependències d'aquest cos, perquè sigui la PG-ME que en formalitzi la posada a disposició davant de l'autoritat judicial. La persona detinguda, per tant, passa per dues dependències policials, cosa que allarga innecessàriament el seu període de detenció i la penalitza.

Com es pot comprovar, la primera consideració no es pot generalitzar (hi ha comissaries de policia local amb dependències de custòdia impecables) i té solució, tot i que sovint cara i no immediata. La segona consideració, en canvi, és estructural.

Arran de les recomanacions de l'MCPT, reiterades en l'Informe 2016, el Departament d'Interior va adreçar un informe a la institució, al qual es va donar continuïtat amb una reunió entre dos membres de l'Equip de Treball amb el director general d'Administració de la Seguretat i la subdirectora general de Coordinació de la Policia de Catalunya, al maig de 2017. En síntesi, el Departament argüeix que les funcions de custòdia de policies locals són necessàries quan aquests cossos actuen com a policia judicial (per exemple, en delictes contra la seguretat del trànsit o atemptats contra l'autoritat) o quan assumeixen competències delegades de dipòsit judicial de detinguts. Però, sobretot, perquè descarreguen els Mossos d'Esquadra de fer la tasca de custòdia durant algunes hores, de manera que es poden dedicar a funcions amb més valor afegit. Altres qüestions que es van plantejar van ser la distància que separa algunes comissaries de policia local amb les dependències més properes de la PG-ME o el fet, inqüestionable, que la decisió sobre disposar de policia local –i que aquesta disposi d'àrea de custòdia de persones detingudes o no – correspon exclusivament a cada ajuntament.

L'entrada en vigor de la reforma de l'article 520 de la Llei d'enjudiciament criminal és un nou element que cal tenir en consideració en el moment d'avaluar la conveniència que les policies locals facin funcions de custòdia de persones detingudes. L'obligatorietat que l'assistència lletrada es produeixi dins les primeres tres hores de la detenció o el nou dret de la persona detinguda a fer una trucada directament a la persona de la seva elecció per posar-la en coneixement la seva situació són responsabilitats que recauen sobre qualsevol força policial que practiqui una detenció i no totes les policies locals les estan desenvolupant correctament.

2. Fonament jurídic i eficiència de la funció de custòdia de les policies locals

Les policies locals que fan funcions de custòdia de persones detingudes tenen base legal per fer-ho. L'article 12.1 de la Llei 16/1991, de policies locals de Catalunya, assenyala que les policies locals poden

desenvolupar funcions de policia judicial. Poden, en concret:

"b) Practicar, per iniciativa pròpia o a requeriment de l'autoritat judicial, del ministeri fiscal o dels superiors jeràrquics, les primeres diligències de prevenció i de custòdia de detinguts i la prevenció i la custòdia dels objectes provinents d'un delicte o relacionats amb l'execució d'aquest, de les quals actuacions s'ha de donar compte, en els terminis establerts legalment, a l'autoritat judicial o al ministeri fiscal, d'acord amb la normativa vigent."

També la Llei 10/1994, de la policia de la Generalitat-Mossos d'Esquadra (també en l'article 12.1), apunta que el cos fa funcions de policia judicial "sens perjudici de les que corresponen a les policies locals".

L'exercici de funcions de custòdia per les policies locals és, per tant, perfectament legal. Altra cosa és que sigui obligatori, eficient o garantista.

En aquest sentit, és palmari que ni tots els ajuntaments tenen policia local ni, entre els que en tenen, tots fan custòdia de persones detingudes. En concret, segons dades del Departament d'Interior, dels 948 municipis que té Catalunya només 213 disposen de cossos de policia local. D'aquests, només 53 tenen àrees de custòdia de persones detingudes. Aquesta dada palesa que els Mossos d'Esquadra fan funcions exclusives de custòdia a tot Catalunya, sense necessitat de disposar de dependències de custòdia a cada poble i ciutat, i que més de 150 policies locals catalanes, si practiquen alguna detenció, lliuren la persona detinguda a la PG-ME i redacten (a la comissaria dels Mossos) la corresponent minuta amb total normalitat. En cap cas, es pot considerar que aquests cossos de policia local estiguin incomplint el seu manament legal i, de fet, l'MCPT s'ha fet ressò en altres ocasions de la bona pràctica que suposa la clausura d'àrees de custòdia de policia local i l'actualització de protocols amb el cos de la PG-ME perquè aquesta es faci càrrec des d'un primer moment de la custòdia de persones detingudes per la policia local.

D'altra banda, sens perjudici que les policies locals puguin legalment exercir funcions de custòdia de persones detingudes, cal avaluar si això és sempre el més eficient i respectuós amb els drets fonamentals d'aquestes persones.

L'MCPT ja s'ha pronunciat en altres informes sobre la victimització secundària que suposa per a la persona detinguda passar per dues dependències policials abans de ser presentada davant l'autoritat judicial: dues identificacions i ressenyes, dos escorcolls, i si es produeix a la nit, interrupció del descans per al trasllat d'una dependència a una altra, etc. Val a dir que l'Equip de Treball no ha detectat en cap cas que aquest tràfec hagi comportat una durada de la detenció superior a les 72 hores, però sí que hi ha hagut casos en què la detenció s'allarga més enllà del que és imprescindible. Cal recordar, en aquest sentit, que les 72 hores són un topall màxim de privació de llibertat abans de passar a disposició judicial, però que la regla fonamental en el dret constitucional a la llibertat personal és que "la detenció preventiva no pot durar més del temps estrictament necessari per a la realització de les investigacions tendents a l'esclariment dels fets" (art. 18 CE).

Les hores que passa una persona detinguda en una cel·la només per motius logístics, que no són necessàries per a les investigacions, podrien arribar a fer considerar la privació de llibertat com una detenció il·legal. Arguments de tipus organitzatiu no poden emparar el sacrifici d'un dret fonamental de la persona detinguda a no veure perllongada la seva privació de llibertat més temps de l'estrictament necessari. En les sentències del TC 224/2002, 165/2007 i 88/2011 es conclou que no es poden justificar demores desproporcionades –com el transcurs d'una nit– per consideracions organitzatives sobre les hores en què estan previstes les conduccions.

A banda de consideracions garantistes, també n'hi ha de pràctiques. Tenir una persona en una comissaria de policia local implica dedicar almenys un policia a la custòdia, la qual cosa té una repercussió directa sobre l'atenció general dels serveis que puguin sorgir mentrestant al municipi, ja que de vegades –sobretot en municipis petits– només disposen d'una única dotació de patrulla per atendre'ls.

No obstant les consideracions anteriors, l'MCPT és conscient que hi pot haver circumstàncies operatives que poden fer desaconsellable la clausura d'una àrea de custòdia de policia local. Això és així, per exemple, quan hi ha força distància amb la comissaria de la PG-ME de zona i ni un cos ni l'altre tenen prou efectius per fer el trasllat de manera immediata. Entre les visites realitzades enguany, s'ha pogut constatar que aquest era el cas a Tordera (comissaria de Pineda) i Tossa de Mar (comissaria de Blanes), per exemple.

També hi ha policies locals, singularment a la ciutat de Barcelona, però també en altres ciutats del territori, on el volum de detencions anuals és prou significatiu per justificar que la policia local disposi de dependències pròpies i que la gestió de la detenció per aquest cos suposi un veritable alleujament de la càrrega que aquesta funció suposaria per als Mossos d'Esquadra assignats a aquella localitat. En canvi, quan es constata, com ha succeït en nombroses visites enguany, que una policia local manté l'àrea de custòdia oberta però que no practica més de 10, 20 o 50 detencions l'any, sembla que no hauria de ser gaire complicat protocol·litzar amb el Departament d'Interior el lliurament immediat de les persones detingudes a la PG-ME. És el cas de la Policia Local de Lliçà d'Amunt.

Igualment, altres consideracions que s'han apuntat per mantenir les àrees de custòdia de les policies locals són poc consistents:

a) La funció de dipòsit judicial que la Llei 7 /1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases del règim local, encarregava a les policies locals avui dia és pràcticament testimonial i, sens dubte, la poden fer les comissaries de la PG-ME.

b) El mateix es pot dir de la custòdia de persones detingudes per la policia local en matèries de la seva competència, singularment delictes contra la seguretat viària. D'una banda, les detencions amb privació de llibertat per fets d'aquest tipus són escassíssimes i, de l'altra, ja hi ha policies locals (Ripollet) que, malgrat tenir àrea de custòdia i ser les encarregades de posar les persones detingudes a disposició del jutjat d'instrucció, deleguen la custòdia en la PG-ME, un cop acomplertes les diligències inicials.

3. Condicions materials de les àrees de custòdia

Com s'ha assenyalat en la introducció, algunes àrees de custòdia de policies locals de Catalunya presenten deficiències estructurals greus que en fan recomanable la clausura immediata. És el cas de l'ACD de Cubelles. Tal com es desprèn de les visites dutes a terme enguany, la fitxa de les quals es pot consultar en aquest mateix informe, és freqüent que no hi hagi càmeres de videovigilància o que l'abast sigui parcial. També és habitual que l'ingrés a l'àrea de custòdia es faci amb personal armat, atès que no hi ha armers en el circuit de la detenció ni està protocol·litzat que els agents deixin les armes abans d'entrar a l'àrea de custòdia. És el cas de Blanes i Ripollet.

Aquestes mancances són normalment salvables amb pressupost i voluntat política. Altres problemes més greus i estructurals que l'MCPT s'ha trobat en les seves visites són:

- Existència d'una única cel·la a la comissaria, cosa que fa impossible la separació per sexes, per edat o per motius de la investigació.

- Falta de ventilació de les cel·les, mida exigua, etc;

- Accés perillós o inapropiat a l'àrea de custòdia (per exemple, pel mateix espai d'atenció al públic o bé mitjançant escales estretes i pendents o, fins i tot, travessant espais de la comissaria amb elements potencialment perillosos).

Aquestes deficiències s'han comunicat en cada cas a l'ajuntament corresponent perquè les tingui en consideració.

Per contra, en les seves visites l'Equip de Treball també ha trobat dependències en condicions òptimes de seguretat i higiene, com ara les de Lloret de Mar o Castelldefels.

A parer de l'MCPT, un primer criteri que haurien d'aplicar els ajuntaments competents per procedir a la clausura de les àrees de custòdia de policia local hauria de ser l'existència de dependències amb mancances

insalvables o que requereixin una forta inversió per adequar-les. En tot cas, en aquests supòsits se'n recomana la clausura quan a la mateixa localitat o municipi proper hi hagi una comissaria de la PG-ME que es podria fer càrrec de les persones detingudes.

4. Els drets de les persones detingudes

En totes les visites a policies locals dutes a terme enguany, com en anys anteriors, asseguren que, des del primer moment de la detenció, es fa la lectura de drets a la persona detinguda. Sovint aquesta lectura es repeteix un cop la patrulla i la persona detinguda arriben a la comissaria.

Ara bé, els drets no només s'han de llegir o enumerar, sinó que s'han de poder exercir i entendre. I, en aquest punt, la praxi d'algunes policies locals no és la més correcta. Respecte de la comunicació de la detenció a la representació lletrada de la persona detinguda (o al corresponent col·legi professional), moltes policies locals afirmen que ho deixen en mans dels Mossos d'Esquadra. És el cas de les policies locals de Martorell i Llavaneres, entre d'altres. D'altra banda, les policies locals que fan la comunicació reconeixen que, en tot cas, l'assistència lletrada es produeix en dependències de la PG-ME. Finalment, n'hi ha unes altres, com la de Tordera, que diferencien entre advocat particular o d'ofici. En aquest darrer cas, reconeixen que l'atenció es fa en dependències dels Mossos d'Esquadra perquè a l'advocat no li dona temps de desplaçar-se a la comissaria de policia local.

En aquest punt, és imprescindible recordar que hi ha un doble deure respecte de l'assistència lletrada de la persona detinguda. Primer, i això no és nou, donar a conèixer la detenció a l'advocat de la seva elecció o, si manca, al col·legi de l'advocacia competent. Aquesta comunicació s'ha de fer des del primer moment de la detenció. No hi ha cap justificació per demorar aquesta comunicació un cop la persona detinguda entra en dependències de la policia local, encara que es calculi que l'estada serà curta.

Segon, i en aquest punt sí que hi ha hagut un escurçament de terminis, la defensa de la persona detinguda ha d'assistir-la en un termini màxim de tres hores des del moment de la detenció. Quan aquest termini era de vuit hores semblava raonable que les policies locals donessin per fet que s'exerciria a la comissaria de la PG-ME, però dins les primeres tres hores de detenció és molt probable que la persona detinguda estigui exclusivament sota custòdia de la policia local i, per tant, cal preveure que la primera assistència lletrada es produeixi a les seves dependències.

D'altra banda, l'MCPT ha constatat que l'únic dret que s'exerceix sistemàticament quan la persona detinguda està sota custòdia de la policia local és rebre atenció mèdica. Ara bé, la immensa majoria de les policies locals visitades reconeixen que la visita mèdica es fa com a obligació imposada per la la PG-ME per recepcionar la persona detinguda. És a dir, com una garantia de les condicions físiques en què arriba aquesta persona, no com a dret lliurement exercit per la persona detinguda. Naturalment, la visita mèdica també es produeix quan la persona detinguda ho demana o quan es troba en un estat (per raó de la detenció o no) que ho requereix, però la praxi de la PG-ME en algunes regions policials d'exigir en tot cas la visita mèdica desvirtua el sentit del dret de la persona detinguda a ser atesa per un facultatiu.

Paradoxalment, no és infreqüent que aquesta visita mèdica es produeixi immediatament després de practicar-se la detenció i just abans de dur la persona detinguda a dependències de la policia local, cosa que té poc sentit fins i tot des de la perspectiva de salvaguarda de responsabilitats dels diferents cossos policials implicats en la detenció.

Val a dir, encara en aquest punt, que algunes policies locals mostren un tarannà més respectuós amb el dret a la intimitat del pacient que la Direcció General de la Policia i, en aquest sentit, manifesten que, com a regla general i si no detecten risc de fuga o una actitud violenta, permeten que la visita mèdica es faci sense presència policial, d'acord amb els estàndards del Protocol d'Istanbul.

Finalment, de la resta de drets que s'haurien d'exercir des del primer moment de la detenció (com la trucada personal) algunes policies locals visitades enguany reconeixen que no es poden exercir a la seva seu i que donen per fet que se'n farà càrrec la PG-ME. En concret, en totes les visites d'enguany

s'ha fet palès que, en cas de persones estrangeres, no es produeix la notificació de la detenció al consolat, per bé que, segons informació proporcionada pels caps de les comissaries de policia local, això és perquè les persones estrangeres detingudes no desitgen fer-ho.

5. Recomanacions

L'MCPT s'adreça als ajuntaments que disposen de policia local amb àrea de custòdia de persones detingudes i al Departament d'Interior de la Generalitat i formula les recomanacions següents:

- Clausurar totes les àrees de custòdia de policia local que no compleixin les condicions materials de detenció que siguin respectuoses amb els drets de les persones detingudes.

- Clausurar totes les àrees de custòdia de policia local en què no es pugui donar compliment íntegre als drets de les persones detingudes.

- Valorar la clausura de les àrees de custòdia de policia local per raons d'eficiència i de millor garantia dels drets de la persona detinguda.

- En els casos en què es consideri que la policia local necessita disposar d'una àrea de custòdia, garantir que les condicions materials i legals de detenció són plenament respectuoses amb els drets fonamentals de les persones detingudes.

- Abstenir-se d'obrir noves comissaries amb àrees de custòdia de persones detingudes, sobretot a les localitats on ja hi hagi una comissaria de la PG-ME.

IV. TANCAMENT DE LA PRESÓ MODEL DE BARCELONA

IV. TANCAMENT DE LA PRESÓ MODEL DE BARCELONA

Després de molts intents, el Centre Penitenciari d'Homes de Barcelona ha tancat definitivament. El dia 6 de març hi van entrar els últims presos preventius, i a partir d'aquell moment va començar el moviment de població reclusa cap a altres centres de Catalunya, principalment al Centre Penitenciari Brians 1, que passa a convertir-se en el nou centre de preventius de l'àrea de Barcelona. El tancament definitiu de la presó Model es va produir el 8 de juny d'enguany.

El CP Homes de Barcelona és un dels centres penitenciaris que ha rebut més visites de l'Equip de Treball del Mecanisme Català per a la Prevenció de la Tortura. La configuració del centre permetia constatar que feia anys que no complia les condicions òptimes per desenvolupar-hi el model penitenciari català. En aquest sentit, el Síndic, en els informes al Parlament, ha fet èmfasi en les condicions deficients de conservació i en la problemàtica de massificació. Així mateix, l'MCPT i altres organismes internacionals també han denunciat els problemes de massificació, malgrat que la taxa de la població reclusa s'havia vist considerablement reduïda els darrers anys. Igualment, des del punt de vista de seguretat, i malgrat les inversions tecnològiques fetes en els darrers anys, els sistemes de seguretat del centre no complien els criteris de seguretat definits i aplicats en els nous equipaments penitenciaris.

Malgrat tot, de l'experiència acumulada per aquesta institució a través de les visites recurrents al centre i de les entrevistes amb interns i familiars, se'n desprèn que els interns no volien ser traslladats a altres centres de la província de Barcelona. És a dir, tot i els dèficits estructurals i la problemàtica de massificació que presentava –que s'havia convertit en un mal endèmic–, la voluntat dels interns era romandre-hi per la dinàmica de funcionament del centre, la relació amb els funcionaris i la proximitat de famílies i advocats.

En aquest context, i davant l'allau de queixes rebudes davant la notícia anunciada del tancament del centre, sindicats i juntes de personal dels Serveis Territorials de Barcelona van fer una darrera visita al centre amb l'objectiu d'entrevistar-se amb interns, funcionaris de vigilància penitenciària i membres de la direcció del centre, per conèixer com s'estaven fent els moviments de presos i de personal, i també el calendari d'actuacions previstes fins al tancament.

L'anàlisi de la informació recollida, les queixes rebudes, les entrevistes realitzades i la informació facilitada per l'Administració permet confirmar que el Centre Penitenciari d'Homes de Barcelona és un equipament que no complia les condicions òptimes per desenvolupar-hi el model penitenciari català i n'urgia el tancament, atès que hauria requerit un condicionament i unes despeses de manteniment molt importants per poder continuar en servei.

També es constata que, tot i que la decisió de tancar-lo és necessària, s'ha pres precipitadament, sense que s'hagi determinat la necessitat de disposar d'un altre centre de preventius alternatiu, més petit i a la ciutat de Barcelona.

També es considera que en la decisió s'hauria d'haver pres més en consideració els diversos interlocutors afectats i, concretament, els interns i el personal que hi presta serveis, a banda dels veïns de l'Eixample que fa anys que reivindiquen disposar d'aquest espai per a usos socials.

Finalment, es conclou que no disposar d'un centre de preventius a la ciutat de Barcelona tindrà afectacions en la gestió de les sortides judicials, d'atenció als centres de salut i de l'exercici del dret de defensa.

D'acord amb aquestes conclusions, es traslladen al Departament de Justícia un seguit de recomanacions, entre les quals destaquen:

Amb caràcter general:

1. Que la ciutat de Barcelona ha d'assumir la seva quota de responsabilitat en matèria d'equipaments penitenciaris. Per aquest motiu, el nou centre de preventius s'ha de fer al més aviat possible.

2. Que, tot i que està projectat construir el nou centre de preventius a la Zona Franca de Barcelona, atesa la urgència de construir-ne un altre de nou al més aviat possible, el Departament de Justícia demani a l'Administració estatal d'aprofitar les instal·lacions del Centre d'Internament d'Estrangers de la Zona Franca per destinar l'equipament actual a albergar-hi interns preventius, amb les inversions que es considerin oportunes destinades a adaptar-lo i resolent la manca de llicència actual d'activitat i les deficiències de seguretat de l'establiment.

Amb caràcter específic:

3. Que els interns que siguin reubicats als nous centres penitenciaris de destinació tinguin continuïtat en el treball productiu o destinació remunerada que estaven duent a terme.

4. Que s'incrementi la partida pressupostària destinada a familiars d'interns que ho necessitin per cobrir els desplaçaments.

5. Que es reforci als centres penitenciaris la implementació de sales de videoconferència que garanteixin la confidencialitat i permetin als advocats comunicar amb els seus clients des dels col·legis d'advocats respectius.

6. Que en tot cas es garanteixi un procés de reestructuració dels treballadors de la Model que tingui en compte els seus drets laborals i professionals de conformitat amb la resta d'empleats públics.

A hores d'ara, el Síndic resta en espera de rebre la resposta del Departament de Justícia. Mentrestant, el director general de Serveis Penitenciaris, en el marc d'una reunió de treball amb el síndic i l'adjunt, va explicar el Pla de reordenació i impuls del mapa penitenciari de Catalunya arran del tancament de la Model i l'impacte en els altres centres penitenciaris.

Per conèixer el nivell d'afectació real després del tancament, l'MCPT ha fet visites al CP Brians 1 (preventius) i als departaments de preventius d'algunes de les presons que també n'han rebut.

En el cas de Brians 1, es visita el mòdul 2, amb una capacitat màxima de 192 interns i que en el moment de la visita (28/06/17) en tenia 185. Informen que altres mòduls tenen una capacitat fins i tot superior i que estan a prop del límit de la seva capacitat. També s'entrevisten vuit interns. Es conclou que la nova orientació del centre ha estat molt ràpida. En menys de tres mesos s'ha renovat completament la població reclusa amb perfils i necessitats diferents de la població penada. Alhora, a l'estabilitat i planificació a llarg termini que es podia fer en un centre de penats, ara s'hi ha de sumar la contingència i la contínua mobilitat d'un centre de preventius.

Pel que fa a Brians 2, informen que des del mes d'abril havien rebut conduccions setmanals de 20 interns provinents d'Homes, fet que havia comportat l'increment de l'ocupació de 1.300 a 1.650 presos aproximadament. El dia de la visita al centre (31/05/2017) estaven en espera de rebre més personal, tant de tractament com de vigilància, provinents del CP Homes. Una de les afectacions destacades és que es va haver d'habilitar la segona planta del Departament d'Infermeria (pensada per a malalts amb diagnòstic psiquiàtric) per ingressar-hi els interns que es trobaven a la infermeria psiquiàtrica del CP Homes de Barcelona.

La visita al CP Mas d'Enric coincideix amb el seu desplegament complet, amb l'obertura de tots els mòduls. El dia de la visita informen (12/09/17) que, igual que Brians 2, durant el buidatge de la Model hi havia unes 20 conduccions setmanals i que s'havia ampliat l'àrea d'influència del centre penitenciari a l'àrea del Garraf i del Penedès. Una altra conseqüència és que per generar espai al CP Brians 1 es van traslladar interns penats d'aquest centre al CP Mas d'Enric.

Com a contrapartida, informen que el tancament no va anar acompanyat del moviment de treballadors necessaris, particularment de l'àrea de tractament, coincidint amb el període d'estiu, un moment en què ja n'hi ha menys perquè estan de vacances. A tall d'exemple, assenyalen que durant tot l'estiu només hi havia un educador per mòdul i quatre juristes i, en canvi, de psicòlegs n'hi havia nou. Pel que fa a tallers, exposen que el desplegament no ha tingut repercussió en l'ocupació. Així, abans hi

havia dos tallers i actualment n'hi ha quatre, la qual cosa ha permès poder redistribuir tots els interns.

A banda de les visites, d'ençà del tancament de la Model no s'han tornat a rebre queixes relacionades amb aquest tema.

V. ÀMBIT INSTITUCIONAL

V. ÀMBIT INSTITUCIONAL

Composició de l'Equip i del Consell Assessor

El 13 de febrer d'enguany, la Comissió del Síndic de Greuges del Parlament de Catalunya va ratificar el nomenament de David Bondia com a membre de l'Equip de Treball del Mecanisme, en substitució d'Eva Labarta, que n'havia presentat la renúncia el desembre de l'any anterior. David Bondia havia estat nomenat pel Síndic a proposta unànime del Consell Assessor del Mecanisme. Així doncs, a partir del mes de febrer de 2017, l'Equip de Treball ha estat integrat pel síndic o els adjunts per delegació, José María Mena, David Bondia, Olga Casado i Mar Torrecillas.

Pel que fa al Consell Assessor, l'únic canvi que s'ha produït ha estat el d'Esther Palmés, que en formava part per delegació del degà de l'Il·lustre Col·legi de l'Advocacia de Barcelona, Oriol Rusca. Arran de l'elecció de Maria Eugènia Gay com a degana del Col·legi, la persona designada per la Junta de la corporació per a representar-la ha passat a ser Olga Arderiu.

Relacions institucionals

Al llarg de l'any hi ha hagut diverses reunions institucionals en què s'han tractat qüestions rellevants per al Mecanisme.

- El dia 25 d'abril, el síndic, l'adjunt general i Mar Torrecillas es van reunir amb el director general de Serveis Penitenciaris, Amand Calderó, per tractar el tancament de la presó Model de Barcelona i el pla de reubicació dels interns a la resta del sistema penitenciari català.

- El dia 5 de maig, l'adjunt general i Mar Torrecillas es van reunir amb el director general d'Administració de la Seguretat, Jordi Jardí, i la subdirectora general de Coordinació de la Policia de Catalunya, Begonya Curto, per tractar les recomanacions del Mecanisme respecte de les àrees de custòdia de les policies locals de Catalunya

- El dia 13 de juny, el síndic, l'adjunt general i Mar Torrecillas es van reunir amb una delegació del grup parlamentari Sortu, del Parlament del País Basc, per posar en comú l'experiència de funcionament del Mecanisme a Catalunya, com a possible model per al País Basc.

- El dia 14 de juny, l'Equip del Mecanisme es va reunir amb dues membres del col·lectiu Cassandra, que dona suport a les dones internades en centres penitenciaris a Catalunya i està integrat per antigues internes, per tractar la situació de les dones a les presons catalanes, en seguiment de l'Informe de l'MCPT de 2016.

- El dia 16 d'octubre, l'adjunt general i Olga Casado es van reunir amb la directora de Serveis Penitenciaris de l'ICS, Elisabeth Turu, i amb Rafael Guerrero, per tractar qüestions formatives al voltant del Protocol d'Istanbul i la seva aplicació en els comunicats de lesions del sistema de salut de Catalunya, i també les modificacions en el protocol de contencions del sistema penitenciari català.

- El dia 18 d'octubre, l'adjunt general i Mar Torrecillas es van reunir amb la nova directora de l'Institut de Medicina Legal, Aina Estarellas, amb qui van tractar diversos aspectes de les visites del Mecanisme a la Ciutat de la Justícia.

D'altra banda, en el marc del tasques del Grup de Treball sobre el règim d'aïllament dels departaments especials de règim tancat del Parlament de Catalunya es van produir les compareixences d'Olga Casado (21 de febrer) i de l'adjunt general (16 de maig), que van exposar la posició del Mecanisme sobre aquests espais des del punt de vista mèdic i legal, respectivament.

Pel que fa a la relació amb altres administracions, l'MCPT s'ha adreçat al Ministeri de l'Interior pel que fa a la qüestió de la interpretació restrictiva en matèria d'assistència a la persona detinguda que els cossos policials duen a terme i, concretament, respecte del dret a la informació en els processos penals i el dret a accedir a les actuacions.

El Síndic també ha obert una actuació d'ofici al voltant del Centre d'Internament

d'Estrangers (CIE) de Barcelona, amb relació al darrer incident que suposadament s'hi va produir, en què, segons els mitjans de comunicació, un grup d'agents del Cos Nacional de Policia van cometre reiterades agressions contra una vintena d'interns. En la línia d'actuacions anteriors, s'ha donat trasllat del cas al Defensor del Poble, al delegat del Govern a Catalunya i al Ministeri de l'Interior.

Com en anys anteriors, les gestions per visitar el CIE en condicions homologables als paràmetres de supervisió internacionals han estat infructuoses.

Jornada de commemoració del Dia de les Víctimes de la Tortura. Adolescents tutelats i en privació de llibertat: els seus drets, la seva recuperació

La Jornada va tenir lloc a la seu del Síndic de Greuges el dia 26 de juny de 2017. La presentació, a càrrec del síndic, es va centrar en el paper de la institució com a Mecanisme Català de Prevenció de la Tortura, amb les visites que es fan als centres on hi ha internats joves menors d'edat, tant de justícia juvenil com tutelats.

A continuació, va intervenir Noemí Pereda, professora de la UAB i membre del consell assessor de l'MCPT, que va exposar resultats de recerques que posen de manifest la més elevada prevalença de la victimització en els infants i adolescents tutelats per la DGAIA residents en centres o els interns en centres de justícia juvenil, siguin tutelats o no.

La conferència principal va anar a càrrec de Mark Dangerfield, psicòleg clínic a l'Institut Universitari de Salut Mental de la Universitat Ramon Llull, que va exposar les dificultats del sistema de salut i de protecció social per proporcionar una atenció adequada als adolescents amb conductes disruptives amb trajectòries vitals de violència. Davant d'aquestes dificultats, va exposar algunes pautes per atendre adequadament aquestes dificultats, basades en una bona i coordinada atenció multidisciplinària i en l'establiment d'un referent que creï un vincle amb l'adolescent. Sobre la base de la seva intervenció, s'ha elaborat el capítol segon d'aquest informe.

Com a cloenda de l'acte, l'adjunta per a la defensa dels drets de la infància i l'adolescència del Síndic va explicar el propòsit del Mecanisme de fer una anàlisi de la situació dels adolescents en el sistema de tutela i justícia en l'informe anual d'enguany.

Formació

El dia 17 de febrer, va tenir lloc una jornada de treball adreçada als professionals sanitaris, especialment metges i professionals que habitualment emplenen informes mèdics i comunicats de lesions, amb el títol de Jornada sobre el Protocol d'Istanbul i els comunicats de lesions. La presentació del contingut i abast del Protocol d'Istanbul i de la seva implementació per mitjà d'un nou comunicat de lesions va anar a càrrec d'Olga Casado i l'adjunt general.

Com a resultat de la Jornada, el Departament de Salut ha habilitat un apartat al seu web amb recursos per gestionar denúncies de maltractaments i tortura (http://canalsalut.gencat.cat/ca/detalls/article/maltractaments_i_tortura). També s'ha habilitat una adreça electrònica (mcpt@sindic.cat) perquè els facultatius facin consultes sobre aquest tema al Mecanisme.

El 26 de maig, l'adjunt general va participar en el XI Congrés de Joves Advocats de Catalunya amb una ponència sobre la funció del Síndic i el Mecanisme en matèria penitenciària.

El 6 d'octubre, Olga Casado va participar en la sessió formativa sobre valoració medicoforense en els casos en què es pot detectar tortura en les persones, de l'Institut de Medicina Legal i Ciències Forenses de Catalunya adreçada a metges forenses.

El 6 de novembre, va cloure el cicle formatiu sobre el Protocol d'Istanbul adreçat al col·lectiu sanitari dels centres penitenciaris que s'havia iniciat al segon semestre de l'any anterior. La sessió va tenir lloc al Centre Penitenciari Mas d'Enric, amb la participació d'Olga Casado i l'adjunt general.

VI. VISITES REALITZADES L'ANY 2017

VI. VISITES REALITZADES L'ANY 2017

1. METODOLOGIA 39

2. VISITES REALITZADES: OBSERVACIONS, RECOMANACIONS I RESPOSTES REBUDES 44

a. Centres penitenciaris 44
b. Mòduls penitenciaris hospitalaris 65
c. Comissaries de la Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra 67
d. Comissaries de la policia local o guàrdia urbana 80
e. Centres d'internament d'infants o adolescents 103
f. Centres sociosanitaris 108

1. Metodologia

Durant l'any 2017 s'han dut a terme un total de 47 visites a 44 centres diferents, d'acord amb la distribució següent:

- Comissaries de la Policia de la Generalitat-Mossos d'Esquadra: 8
- Comissaries de policia local/municipal o guàrdia urbana: 21
- Ciutat de la Justícia: 1 (dues visites)
- Centres penitenciaris: 7 (9 visites)
- Hospitals penitenciaris: 1
- Centres sociosanitaris:1
- Centres educatius de justícia juvenil: 2
- Centres residencials d'acció educativa: 2
- Centres residencials d'educació intensiva: 1

Cal posar de manifest un any més que, des d'una perspectiva d'optimització de recursos, en la majoria de casos s'han aprofitat els desplaçaments de l'Equip per visitar més d'un equipament. És el cas particular de la policia catalana, en què s'aprofitaven els desplaçaments per visitar simultàniament les dependències de la policia autonòmica i les de la policia local.

L'Equip de Treball ha elaborat trimestralment un programa de treball de visites i ha procurat que la tipologia de centres i de llocs de detenció objecte de visita fos diversa i que abastés gran part de la geografia catalana. Això ha estat així en la majoria de visites, llevat dels centres sociosanitaris i geriàtrics.

Les visites als diferents centres s'han desenvolupat amb normalitat i, com en anys anteriors, s'han fet sense avís previ i preferentment durant el dia.

Les visites han estat dirigides pel síndic o l'adjunt o adjunta en qui ha delegat. Com en anys anteriors, s'ha continuat seguint la mateixa metodologia en el sentit de trametre les conclusions i les recomanacions adreçades a les administracions competents després de cada visita. De la mateixa manera, s'ha inclòs l'apartat relatiu a les visites realitzades, en què es presenta una fitxa per a cadascun dels llocs, amb una breu descripció del centre, les observacions recollides i, si escau, les recomanacions traslladades. Com a novetat en aquest informe, juntament amb les fitxes s'adjunta en alguns casos la fotografia d'alguns espais visitats.

Durant l'any s'han anat rebent respostes d'algunes d'aquestes administracions, en el sentit de si acceptaven les recomanacions formulades o no. Cal destacar en la majoria de casos la celeritat a rebre la informació sol·licitada i la col·laboració rebuda davant qualsevol dubte o requeriment que se'ls ha fet arribar.

Pel que fa a les comissaries de la Policia de la Generalitat – Mossos d'Esquadra (PG-ME), totes, llevat la de Falset i la de l'aeroport de Barcelona que s'han visitat per primer cop, han estat visites de seguiment per comprovar el compliment de les recomanacions formulades en anys anteriors. D'aquesta manera, l'Equip ha visitat, al llarg dels anys, totes les comissaries de PG-ME com a mínim en una ocasió.

Es constata que algunes d'aquestes recomanacions encara no s'han complert, per bé que el Departament d'Interior ha informat que s'estan estudiant, com ara el tema de la videovigilància a les sales de ressenya i identificació, o sobre la substitució dels cascos de contenció. El que sí que s'ha constatat és que en la majoria s'ha acabat protocol·litzant el sistema de recanvi de flassades amb un control d'usos i de substitució. És el cas de la comissaria de Rubí.

També s'ha constatat que s'ha millorat respecte a l'olor desagradable que hi havia en algunes de les àrees de custòdia de detinguts (ACD) visitades, com ara la comissaria del Prat de Llobregat o de Sant Cugat del Vallès. Per contra, en d'altres, com la de Rubí, aquest problema persisteix. En aquest cas, el Departament d'Interior ha informat que s'ha demanat a l'empresa contractada una neteja en profunditat de l'ACD i s'ha tornat a sol·licitar que s'estudiï novament la problemàtica per si es poden

adoptar mesures amb relació a la infraestructura o el manteniment.

En el cas de la comissaria a Sant Vicenç dels Horts, que havia estat visitada l'any 2012, enguany informen que l'ACD continua operativa, però, per qüestions d'eficàcia i eficiència, no s'utilitza des del passat 17 d'octubre de 2016. Depenen funcionalment de l'ABP de Sant Feliu de Llobregat, on porten directament els detinguts.

Sobre les pautes d'actuació pel que fa a la interpretació de l'article 520 LECrim, i en particular sobre la documentació que cal lliurar a la defensa de la persona detinguda, un dels aspectes que s'ha recollit en totes les visites són els acords establerts en el si de la Comissió de la Policia Judicial.

D'altra banda, en compliment del mateix article 520, s'ha tornat a recollir que les comissaries visitades donen compliment al dret de la persona detinguda a fer una trucada personal. Destaca com a bona pràctica que les comissaries demanin autorització prèvia a la persona amb qui vol comunicar la persona detinguda.

En el marc d'aquestes visites, també es constata que els reconeixements mèdics a les persones detingudes es fan en presència d'agents policials, en contra del que recomana l'MCPT i estableixen les directrius internacionals, en el sentit que s'han de fer en privat, sense personal de custòdia present a l'àrea mèdica ni a les zones d'abast visual i auditiu.

Com a novetat, en la visita que es va fer a Falset es va recollir una queixa in situ d'un agent de policia sobre la manca de material adequat per fer la seva feina tenint en compte que és un lloc en què fa molt de fred. La seva queixa va donar lloc a l'obertura d'un expedient per part del Síndic de Greuges (Q-1597/2017), en el marc de la qual el Departament d'Interior ha informat que actualment continua en curs el projecte de renovació de la uniformitat de les unitats de seguretat ciutadana. També informa que s'han facilitat peces de roba tèrmiques fins a la validació del nou projecte de renovació.

Un dels aspectes que s'ha recollit en les fitxes arran d'algunes de les comissaries visitades és que la policia no disposava de bosses grans de precinte per a la custòdia dels objectes de grans dimensions. El Departament d'Interior ha informat que en facilitaran per dipositar les pertinences de les persones detingudes.

Enguany no s'han entrevistat persones privades de llibertat a les comissaries perquè o bé no n'hi havia o les que hi eren dormien.

En general, no s'ha trobat cap incidència o anomalia en el procés de detenció i custòdia de la persona detinguda.

Finalment, destaquen les dues visites de seguiment a l'espai de detenció de menors a la Ciutat de la Justícia (en la primera visita, també es va inspeccionar la zona d'adults), la qual va donar lloc a una resolució del Síndic de Greuges, que ja tenia oberta una investigació sobre la situació dels infants migrants no acompanyats atesos a l'àrea de custòdia de menors de la Ciutat de la Justícia.

Les comissaries de la policia local/municipal o guàrdia urbana, enguany han constituït el gran gruix de les visites. De les 21 comissaries visitades, 16 ho han estat per primer cop i les 5 restants s'han emmarcat en visites de seguiment. És el cas de de les policies de Blanes, Castelldefels, Igualada, Martorell i Vilafranca del Penedès. Val a dir que totes han complert la majoria de les recomanacions formulades anteriorment, la qual cosa es valora positivament. Tanmateix, pel que fa a Blanes, si bé s'han esmentat algunes de les deficiències indicades en l'anterior visita, encara presenta deficiències d'esmena difícil, en particular pel que fa a l'entrada de persones detingudes a través del garatge.

Per aquest motiu, i tenint en compte que hi ha una ABP del Cos de la PG-ME a la mateixa localitat, s'ha recomanat a l'Ajuntament que caldria valorar la possibilitat que la comissaria de la policia local deixés d'exercir funcions de custòdia de persones detingudes i que, amb modificació prèvia dels protocols signats amb el Departament d'Interior, lliurés els detinguts directament a les dependències dels Mossos de la mateixa localitat des del primer moment de la detenció.

Pel que fa a la resta de comissaries, es constata un any més que les policies locals continuen fent funcions de policia judicial i

custodien persones detingudes en dependències que, en alguns casos, no compleixen els requisits mínims de protecció i seguretat que hauria de tenir una ACD. És el cas de la Policia Local de Mont-roig, Sant Andreu de Llavaneres, Cubelles i Santa Margarida i els Monjos. Per aquest motiu, l'MCPT ha tornat a recomanar que les policies locals no acompleixin tasques de custòdia de detinguts i que, mitjançant els protocols i convenis pertinents, condueixin les persones detingudes directament a dependències de la PG-ME. És el cas de la Policia Local de Santa Eulàlia de Ronçana, que aquest any 2017 ha deixat de tenir ACD. En la resta de casos, mentre la policia local en qüestió mantingui l'ACD en espera de revisar els convenis de col·laboració oportuns, l'MCPT ha recomanat específicament l'adopció de les mesures correctores o de millora escaients. És el cas, per exemple, de la Policia Local d'Argentona.

En canvi, en algunes com la de Cubelles, s'ha fet palès la urgència de clausurar l'ACD i traslladar les persones detingudes a la comissaria de Mossos d'Esquadra a Vilanova i la Geltrú perquè no compleix les mínimes condicions per mantenir una persona detinguda, encara que sigui per pocs minuts o hores.

També hi ha algun cos de policia que el dia de la visita ocupava un espai provisional en espera de ser traslladat a les noves instal·lacions ja construïdes però pendents d'inaugurar. És el cas de la Policia Local de Tossa de Mar, que havia habilitat dos barracons, un dels quals es feia servir per fer romandre la persona detinguda mentre es confeccionaven les primeres diligències inicials. D'altres espais de detenció, com ara el de Santa Margarida i els Monjos, que té unes condicions materials manifestament inadequades, fa temps que resten en espera de ser traslladats a unes noves dependències.

Finalment, en el procediment de custòdia i trasllat de persones detingudes, s'ha constatat que hi ha casos en què la persona detinguda passa per tres comissaries de policia diferents, la qual cosa produeix una múltiple victimització d'aquesta persona. És el cas de les policies locals de Mont-roig i Salou.

Es constata que les policies locals garanteixen el compliment del dret a la visita mèdica i també la comunicació de la detenció a la persona que el detingut elegeixi. Quant a la comunicació de la detenció al col·legi d'advocats, depèn de la policia local, és un tràmit que es fa a les seves instal·lacions o bé a les dels Mossos d'Esquadra. Per aquest motiu, s'ha recordat que la comunicació de la detenció al col·legi ha de ser des del mateix moment en què es produeix la detenció i que la primera assistència lletrada s'ha de produir durant les primeres tres hores de la detenció.

Pel que fa a les comissaries de la Guàrdia Urbana de Barcelona, se n'han visitat tres, cadascuna amb una casuística diferent. En el cas de la de Sarrià, es dona la paradoxa que fa menys d'un any que torna a estar operativa perquè s'hi havien d'instal·lar càmeres de videovigilància. En el cas de la Barceloneta, originàriament hi havia ACD però actualment no n'hi ha, i s'hi ha habilitat l'Oficina Conjunta de Mossos d'Esquadra i la Guàrdia Urbana de Recepció de denúncies i la Unitat de Platges. Finalment, la comissaria de Nou Barris té ACD, però no és operativa, malgrat que està preparada per entrar en funcionament. Davant això, i atès que sembla que no hi ha previsió de fer-la servir atesa la poca demanada, l'MCPT ha recomanat que l'Ajuntament prengui l'acord de donar-la de baixa definitivament.

Pel que fa als centres penitenciaris, s'han visitat el Centre Penitenciari Quatre Camins, el Centre Penitenciari Lledoners, el Centre Penitenciari Brians 1 (homes i dones), el Centre Penitenciari Homes de Barcelona, el Centre Penitenciari Brians 2, el Centre Penitenciari Mas d'Enric i el Centre Penitenciari Ponent. Les visites s'han concretat preferentment en entrevistes a interns, a la direcció del centre i al personal facultatiu, a banda d'examinar la documentació lliurada i els expedients mèdics d'alguns pacients.

En el cas del CP Quatre Camins, a banda d'entrevistar interns de dos dels mòduls residencials, destaca la visita del mòdul per a persones amb discapacitat intel·lectual, un servei pioner a Catalunya, atès que actualment acull presos de tots els centres penitenciaris.

En el cas del CP Lledoners, la visita es focalitza a conèixer la situació en què es

troben els interns ingressats al DERT, atès que en l'anterior visita s'havia documentat el cas d'un intern que afirmava que havia rebut maltractaments i els altres entrevistats asseguraven que altres interns també n'havien sofert.

Pel que fa als funcionaris de vigilància, l'objectiu de la visita és tornar a conèixer la seva opinió sobre diferents aspectes relacionats amb la feina. Els resultats de les entrevistes i les conclusions es recullen en la fitxa.

En el cas del CP Brians 2, a banda de l'entrevista amb la direcció del centre per conèixer l'afectació que el tancament del CP Homes els havia comportat, es visiten i s'entrevisten interns del DERT. També es visita la segona planta de la Infermeria, on hi ha els interns que venen de Salut Mental de la Model i que provisionalment es troben en aquesta ubicació mentre acaben les obres d'ampliació. Així mateix, s'entrevisten alguns interns, la psiquiatra i la directora mèdica del centre.

El Centre Penitenciari Brians 1 ha estat visitat en dues ocasions, concretament, el Departament de Dones. El motiu és que en la primera visita l'Equip va tenir coneixement del suïcidi d'una interna que estava ingressada a Infermeria de Dones U. Per tenir més informació sobre els fets que havien tingut lloc i continuar amb les entrevistes d'internes i professionals, se'n va programar una segona, a banda d'obrir una actuació d'ofici sobre el cas concret de la interna. S'ha rebut la informació sol·licitada i s'està pendent de valorar-la.

La visita al Centre Penitenciari Ponent també es focalitza en l'entrevista amb interns, homes i dones, i la direcció del centre.

En total, en el marc de les visites als set centres penitenciaris s'han fet 74 entrevistes a persones internes. Quan s'han denunciat alguns episodis d'abusos, actuacions desproporcionades o irregulars s'han obert expedients de queixa al Síndic de Greuges. En el cas de Brians 1 es van recollir sis queixes, quatre relacionades amb aspectes mèdics i de convivència al Departament d'Infermeria i dues per disconformitat amb el primer grau. En aquest darrer cas s'ha rebut la informació sol·licitada a l'Administració i s'està pendent de valorar-la. Així mateix, en el cas específic del Departament d'Infermeria de Brians 1 també s'ha obert una actuació d'ofici arran les queixes en general de les internes. D'altra banda, a més de les queixes generals o freqüents, es vol fer palès que tots els presos entrevistats, independentment del centre penitenciari, es continuen queixant dels preus excessius de les botigues CIRE.

En el marc de les visites de seguiment, s'ha visitat novament el Pavelló Hospitalari de Terrassa i s'ha posat de manifest que s'han corregit les mancances i deficiències detectades en l'anterior visita.

Quant als centres sociosanitaris, enguany s'ha visitat el de Lloret respecte el qual no s'ha fet cap recomanació de millora atès que la valoració ha estat positiva.

Pel que fa als centres d'internament de menors, tres de les visites són de seguiment de les recomanacions formulades en visites anteriors, i s'han centrat en les entrevistes amb els nois i noies ingressats i el personal que hi presta serveis, mèdics i de tractament. S'han fet prop de 22 entrevistes individuals. També s'han examinat les històries mèdiques d'alguns dels entrevistats. És el cas dels centres educatius L'Alzina, Can Llupià i el CREI Mas Ritort.

Aquestes visites s'emmarquen en un procés de seguiment encaminat a millorar les condicions d'estada i de tracte dels infants i adolescents ingressats, atès que és a través d'aquestes visites i de les entrevistes com millor es poden identificar els problemes i proposar accions de millora.

Així, s'han tornat a visitar els centres educatius de justícia juvenil L'Alzina i Can Llupià. En el cas de L'Alzina, es visita la Unitat Anoia, que continua sent la de més contenció i on hi ha ingressats els joves amb un pitjor compliment dels objectius de tractament o amb més sancions, i la zona d'intervenció puntual (ZIP), on els joves compleixen la sanció d'aïllament en cel·la o separació cautelar de la resta del grup. Es conclou la visita amb l'entrevista a sis joves de les diferents unitats. En el cas de la visita a Can Llupià es focalitza directament en l'entrevista a set joves,

respecte un dels quals ja hi havia una queixa oberta al Síndic.

També s'han tornat a visitar els centre residencial d'educació intensiva Mas Ritort. Enguany la visita de seguiment ha consistit en l'intercanvi d'informació amb la direcció del centre, la visita a les instal·lacions, l'entrevista amb nou nois i una educadora. Les conclusions pel que fa a les instal·lacions i les entrevistes mantingudes és positiva respecte a l'anterior visita, motiu pel qual no es fan més recomanacions, amb el benentès que el centre continuarà en seguiment a partir de les properes visites que es programin en un futur.

Finalment, també es visiten per primer cop dos centres residencials d'acció educativa. Els CRAE Lledoners i Sant Andreu. En els dos casos, si bé és la primera visita que hi fa el Síndic en la seva condició d'MCPT, han estat objecte de diverses actuacions anteriors a les visites actuals, motiu pel qual les conclusions i les recomanacions efectuades pel que fa a les condicions materials i de funcionament del recursos s'inclouen en cadascuna de les resolucions del Síndic.

2. Visites realitzades: observacions, recomanacions i respostes rebudes

a. Centres penitenciaris

	Centre Penitenciari de Quatre Camins
Data	25 de gener de 2017
Número de visita	Quarta Visites prèvies: 28/02/2012, 11/11/2014, 22/06/2016
Observacions	Com que es tracta d'una visita de seguiment, l'Equip s'adreça directament a algunes unitats per entrevistar interns. En concret, els mòduls residencials 1 i 2, i el mòdul per a persones amb discapacitat intel·lectual. Aquest darrer es visita per primer cop. **MR-1 i MR-2** S'entrevisten set interns, cinc del mòdul 1 i dos del mòdul 2. Del conjunt d'entrevistes, se'n desprenen les consideracions següents: **Maltractaments**. Cap intern no en relata, ni propis ni aliens. Tots expressen que el centre és tranquil i que la relació amb els funcionaris és bona. Dos interns relaten algun episodi puntual de conflicte amb algun funcionari, però sempre dins del respecte. Alguns dels interns manifesten que han estat sancionats ocasionalment al mòdul 5, però no expressen queixes. **Tractament**. En general, hi ha satisfacció amb els programes de tractament i amb les activitats que ofereix el centre, tot i que un dels interns manifesta que no té PIT i que no n'hi han ofert. **Atenció mèdica**. La valoració de l'atenció mèdica és correcta i en alguns casos es valora molt positivament. **Alimentació**. Amb una excepció, els interns entrevistats manifesten que el menjar és repetitiu, d'escassa qualitat i, segons alguns, de poca quantitat. Els interns que necessiten alguna adaptació en el menú no en tenen queixa. La majoria d'interns entrevistats considera abusius els preus de l'economat. En aquest punt, alguns interns posen de manifest l'existència de plagues de ratolins i paneroles, sobretot a l'office del mòdul. **Comunicacions**. Tots els interns entrevistats amb familiars al país hi comuniquen amb normalitat, tant presencialment com telefònicament. **Garanties**. La major part d'interns entrevistats coneixen els mecanismes de garantia de drets a la seva disposició i dos manifesten espontàniament que n'han fet ús (el Jutjat de Vigilància Penitenciària i el Síndic de Greuges). Es demana explícitament als interns de nacionalitat estrangera si tenen contacte amb el consolat. La resposta és negativa, si bé per decisió pròpia (no ho creuen útil o necessari) no per manca d'informació.

A banda de les entrevistes a interns, l'Equip inspecciona l'office i el menjador del mòdul 1 i constata que hi continua havent problemes per plagues de ratolins (en el moment de la visita, s'estan reparant uns cables tallats per rosegadors).

Mòdul per a discapacitats intel·lectuals del Centre Penitenciari Quatre Camins

El CPQC té un mòdul específic per a interns amb discapacitats intel·lectuals (DID). És un servei pioner a Catalunya, atès que actualment acull presos de tots els centres penitenciaris. Per tant, és l'únic centre d'aquest tipus que hi ha a Catalunya. El dia de la visita hi havia 31 interns, si bé disposa de 40 places.

La unitat forma part d'un programa que desenvolupa el Departament de Justícia amb la col·laboració de DINCAT (Federació Catalana de la Discapacitat Intel·lectual). El programa té com a objectiu oferir un suport i un seguiment especialitzat i integral a la persona, evitar possibles situacions de risc i abús als centres penitenciaris i afavorir-ne la reinserció social.

El mòdul ocupa les antigues dependències del Departament d'Atenció Especialitzada (DAE) per a drogodependents. Funciona des del 2013 i acull interns que hi són de manera voluntària. Segons informa el coordinador, no hi ha llista d'espera per ingressar-hi. L'únic requisit per fer-ho és que els interns tinguin una discapacitat intel·lectual reconeguda per un certificat oficial acreditatiu del DID. La majoria dels interns compleixen condemna per robatoris o delictes contra el patrimoni. Molts tenen altres problemàtiques associades, com ara toxicomania o malaltia mental, la qual cosa dificulta la tasca rehabilitadora i d'intervenció amb aquestes persones. A més, són persones especialment vulnerables, atès que moltes no disposen del suport familiar.

Observacions

Els interns ingressats el dia de la visita són majoritàriament nacionals. Només hi ha dos estrangers procedents del Magrib, un dels quals no té cap referent familiar ni la situació administrativa regularitzada i està a punt de complir la condemna. L'altre ha utilitzat la possibilitat de contactar amb el seu consolat per renovar la seva documentació marroquina.

Al DAE-DID es desenvolupen activitats formatives i de tractament que s'adapten a la seva capacitat de comprensió (escola, tallers, arts plàstiques, ioga). El dia de la visita un grup d'interns feien meditació, uns altres una activitat amb gossos, escola i tallers. Els grups de treball de cadascuna de les activitats són petits i es repeteixen.

La unitat també té un poliesportiu i una zona enjardinada. Les cel·les són a la primera planta. Si bé s'intenta que l'intern estigui tot el dia ocupat, no hi ha cap problema perquè hi romangui. Les dutxes són fora de les cel·les. En general, la unitat presenta un estat molt deteriorat, sobretot les dutxes i les habitacions.

Actualment, hi treballa el coordinador, dos educadors i un psicòleg del centre penitenciari, més dos col·laboradors del programa Accepta de DINCAT (una psicòloga que hi va tres dies la setmana i una educadora que fa el seguiment dels interns amb DID que resideixen en mòduls ordinaris), juntament amb els funcionaris de vigilància penitenciària. El dia de la visita hi havia una educadora del programa Accepta fent entrevistes per donar orientacions als interns sobre com trobar feina.

El psiquiatre del centre passa consulta un cop la setmana, però el dia de la visita només atén un grup de 3 o 4 persones i la visita només dura 5-10 minuts. Estan intentant que vingui a les reunions que fa l'Equip de Tractament.

Observacions	Els interns poden ser donats de baixa del mòdul per mala conducta, decisió voluntària, consum de tòxics o d'altres, però, passat el temps i valorat el cas, poden tornar a reingressar-hi. Si provenen d'altres centres penitenciaris, reingressen als centres de compliment que tenien assignats. Els interns també es reuneixen un cop per setmana amb els membres de l'Equip per posar en comú crítiques, coses que no van bé o que troben a faltar, etc. En el marc de la visita, l'Equip fa una xerrada grupal amb sis interns. Primer en presència del coordinador i el gerent, que acompanyen els dos membres de l'Equip de treball, i després en privat. L'entrevista es duu a terme en una sala i tots els interns fan una valoració positiva de la seva estada al centre. També assenyalen que tots hi són voluntàriament i que no volen tornar al mòdul perquè allà s'hi està pitjor. Coincideixen que el psiquiatre passa cada quinze dies i només els atén durant 5-10 minuts. Tres d'ells diuen que prenen medicació, dos dels quals no saben el que prenen. Un altre assenyala que va demanar a la psiquiatra deixar de prendre la medicació que li donava per deixar de fumar perquè es trobava malament. Dos es queixen que el menjar no és gaire bo (repetitiu, escàs i de mala qualitat). També es queixen que no tenen un economat com la resta de mòduls de vida ordinària. Una altra queixa és sobre la manca d'una rentadora al mòdul, fet que implica que hagin de triar les peces de roba per rentar, ja que només en poden rentar 10 la setmana. Un dels estrangers manifesta que l'imam ha deixat de venir al centre perquè ja no el criden. En canvi, el pastor evangèlic sí que va cada setmana al mòdul específic per a interns amb discapacitats intel·lectuals . Un altre intern es queixa perquè té un problema a la boca i fa temps que el dentista no passa. Aquesta informació és corroborada pel coordinador del centre. Finalment, un altre dels estrangers manifesta que està amoïnat perquè surt en llibertat en dos mesos i no sap on anirà ni qui se'n farà càrrec. Té por que l'expulsin perquè no té la seva situació administrativa regularitzada. El permís de residència li ha caducat estant a presó. El coordinador n'està al cas i està treballant-hi.
Recomanacions	**Amb caràcter general:** ▪ Continuar revisant a la baixa els preus de l'economat perquè s'ajustin a les capacitats econòmiques dels interns. ▪ Continuar aplicant mesures contra les plagues de rosegadors a tot el CP. DAE-DID ▪ Comptar amb centres d'atenció especialitzada de la xarxa de serveis socials per allotjar persones amb DID que compleixen condemna en tercer grau o en llibertat definitiva i que els ofereixen acolliment residencial, atenció i suport per afavorir la integració i l'autonomia de la persona. ▪ Dotar la unitat d'un servei d'atenció psiquiàtrica més permanent que garanteixi l'atenció i el seguiment psiquiàtric dels interns residents. ▪ Garantir que l'assistència religiosa als interns musulmans es faci en les mateixes condicions que els que tenen altres creences religioses. ▪ Garantir que els interns tinguin una adequada assistència odontològica.

	Centre Penitenciari Lledoners
Data	8 de març de 2017
Número de visita	Quarta Visites prèvies: 13/04/2014, 25/03/2013, 04/11/2015
Observacions	Es tracta d'una visita de seguiment. Atès que l'anterior va consistir en l'entrevista amb interns i funcionaris del Departament de Règim Tancat (DERT), aquest cop l'Equip de Treball demana a la direcció del centre anar directament al DERT per tornar a fer entrevistes. En l'anterior visita es va documentar el cas d'un intern que afirmava haver rebut maltractaments i altres entrevistats que asseguraven que altres interns sí que n'havien sofert. D'ençà d'aquesta actuació no s'han tornat a detectar queixes d'interns que denunciïn haver estat objecte de maltractaments en aquest departament. Per tant, l'objectiu de la visita és conèixer la situació en què es troben els interns ingressats, si denuncien alguns fets o algun funcionari en particular i els òrgans als quals, si s'escau, s'han adreçat. Pel que fa als funcionaris de vigilància, l'objectiu és tornar a conèixer la seva opinió sobre els riscos que comporta la seva feina, la ràtio del personal, la formació que reben, i les mancances i les eines de què disposen per fer la seva feina. Es demana la llista paramètrica dels interns ingressats el dia de la visita. Segons la llista, hi ha 23 interns. En el cas dels interns en règim de primer grau, també es lliura a l'Equip un informe detallat de les fases de compliment en què es troben. També es demana el nombre dels funcionaris que hi ha al servei del DERT aquell dia, en torn de matí (cinc en total). Del conjunt d'entrevistes mantingudes amb els interns (7), se'n desprenen els resultats següents, classificats per temes. **Maltractaments**. Set dels entrevistats afirma no haver patit maltractaments físics al DERT del CP Lledoners, però dos sí que relaten algun episodi d'excés en l'ús de la força en el moment de ser reduïts i d'haver-los aplicat les subjeccions físiques. Un altre explica, a tall d'exemple, que es va estar 20 dies en situació d'aïllament provisional en un altre centre, sense cap efecte personal. Un altre manifesta haver sentit com hi havia un excés d'ús de la força envers un altre dels interns. L'Equip demana entrevistar-se amb aquest intern, però diu que no vol parlar-hi. Segons els funcionaris i la direcció, aquest intern ha rebut les visites d'una organització amb la qual sí que s'ha entrevistat. **Funcionaris**. Dos dels entrevistats esmenten nominativament un funcionari del centre, del torn de tarda, a qui consideren en paraules textuals "que revoluciona el centre i s'extralimita en l'exercici de les seves funcions". També afirmen que "mana més que el cap". Un d'ells l'assenyala com el funcionari que es va excedir en el moment d'aplicar-li les subjeccions. Tres dels entrevistats manifesten que el tracte dels funcionaris sempre ha estat correcte. **Garanties**. Tres dels entrevistats coneixen el Síndic de Greuges i, de fet, s'hi han adreçat en alguna ocasió. Dos estan a presó des de fa molts anys i no fan cap demanda perquè no confien en el sistema i tan sols esperen sortir en llibertat definitiva. Dos dels entrevistats manifesten que es troben al DERT per diversos

Observacions	problemes que han tingut prèviament en els mòduls (MR-6 i MR-7). Demanen expressament, per motius de seguretat personal, no tornar de nou a aquest mòdul un cop deixin el DERT. **Salut**. Un dels entrevistats es presenta amb un cop i un blau a la cara. Manifesta que s'ha desmaiat a la cel·la mentre estava en aïllament provisional (AP). No es mostra satisfet amb el tracte rebut dels serveis mèdics. Es parla amb la directora sobre el cas, la qual lliura a l'Equip una còpia del comunicat de fets i un altre informe emès pel servei sanitari, en què es transcriuen els cursos clínics del metge i de la infermera de la tarda el dia que va tenir lloc la caiguda. Hi ha coincidència respecte al què i al com. No obstant això, malgrat que el metge confirma que l'intern té una malaltia orgànica que li provoca caigudes i tremolors, sembla que hi ha una part de simulació i que va renunciar a ser ubicat al Departament d'Infermeria. Així mateix, en el moment de la visita es presenta la doctora per passar-li consulta. Arran de la queixa que es tramita al Síndic, també es constata que està sent atès pels serveis mèdics del centre arran de la caiguda que va tenir lloc a la bugaderia. Tanmateix, s'acorda fer nova petició d'informació a l'Administració per conèixer el diagnòstic actual. Un altre intern manifesta que la psiquiatra li ha prescrit una dosi més alta de la medicació habitual que pren per dormir i ha decidit no prendre-la perquè considera que és massa. **Instal·lacions**. Dos dels interns manifesten que durant l'hivern la calefacció només funcionava de 21.00 a 6.00 hores. Aquest funcionament pot ser normal als mòduls, però no al DERT, ja que, com que estan reclosos quasi 22 hores a les cel·les, la sensació de fred és molt evident. Els tres funcionaris entrevistats assenyalen el següent: Un dels funcionaris manifesta que el principal problema de la feina que desenvolupa és el risc que assumeix pel fet de treballar en una presó. Tanmateix, en el seu cas manifesta que no té por i que no ha viscut cap incident violent vers la seva persona. També manifesta que actualment són quatre funcionaris, però que l'ideal seria que en fossin quatre per a interior i un altre més per a cabina. Tot i això, l'Equip que hi treballa és consolidat i fa temps que hi presta serveis. Uns altres dos entrevistats manifesten que la ràtio de funcionaris per interns al DERT és insuficient, ja que poden arribar a haver de supervisar fins a 30 interns. Normalment són 4 funcionaris, però algun cop els hi ha passat de ser només 3. També relaten un episodi en què estant complet el DERT amb 30 interns en van portar dos més per una baralla als mòduls i es van haver de reubicar, fet que va comportar problemes per l'escassetat de funcionaris. Un d'ells considera que un dels factors que més incideixen sobre el desenvolupament correcte de la seva feina és tenir empatia i assertivitat. També destaca positivament el fet que participin en les reunions que fa l'Equip de Tractament. La mateixa persona fa palès que caldria promoure i incentivar més la formació dels funcionaris, la qual fins ara era voluntària però, pel que sembla, han restringit el nombre d'hores a les quals tenen dret. Mostra la seva disconformitat amb el fet que només surten als mitjans de comunicació per notícies dolentes sobre la feina que fan. També se sent fiscalitzat i sembla que no hi confiïn. Un altre manifesta que no hi ha cap reconeixement social ni institucional de la tasca que fan.

Observacions	Un altre funcionari es mostra disconforme amb la roba de treball que els faciliten. Assenyala que els seus uniformes són antics i desfasats, en comparació amb els de les forces i els cossos de seguretat. També manifesta la seva disconformitat amb el material de contenció, que si bé es renova periòdicament, alguns elements són poc adequats per al DERT. Posa l'exemple de tenir al DERT escuts d'intervenció antibales. Un d'ells ha sentit a parlar de l'informe que ha fet l'MCPT i, en particular, sobre l'apartat relatiu al funcionament dels DERT però no l'ha llegit. També manifesta que no ha rebut formació sobre el Protocol d'Istanbul.
Recomanacions	En general, no es constaten indicis que puguin apuntar a conductes que indiquin maltractament físic o psíquic. En tot cas, caldrà estar amatent a les queixes i denúncies que puguin presentar els interns sobre aquest departament. La majoria dels entrevistats no tenen cap queixa dels funcionaris que hi treballen, si bé dos d'ells afirmen que un dels funcionaris s'extralimita en l'exercici de les seves funcions, motiu pel qual cal insistir a recordar quins són els límits de les seves actuacions professionals. En vista que hi ha dos interns que afirmen que la calefacció només funciona de 21.00 a 6.00 hores, es trasllada aquesta queixa a l'Administració perquè la tingui present i adopti les mesures correctores oportunes per esmenar-la. Cal palesar la bona col·laboració i transparència de la direcció del centre a l'hora facilitar a l'Equip, a petició i d'ofici, informació relativa a la situació i l'estat mèdic d'un dels interns entrevistats. Pel que fa als funcionaris, en la mesura que l'ocupació mitjana sigui de 25 interns, es considera que cal garantir en tots els casos que hi hagi quatre funcionaris de vigilància i el cap d'unitat, a banda del coordinador. Si per algun motiu l'ocupació arribés als 30, caldria reforçar el departament amb un altre funcionari en tots els supòsits. Cal que els programes de formació específica del personal penitenciari inclogui un apartat específic sobre l'estudi del Protocol d'Istanbul i que es promogui la difusió de l'informe de l'MCPT entre els funcionaris del DERT. Igualment, cal que el material de què disposen els funcionaris del CP, i en particular del DERT, siguin els adequats per desenvolupar les seves funcions. Cal promoure i incentivar la formació dels funcionaris de vigilància en l'ús i aplicació dels mitjans de contenció i en la resolució dels conflictes per la via del diàleg en la mesura que sigui possible. Cal fer difusió de la figura, les funcions i el telèfon gratuït de l'oficina del Síndic de Greuges entre els interns ingressats al DERT. En particular, en cas dels interns que tinguin dificultats per entendre el català i castellà per fer valer els seus drets i d'on es puguin adreçar per presentar les seves queixes.

	Centre Penitenciari d'Homes de Barcelona
Data	29 de març de 2017
Número de visita	Sisena Visites prèvies: 14/12/11, 13/06/13, 30/01/14, 20/05/15, 14/07/15
Observacions	Es fa una visita amb motiu de l'anunci del tancament del Centre Penitenciari d'Homes de Barcelona. L'objectiu és conèixer les repercussions que aquesta decisió està tenint en els interns i en el personal de vigilància, que s'han adreçat a la institució del Síndic de Greuges per posar de manifest la seva disconformitat amb aquesta decisió. També es pretén conèixer com s'està duent a terme el procés de tancament del centre, atès el Síndic de Greuges ha obert una actuació d'ofici per estudiar aquest assumpte. La visita s'inicia amb una entrevista amb la gerent del centre, que, a preguntes de l'Equip, informa dels moviments que s'estan duent a terme per tancar-lo definitivament el 31 de maig de 2017. Més tard també s'incorpora el subdirector de Règim i el de Tractament per completar alguna de les informacions donades per la gerent, que tan sols fa quinze dies que hi és. Per no reproduir argumentacions, s'incorporarà a l'expedient del Síndic i altres queixes dels interns acumulades. Pel que fa als moviments i les actuacions previstes al centre i amb els interns, crida l'atenció de l'Equip que a la galeria cinquena s'estan fent obres per condicionar algunes de les cel·les per gestionar una situació de crisi que es pugui produir fins al tancament de la presó. Les obres es fan a la cinquena perquè era l'anterior unitat d'ingressos que s'ha deixat de fer servir com a tal. Només a la segona planta hi viuen els interns de més confiança que tenen alguna destinació al centre. Les obres consisteixen a treure llits i col·locar càmeres en dues de les cel·les que s'utilitzaran per fer-hi contencions i una altra habilitada per fer-hi escorcolls. El dia de la visita el centre té una ocupació per sota dels 800 interns. L'Equip demana la llista paramètrica dels interns de la galeria 2 i de la 5 i es fan dos equips. En total s'entrevisten 7 interns i 5 funcionaris. **Interns** Tres d'ells són preventius, dos dels quals primaris i un reincident. Un dels primaris fa 16 mesos que està com a preventiu i encara no té data de judici. Li han comunicat que la seva destinació serà Brians 1, però també li han ofert la possibilitat de quedar-s'hi fins al final perquè té una destinació i cobra un sou. Es mostra conforme amb la decisió que tanquin el centre perquè presenta molts dèficits estructurals. Tanmateix, manifesta que s'hi troba bé perquè té molta llibertat, pot sortir al poliesportiu dos cops al dia, treballa i, si vol, hi ha moltes activitats per fer. També destaca la qualitat humana d'alguns funcionaris. La seva família s'ha hagut de traslladar a Barcelona per poder comunicar amb ell. No coneixia la institució del Síndic i se li ofereix la possibilitat d'adreçar-s'hi pel tema de la demora a assenyalar-se data per al judici. Un segon entrevistat, en cas que hagi de marxar, no sap quan ho farà perquè el centre es vol esperar fins a l'últim dia. Sembla que està pendent d'un recurs del Ministeri Fiscal. Si es desestima, la condemna li quedarà en dos anys i el centre li

Observacions	podrà fer una classificació inicial en tercer grau i així sortir de la Model en autogovern. Informa que són els educadors els que han donat informació sobre el tema dels trasllats. També desconeix la figura del Síndic de Greuges. Se li facilita informació sobre com adreçar-s'hi si veu que s'endarrereix la resolució del recurs. El tercer fa 14 mesos que està en situació preventiva, dels quals 8 a la Model. També desconeix quan serà la data del judici. Està pendent que es resolgui el recurs que va interposar contra la resolució que decretava la presó provisional. Atès que té un lloc de confiança al centre, serà un dels últims a marxar. El que més l'amoïna del trasllat és com es desplaçarà la seva dona fins a Brians 1. Coneix la institució perquè és un dels interns que han presentat queixa al Síndic per aquest tema. **Funcionaris** Una de les funcionàries mostra el seu desacord amb la forma com s'està executant la decisió de tancar el centre. Manifesta que és molt precipitat, amb la conseqüent afectació per als drets dels interns i dels mateixos funcionaris. En el seu cas, fa onze anys que treballa a la presó. Com a funcionària de carrera, encara no sap les places disponibles ni quina serà la seva destinació definitiva. Sembla que el dia 3-4 de maig podran demanar plaça i s'ha garantit al personal funcionari amb destinació definitiva al CP Homes que serà ubicat en centres a menys de 40 km. Per a ella, que té parella i dos fills, és important saber-ho per conciliar vida laboral i familiar. Mostra desconfiança vers el Departament de Justícia perquè mai hauria pensat que el tancament del centre es gestionés de la manera com s'està fent. Pel que fa als interns, manifesta que són molts els casos d'interns que romanen en presó preventiva durant molt de temps, contràriament al que diuen les estadístiques sobre estades mitjanes de 40 dies. També manifesta que al principi els interns van viure la notícia amb molt de neguit. Com a principals afectacions als interns, destaca la dificultat de les famílies sense recursos per desplaçar-se fora de Barcelona i menys atenció per part dels advocats d'ofici Conclou que Barcelona necessita un centre de preventius i se n'hauria pogut fer un de més petit. L'altre funcionari és un cap de servei que tampoc no entén la urgència de tancar el centre en aquests moments. Proposa que s'hauria d'haver tancat havent-n'hi un d'alternatiu. Insisteix en la idea que ningú no està en contra que es tanqui el centre, sinó de la manera com s'ha fet. Assenyala que l'única cosa que han aconseguit els sindicats és que els funcionaris que tinguin 62 anys o els facin fins a finals d'any es puguin acollir a jubilacions anticipades. No és el seu cas. Conclou que no creu que es faci la presó nova.

Observacions	Un tercer funcionari insisteix a parlar amb el síndic. Posa en relleu el mal clima dels interns i la contenció que s'està fent. Sembla que és un dels promotors de la queixa que s'ha enviat al Síndic. La visita finalitza amb una breu entrevista amb el director i la resta d'equip directiu, que lliuren als membres de l'Equip un exemplar del pla de reordenació i impuls del mapa penitenciari de Catalunya elaborat pel Departament de Justícia i del llibre sobre la presó Model.
Conclusions	Vegeu el punt IV de l'informe.

	Centre Penitenciari Brians 1 (DONES)
Data	3 de maig i 28 de juny de 2017
Número de visita	Quarta Prèvies (28/11/2011, 27/02/2014, 18/11/2015)
Observacions	La visita s'emmarca en el seguiment del compliment de les recomanacions formulades els darrers anys. Per això, i en la línia d'actuacions anteriors, la visita d'enguany s'ha volgut focalitzar novament en l'entrevista a les persones privades de llibertat. Amb aquest objectiu, es fan dues visites. Abans d'iniciar la primera visita, l'Equip s'entrevista amb alguns membres de la direcció del centre penitenciari, que li actualitzen les dades de la població femenina encarcerada. Respecte al nombre de dones preses, el dia de la primera visita n'hi ha 206 davant dels 222 que hi havia l'any 2015. Al DERT n'hi ha 12, la mateixa xifra que l'any 2015. Entre altres dades significatives, informen que el 40% de les dones tenen un trastorn límit de la personalitat. La direcció també informa que tres dies abans es va suïcidar una dona al Departament d'Infermeria. Sens perjudici d'anunciar que el Síndic de Greuges obrirà una actuació d'ofici sobre l'incident ocorregut, uns dels objectius de la visita es focalitza a entrevistar dones del Departament d'Infermeria, que és on residia la dona que va traspassar. Atès l'estat d'afectació en què es troben les dones i que no és possible entrevistar els professionals mèdics actuants, es decideix programar la segona visita. Respecte del protocol de suïcidi, informen que no hi ha un protocol d'intervenció col·lectiu en cas de suïcidi i, per tant, no es fa un abordatge grupal en cap cas quan se'n produeix un, perquè, en la seva opinió, es considera contraproduent. Sí que n'hi ha un d'intervenció individual que l'activa el psiquiatre. El procediment és el següent: el psicòleg i el psiquiatre fan una avaluació i un buidatge de dades d'avaluació del risc. Amb l'informe del psicòleg i la visita del psiquiatre es fa una proposta conjunta al cap de serveis perquè aquest adopti les mesures de prevenció oportunes de manera que la interna sigui vigilada mitjançant les càmeres i rebi més visites. Sobre el protocol de suïcidi individual, informen que només s'aixeca amb l'informe previ que justifiqui que han desaparegut els elements que n'han motivat l'adopció. Sobre el protocol d'actuació en cas que una interna requereixi acompanyament, informen que és el psiquiatre qui dicta l'ordre i qui decideix qui ha de ser la interna que faci aquest acompanyament, atès que ell és el professional que més les coneix.

Observacions	Com a punt rellevant, i en relació amb la recomanació formulada per l'MCPT sobre la necessitat de fer algun programa adreçat a dones que han viscut situacions de violència, destaca que fa dos anys justament que en fan un abordatge especial. L'any 2016, l'entitat Tamaia era l'encarregada de dur a terme aquesta acció. Actualment, l'acompleix l'entitat Safareig. Posen en relleu que el dia de la visita es feia un taller a la biblioteca. Hi ha una actuació grupal (màxim 12 internes) i una d'individual. També es posa de manifest la mediació que es fa entre les dones per solucionar els problemes i els conflictes que es generen en el dia a dia. Les incompatibilitats entre internes són difícils de gestionar en un departament que només té dos mòduls de classificació. Davant d'això, és important tota tasca de mediació que es pugui fer per canalitzar la convivència al centre. Informen que abans aquesta tasca l'acomplia l'entitat Pas a Pas, mitjançant la participació de voluntaris, i actualment la fa un psicòleg del mòdul. Respecte al DERT, informen de dues novetats que s'estan duent a terme per motivar les internes: d'una banda, l'aplicació del règim de vida previst en l'article 100.2 RP, que permet que les dones puguin baixar al mòdul ordinari per fer activitats; i, de l'altra, intentar avançar la progressió a segon grau de tractament. **Departament d'Infermeria** Del conjunt de les entrevistes individuals mantingudes els dos dies (7), se'n desprenen els resultats següents: **Salut**. Totes les dones pateixen trastorns mentals severs i, malgrat que les Regles mínimes de l'ONU per al tractament dels reclusos estableixen que la imposició de sancions d'aïllament està prohibida quan el reclús tingui una discapacitat física o mental que es pugui agreujar sota aquest règim, totes han passat pel Departament de Règim Tancat. Hi ha una manca de seguiment mèdic continuat (especialment de les visites del psicòleg). Sembla que el psicòleg visita les internes a demanda d'aquestes. Tot i això, totes les internes es queixen que les visites són molt espaiades i que no es fa cas a les seves sol·licituds d'intervenció. Moltes internes demanen compartir habitació perquè no volen estar soles, però es qüestionen els criteris que se segueixen a l'hora d'assignar les companyes perquè de vegades posen dues dones discapacitades juntes quan totes dues requereixen una ajuda que no es poden dispensar entre elles. **Suïcidi**. Totes coneixien la situació de la noia que es va suïcidar en el sentit que estava malament i que havia manifestat que es volia suïcidar. Exposen que ho havia manifestat dos dies abans i que el mateix dia havia demanat estar acompanyada d'una altra interna, també entrevistada, per veure la televisió i no li havien permès. Aquell mateix vespre va ser quan es va suïcidar. Totes elles es mostren molt afectades pel tràgic succés, si bé es constata que no s'ha pres cap mesura per treballar el tema del suïcidi, malgrat que les internes ho han demanat. Val a dir que el mateix dia de la visita l'educadora està fent entrevistes amb elles per parlar sobre el tema, però fins llavors ningú no s'hi havia entrevistat prèviament. **Maltractaments**. Algunes exposen que han estat objecte de maltractaments, principalment, psicològics (insults, crits, tracte vexatori). La resta d'internes afirmen que coneixen altres internes que suposadament sí que n'han patit.

Observacions	**Règim disciplinari**. Tot i només són nou internes, afirmen que hi ha una rigidesa excessiva en les normes. En aquest sentit, posen l'exemple de la necessitat que tenen d'arreglar-se el dia que tenen vis-a-vis. Els estris de neteja o les pintures els hi donen a primera hora del matí i demanen que els hi facilitin unes hores abans de la visita per tenir un bon aspecte. També manifesten un greuge comparatiu amb les internes dels mòduls perquè no poden anar a la seva cel·la després de l'esmorzar i del dinar, al contrari de les internes de la resta de mòduls. **Tractament**. Les internes pràcticament no fan cap activitat durant tot el dia. De fet, en les dues visites l'Equip va constatar que no se'n feia cap. Van manifestar que fins ara hi havia una tutora que tenia molta iniciativa (havia aconseguit que amb la feina que duien a terme les internes poguessin comprar un assecador de cabells, material per a fer polseres, etc.), però actualment no fan pràcticament res. **Economat**. Els productes de l'economat se serveixen els dimarts i els dijous. Les internes d'infermeria no tenen la possibilitat de veure físicament els productes que hi ha. Elles els sol·liciten per escrit i, si no hi ha els que demanen, no els poden canviar i demanar-ne uns altres. També es pot donar el cas que a l'economat hi hagi productes nous sense que se n'assabentin. Les internes no disposen d'aigua freda, tot i la calor que fa a l'estiu, i les ampolles d'aigua de la màquina dispensadora són petites i a un preu de gairebé 40 cèntims. Demanen que puguin deixar les ampolles grans que elles es compren en una nevera que hi ha al Departament i que està mig buida o bé que s'estudiï la viabilitat de canviar la màquina dispensadora de begudes per ampolles grans d'aigua freda o que es posi una font d'aigua. Cal tenir en compte que la medicació produeix una gran sequedat de boca i és molt important, especialment a la infermeria, que les internes puguin disposar de tota l'aigua que vulguin sense que això els suposi un gran cost econòmic. A més, hi ha queixes més concretes que donen lloc a l'obertura d'un expedient de queixa per part del Síndic de Greuges (tres en total). El dia de la segona visita l'Equip també s'entrevista amb el metge del Departament d'Infermeria, a qui es pregunten qüestions concretes d'algunes de les internes entrevistades. Se'n desprenen els resultats següents: En primer lloc, aclareix els motius pels quals una de les internes entrevistades, que no en coneixia els motius, no ha estat traslladada (canvi de dia per unificar proves). Tot i que el facultatiu assenyala que la interna en serà informada, l'Equip constata que, després de l'entrevista amb el doctor, la interna encara no en sap res. Respecte de la interna diabètica, al metge li sembla correcte que passin 20 minuts entre la injecta d'insulina ràpida i el menjar. Afirma que se li subministra ressopó, cosa que l'Equip constata que no es produeix. L'entrevista finalitza quan el metge es nega a facilitar la documentació que l'Equip li demana sobre la història mèdica de les pacients. No obstant això, un cop s'informa de l'incident el subdirector de règim interior del centre penitenciari, l'endemà l'Equip rep la documentació sol·licitada. **DERT**: Entre els dos dies s'entrevisten 9 internes. Del conjunt de les entrevistes mantingudes, se'n desprèn el següent:

Observacions	La majoria són reincidents i han estat al DERT en ocasions anteriors, bé sancionades o regressades a primer grau de tractament. N'hi ha tres que són primàries. Es dona la circumstància que les reincidents tenen antecedents de consum de tòxics, mentre que les primàries no. Alhora, les primeres són les que prenen més medicació sense que sàpiguen concretar exactament de quin tipus perquè és diluïda. **Règim de vida**. En general, la majoria fa poc temps que és al DERT i la que fa més temps que hi és (tres mesos) està en fase 2 i surt a fer activitats i a treballar amb les internes de règim ordinari. Reconeix que la seva estada al DERT s'ha vist allargada per acumulació de sancions. Una d'elles en canvi manifesta que anteriorment hi va romandre fins a vuit mesos. N'hi ha dues que manifesten que es troben millor al DERT (probablement per tema de deutes, com manifesta un funcionari). Dues no estan conformes amb el motiu de la regressió o la sanció i, davant les seves manifestacions, es decideix obrir queixa per a cadascuna. **Maltractaments.** En general, totes consideren que el tracte és adequat en comparació amb anys anteriors, en què relaten haver estat víctimes d'algun tipus d'abús o maltractament (una exposa que fa tres anys se li va trencar el timpà i una altra explica haver-ne patit en un ingrés de l'any 2015). Alguna, en canvi, denuncia la situació d'abús o de prepotència d'alguna funcionària de règim ordinari i que fa anys que hi treballa. **Règim disciplinari.** Tot i que consideren que el tracte és adequat, totes valoren el DERT com un càstig. Les internes que han estat en contenció al DERT han estat lligades bocaterrosa durant moltes hores. Totes coincideixen a manifestar que el motiu de la sanció ha estat complir un càstig per haver comès una infracció, no perquè en aquell moment estiguessin fora de control i necessitessin ser subjectades per no fer-se mal o autolesionar-se. **Alimentació**. Pel que fa al menjar, totes coincideixen que no és gaire bo, és repetitiu i el serveixen fred, la qual cosa és constatada per l'Equip. També manifesten que els ofereixen plats no idonis per a la temporada d'estiu. Algunes d'elles també es queixen perquè els donen poc temps per dinar (quinze minuts aproximadament). **Tractament**. Exposen que les diferents activitats que s'ofereixen a les internes són realment una motivació, però valoren com a negatiu que la seva assistència descompta de les hores de pati, que ja en principi són poques. **Salut**. Coincideixen en el fet que és perjudicial romandre tantes hores soles en una cel·la, la qual cosa fa que en un moment o altre s'hagin plantejat autolesionar-se (fins i tot internes que mai havien tingut aquest tipus d'inclinació). Quatre d'elles manifesten que s'han autolesionat, dues de les quals han estat ingressades a la UHPP. Alhora, aquestes dues són les que tenen ordre mèdica d'estar acompanyades. No hi ha coincidència respecte de la periodicitat amb què passa el metge. Dues prenen medicació psiquiàtrica i passen control amb psiquiatria cada quinze dies. Dues més en prenen només per dormir perquè els costa conciliar el son. **Suïcidi**. De les nou internes, tres requereixen acompanyament. Les altres (exceptuant-ne una que només fa un dia que hi és) o bé acompanyen o bé han acompanyat en alguna ocasió. En tot cas, la majoria coincideixen que se les obliga a estar amb internes que requereixen acompanyament i, per tant, no poden escollir la persona que elles volen. En algun cas s'han negat a acompanyar una interna a qui tothom considera problemàtica.

Observacions	La majoria de les que han acompanyat no han tingut incidents. Fins i tot n'hi ha una que ho viu com una experiència positiva per les coses bones que li està aportant. Segons els funcionaris, mai s'obliga cap interna a compartir cel·la amb una altra si no vol fer-ho.
Conclusions	**Amb caràcter general:** ▪ Comprovar i valorar la programació dels menús que s'ofereixen durant l'estiu per adequar-los a l'especificitat de l'època de l'any i a les necessitats i demandes de les internes. També assegurar, en tot cas, que aquests compleixen amb els criteris de nutrició i equilibri dietètic i se serveixen en unes condicions tèrmiques adequades. **DERT:** ▪ Cal fomentar que les internes que vulguin puguin fer els àpats fora de la cel·la i durant el temps necessari. ▪ Cal que les activitats que fan les internes no descomptin de les hores de pati a les quals tenen dret. ▪ Cal que les internes del DERT tinguin un PIT igual que la resta de dones preses d'altres mòduls, que s'asseguri que hi participen i que són ateses per tots els professionals de tractament. ▪ Cal assegurar que el metge acudeix diàriament per visitar les internes sancionades i per atendre la resta de població reclusa del departament, independentment de si ho han demanat o no. ▪ Cal que la intervenció en primer grau sigui més intensiva i s'apliqui de manera més individualitzada que en el règim de vida ordinari i s'utilitzi de manera molt limitada, atesos els efectes contraproduents que té per a les internes a tots els nivells, especialment el psicològic. **Departament d'Infermeria:** ▪ Cal recordar que les Regles Nelson Mandela estableixen que la imposició de sancions d'aïllament està prohibida quan el reclús tingui una discapacitat física o mental que es pugui agreujar sota aquest règim. ▪ Cal revisar les normes del règim de vida al Departament d'Infermeria tenint en compte les objeccions i els suggeriments que formulin les dones que hi resideixen. ▪ Cal que el Departament disposi d'un programa d'activitats ajustat i adequat, i es doti d'una educadora que s'encarregui d'organitzar el tipus d'intervenció que es fa per garantir una activitat òptima en funció de la situació física i psíquica de les internes. ▪ Cal que el centre adopti les mesures oportunes per garantir que les internes poden sortir del departament per adquirir productes de la botiga CIRE. ▪ Cal que es destini una nevera on les internes puguin posar les ampolles d'aigua.

	Centre Penitenciari Brians 2
Data	31 de maig de 2017
Número de visita	Tercera Anteriors (23/09/2015, 28/03/2012)
Observacions	Visita de seguiment que es focalitza en la visita als departaments de règim tancat i de sancionats. Amb caràcter previ a la visita, la direcció del centre informa de quina és la situació actual i les afectacions que el tancament del CP Homes de Barcelona (la Model) els ha comportat. En aquest sentit, des del mes d'abril 2017 han rebut conduccions setmanals de 20 interns provinents del CPB1 (que passa a ser el nou centre de preventius de la província de Barcelona), fet que ha comportat l'increment de la població reclusa de 1.300 a 1.650 interns, aproximadament. Un 40% de la població reclusa és de nacionalitat estrangera, però pocs reben visites de les autoritats consulars dels seus països. També, estan en espera de rebre més personal, tant de tractament com de vigilància, provinents del CP Homes de Barcelona. Finalment, la directora indica que s'ha hagut d'habilitar la segona planta de la infermeria (secció psiquiàtrics) per ingressar-hi els interns que eren a la infermeria psiquiàtrica del CP Homes de Barcelona. **Departament Especial de Règim Tancat (DERT)** En el moment de la visita hi ha ubicats al DERT 37 interns, 16 en primer grau i 15 sancionats, i 6 ordenances que es troben classificats en segon grau, però com que tenen la destinació al DERT, estan ubicats allí. El dia de la visita hi ha tres interns en article 93. Tenen dues hores de pati al dia: dos d'ells conjuntament i el tercer en solitari. No reben cap altre tipus d'intervenció. L'Equip té interès a conèixer el procediment per detectar els interns que puguin presentar risc de suïcidi. El centre informa de l'existència d'un protocol (no escrit) que fonamenta la intervenció dels funcionaris en l'observació directa de l'intern, la seva actitud i les seves manifestacions. Així, des del moment en què l'intern presenta actituds d'apatia, tristesa o intents d'autòlisi es preveu que els funcionaris ho posin en coneixement del coordinador i es passa l'avís als serveis mèdics, que s'encarreguen de fer una valoració més exhaustiva i profunda per determinar-ne el risc i, si escau, aplicar les mesures previstes en el protocol de prevenció de suïcidis. No obstant això, es posa en relleu que durant les entrevistes l'Equip detecta una persona que es podria trobar en aquesta situació (té una actitud apàtica i afirma que sovint no surt al pati) que manifesta que no rep cap tractament psiquiàtric o psicològic. En cap cas, els funcionaris tenen formació específica sobre tècniques de detecció d'aquests indicadors que poden mostrar una predisposició de l'intern per cometre suïcidi. L'Equip entrevista cinc interns: un intern en règim d'article 93, tres en règim d'article 94 i un de sancionat. Arran de l'entrevista, dos d'ells presenten queixa al Síndic, que es tramita per via ordinària a la institució.

Observacions	No es plantegen queixes relatives a maltractaments físics al CP o al DERT, per bé que algun intern exposa situacions d'actitud prepotent per part d'algun funcionari, sense concretar-ne la identitat. En relació amb el menjar, les opinions tendeixen a ser negatives, tot i que la qüestió tampoc no sembla que generi un gran malestar entre els interns. Aquest malestar sí que hi és respecte dels preus de l'economat gestionat pel CIRE. Un altre assenyala que té dificultats per poder trucar als familiars quan aquests no acrediten que són els titulars dels números de telèfon sol·licitats per l'intern, tot i que en general ha pogut resoldre el problema amb l'ajut del coordinador del Departament. **Infermeria i salut mental** Es visita la planta segona de la infermeria, on es troben els interns que venen del Departament de Salut Mental de la Model i que provisionalment es troben en aquesta ubicació mentre acaben les obres d'ampliació a Salut Mental de Brians 2. Actualment hi ha 15 interns. S'entrevisten set interns, i també la psiquiatra i la directora mèdica del centre. En general, els interns manifesten que es troben bé i que han guanyat amb el canvi de centre, sobretot pel que fa a la infraestructura. Amb caràcter general, plantegen els problemes que suposa per a les famílies haver-los de visitar fora de Barcelona. Manifesten, i l'Equip ho constata, que no hi ha activitats al llarg del dia. Tampoc no hi ha psicòleg ni equip terapèutic. Un dels interns manifesta que ha presentat una queixa a través d'una organització social, que serà tractada directament pel Síndic de Greuges. Algun intern relata que, al llarg de la seva estada al sistema penitenciari català, ha estat regressat a primer grau i ha estat temporades a departaments especials de règim tancat. Finalment, l'Equip observa i comparteix amb la directora mèdica que encara no s'han actualitzat els comunicats de lesions per adequar-los als estàndards del Protocol d'Istanbul.
Recomanacions	**Amb caràcter general:** ▪ Facilitar les comunicacions dels interns amb l'exterior. Si bé és important comprovar que no es faci un ús inadequat de les trucades telefòniques (a la víctima d'un delicte de violència de gènere, per exemple), la presentació d'un contracte telefònic no és l'única via de garantir que el destinatari de la trucada és el familiar indicat per l'intern. Quan per la raó que sigui no es pugui presentar aquest contracte, cal habilitar altres mitjans de comprovació d'aquesta identitat. ▪ Cal actualitzar els comunicats de lesions per adequar-los al Protocol d'Istanbul Pel que fa al DERT: ▪ Falta intervenció en el DERT, cosa que dificulta la progressió a segon grau. Sobretot, pel que fa als tres interns en l'article 93.

Recomanacions	▪ És fonamental formar els funcionaris en criteris per a la detecció del risc de suïcidi, sobretot en mòduls com el DERT. Tot i que molts funcionaris, pels anys d'experiència, són capaços de detectar indicis d'aquest risc, la formació en aquest àmbit hauria de ser permanent i continuada, i els protocols de comunicació (a direcció, serveis mèdics, etc.), clars i per escrit. ▪ Cal respectar el que assenyalen les Regles mínimes de l'ONU per al tractament dels reclusos (Regles Nelson Mandela) en el sentit que "la imposició de sancions d'aïllament està prohibida quan el reclús tingui una discapacitat física o mental que es pugui agreujar sota aquest règim" (Regla 45.2) i, per tant, evitar les regressions a primer grau o les sancions d'aïllament a interns amb malalties mentals. **Pel que fa al Departament d'Infermeria:** ▪ Cal programar activitats per als interns que es troben al Departament d'Infermeria/Salut Mental, adequades a les seves capacitats.

	Centre Penitenciari Brians 1 (HOMES)
Data	28 de juny de 2017
Número de visita	Tercera
Observacions	La visita està motivada principalment per la recent reconversió del CP Brians 1 en centre de preventius, arran del tancament de la presó d'Homes de Barcelona (la Model). L'Equip visita el mòdul 2 i hi entrevista 8 interns. S'informa que té una capacitat màxima de 192 interns i que actualment en té 185. Altres mòduls tenen una capacitat fins i tot superior i estan prop del límit de la seva capacitat. L'Equip examina algunes cel·les, el dispensari mèdic, la biblioteca, el taller productiu i el pati. L'estat de les cel·les, en general, és correcte pel que fa a higiene i capacitat (dos interns), tot i que n'hi ha una en què falta aproximadament un metro quadrat de rajoles a la paret, cosa que resulta potencialment perillosa. Informen que el servei de manteniment no dona l'abast. El taller productiu està en plena activitat i hi ha una quarantena d'interns treballant-hi. Els interns entrevistats fa que són al CP entre una setmana i 16 mesos. A banda de qüestions particular, alguna de les quals es tramitarà com a queixa a la institució del Síndic de Greuges, de les entrevistes fetes se'n poden desprendre algunes consideracions generals: ▪ No tots els interns són reincidents. N'hi ha com a mínim dos que manifesten que és el seu primer ingrés a presó. ▪ En general, no s'expressen problemes de relació amb companys. ▪ Respecte dels funcionaris, s'exposa un rigor o severitat excessius. No hi ha cap denúncia de maltractament físic o psicològic, però sí queixes de manca d'informació i d'atenció als problemes que plantegen els interns. Alguns d'ells manifesten que

Observacions	han presentat instàncies a direcció (per canvi de mòdul, per destinació, etc.) i no tenen encara resposta. ▪ Els interns amb destinació a tallers o a altres activitats n'estan satisfets, però els que no en tenen exposen malestar no només per la manca de peculi, sinó sobretot pel fet de no tenir pràcticament cap activitat en tot el dia. ▪ Els interns manifesten que comuniquen habitualment amb les seves famílies tant telefònicament com mitjançant vis-a-vis, i també amb els seus advocats. ▪ Els interns visitats pel servei mèdic en tenen una opinió positiva. ▪ A la queixa habitual sobre els preus de l'economat gestionat pel CIRE, s'hi afegeix que molts interns el troben desproveït de béns bàsics com ara ampolles d'aigua o raspalls de dents.
Recomanacions	La nova orientació de Brians 1 com a centre de preventius ha estat ràpida i sobtada. En menys de tres mesos s'ha renovat completament la població reclusa amb perfils i necessitats diferents de la població penada. A l'estabilitat i la planificació a llarg termini que es podia fer en un centre de penats, ara s'hi afegeix la contingència i la mobilitat continuada d'un centre de preventius. La major part de funcionaris del CP, però, no prové de la Model, sinó que ja eren a Brians 1 i s'han d'adaptar al nou perfil d'intern. Per això, cal que la direcció del centre i sobretot la DGSP doni el màxim suport a aquests funcionaris i n'augmenti, si cal, els efectius, facilitant-los la formació necessària.

	Centre Penitenciari Mas d'Enric
Data	12 de setembre de 2017
Número de visita	Tercera Anteriors (05/10/16, 03/02/16)
Observacions	Aquesta és la tercera visita que es fa al centre. En la darrera encara no s'havia produït el desplegament complet. En l'actual, informen que ja s'han completat les fases d'obertura de tots els mòduls (set en total). Amb aquest desplegament han arribat a una ocupació mitjana de 600 i escaig interns. Durant el buidatge de la Model hi van haver conduccions de 20 interns setmanals. Actualment, les conduccions són de caràcter puntual. Arran del tancament de la Model, també s'ha ampliat l'àrea d'influència del centre penitenciari a l'àrea del Garraf i del Penedès. Una altra conseqüència és que per generar espai al CP Brians 1, s'han traslladat interns penats d'aquest centre al CP Mas d'Enric. Com a contrapartida, informen que el desplegament no ha anat acompanyat del moviment de treballadors necessaris, particularment de l'àrea de tractament, coincidint amb el període d'estiu, un moment en què ja n'hi ha menys perquè estan de vacances. Pel que fa a tallers, informen que el desplegament no ha tingut repercussió pel que fa a l'ocupació. Així, abans hi havia dos tallers i actualment n'hi ha quatre, la qual cosa ha permès poder recol·locar tots els interns. En l'àmbit sanitari, informen que hi ha un metge internista les 24 hores del dia i, en l'àmbit de salut mental, s'ha creat un equip que prestarà atenció ambulatòria permanent durant tota la setmana.

	Aquest equip respon al nou model d'atenció a la salut mental als centres penitenciaris. A més del psiquiatre, que ja hi és, en formaran part un psicòleg clínic, un infermer especialitzat i un terapeuta ocupacional (tots encara pendents de contractar). Pel que fa a la distribució dels interns, aquesta s'ha fet seguint els itineraris de rehabilitació. Altra informació rellevant és que CP Mas d'Enric és un centre referent d'UNED (en lloc de Brians 1). Als estudiants els ubiquen als mòduls 5 i 7. Atès que el mòdul de dones és reduït (amb capacitat per a 64), el centre ha optat perquè les dones comparteixin amb els interns l'assistència a l'escola, els tallers i els diferents programes de tractament. Val a dir que, arran de l'anterior visita, es va recomanar que calia preveure que les dones poguessin fer més activitats compartides amb els homes, la qual cosa sembla que ha estat així. Sobre els programes d'intervenció amb dones, arran de l'anterior visita es va recomanar que calia establir algun programa d'intervenció específica en violència de gènere adreçat a dones que havien viscut situacions de violència i es trobaven en situacions de vulnerabilitat. El Departament va respondre que acceptaven la recomanació i que aquesta intervenció s'estava fent al CP Dones de Barcelona, a la unitat de dones del CP Brians 1 i a la unitat de dones del CP Puig de les Basses. Mas Enric confirma que no en fa cap. A continuació, l'Equip es divideix en dos grups que visiten el mòdul 1 i el de dones amb l'objectiu d'entrevistar-se amb alguns d'ells.
Observacions	Del conjunt d'entrevistes a les dones (6 de 28), se'n desprenen els resultats següents: Totes les entrevistades es queixen de la manca de presència al mòdul dels professionals de tractament, educadors principalment. Assenyalen que presenten instàncies, però no són ateses. Relacionat amb això, es queixen perquè presenten les instàncies però no se'ls lliura cap comprovant o resguard conforme les han presentades. Una altra queixa recurrent és que no fan activitats i, en concret, que no poden anar al poliesportiu. També diuen que a la unitat tenien unes màquines de gimnàs per elles però que se les han emportades. Una té una doble queixa sobre el servei de bugaderia. D'una banda, que els cobrellits i les mantes només es renten dues vegades l'any, cada sis mesos, estiu i hivern, malgrat que es puguin tacar o estiguin bruts. De l'altra, han sol·licitat una normativa clara de quanta roba poden enviar a la bugaderia perquè de vegades s'han trobat que els en retornen per "excés de roba". Finalment, es recullen queixes puntuals. Del conjunt d'entrevistes als homes (4 de 85) escollits a l'atzar en funció del temps que fa que estan presos al centre, se'n desprenen els resultats següents: En tots els casos, fa més de quatre mesos que hi són, i un d'ells, un any i mig). Malgrat que estan en un mòdul de preventius, dos tenen destinació (biblioteca i cuina) i els altres dos fan tallers. Un dels interns planteja una queixa particular, que prefereix no tramitar formalment, malgrat que demana a l'Equip que la traslladi a la direcció, cosa que fa.

Observacions	A més, l'única queixa recurrent fa referència, com en altres centres penitenciaris, als alts preus de l'economat gestionat pel CIRE en comparació amb els preus dels mateixos productes (en particular els de primera necessitat) als supermercats del carrer. En canvi, no hi ha queixes generals sobre la quantitat i qualitat dels àpats. Respecte de possibles situacions de violència institucional, manifesten que no n'han patit personalment, però que n'hi ha hagut algun episodi puntual. Un dels interns entrevistats relata una situació de fa uns quants mesos en què una contenció va acabar amb vuit funcionaris sobre un intern ja immòbil amb cops de peus, etc. Indica que aquest cas ha estat denunciat i està sota investigació judicial. Els interns tenen una bona opinió sobre el servei mèdic. Un assenyala que es va haver de queixar perquè no li donaven aigua per prendre els medicaments, cosa que es va resoldre favorablement. En general, els interns entrevistats demostren un bon coneixement de les vies de recurs o instància davant la direcció del centre, el jutjat de vigilància penitenciària o el Síndic de Greuges. Dos manifesten que n'han fet ús amb bons resultats. No obstant això, algun manifesta que el procediment d'instància davant la direcció els genera molta incertesa perquè no els queda cap constància de l'escrit presentat (un resguard, un justificant), de manera que, de vegades, no saben què se'n fa ni si arriba a les autoritats corresponents. Finalment, un dels interns manifesta que al mòdul hi ha massa heterogeneïtat. A diferència del altres mòduls del centre, el criteri d'assignació al mòdul 1 és únicament processal, de manera que es barregen tota mena de (presumptes) tipologies delictives. A diferència de Brians 1, on el nombre de preventius permet configurar mòduls mínimament homogenis, a Mas d'Enric l'heterogeneïtat al mòdul de preventius és absoluta, cosa que genera tensions i que és un risc potencial per a la convivència.
Recomanacions	▪ Insistir en la necessitat que les dones estiguin degudament informades de la normativa interna del centre pel que fa al funcionament del servei de bugaderia. ▪ Cal que, en la mesura que s'incorporin tots els professionals preceptius de tractament, es normalitzi la situació al mòdul de dones des de la perspectiva d'atenció individualitzada i d'intervenció. ▪ Cal garantir la participació de les dones en les activitats físiques mixtes que es duen a terme d'acord amb les seves demandes i necessitats. ▪ Cal augmentar la periodicitat amb què es renten els cobrellits i les mantes amb l'objectiu d'assegurar un nivell òptim d'higiene. ▪ Cal que es faci algun programa d'intervenció específica en violència de gènere adreçat a dones que han patit violència de gènere. ▪ Cal adoptar alguna mesura per assegurar o deixar constància de les instàncies i o els escrits que presenten els interns a les oficines dels funcionaris.

	Centre Penitenciari de Ponent
Data	31 d'octubre de 2017
Número de visita	Quarta Anteriors (23/01/12, 21/10/14, 07/04/16)
Observacions	La visita s'emmarca en un seguiment del compliment de les recomanacions formulades l'any passat. Per això, i en la línia amb altres centres visitats, la visita es focalitza de nou en l'entrevista a les persones privades de llibertat. En el cas dels homes, es visita un mòdul de complexitat mitjana, amb interns en segon grau de tractament i preventius (MR-5). En el moment de la visita està ocupat per 107 interns. L'Equip rep explicacions sobre les activitats que es programen al mòdul (tallers, ceràmica, alfabetització, idiomes, biblioteca), el règim de visites mèdiques i l'alimentació. Es visiten les sales d'escorcolls, on s'hi han instal·lat càmeres de videovigilància. També s'inspeccionen algunes cel·les, que presenten en general un estat de manteniment correcte. L'Equip entrevista quatre interns, dos dels quals són preventius. Un dels interns entrevistats és nacional d'un país europeu. Cap dels interns entrevistats relata episodis de maltractaments al mòdul, ni propis ni aliens. Només un d'ells ha estat un cop al DERT, al seu parer de manera injusta, tot i que no hi va recórrer en contra perquè considera que és inútil fer-ho. Els interns tenen bona opinió de les activitats que proposa el CP, de l'atenció mèdica i del tracte amb els funcionaris del mòdul. Tots els interns, fins i tot l'estranger, tenen comunicacions regulars amb les seves famílies. La queixa més repetida és la dels preus de l'economat del CIRE i la manca de varietat dels productes que s'hi venen. Algun intern també es queixa de la qualitat del menjar i de la falta d'higiene d'alguns companys, que provoca que hi hagi paneroles.

Observacions	En el cas de les dones, s'entrevisten dues dones que compleixen sanció al DERT i dues de règim ordinari. Val a dir que el DERT de dones és un espai molt petit en què, a la pràctica, només hi ha quatre cel·les, una sala polivalent i un petit pati. El pati és molt vell, té una dutxa, no està condicionat i no té cap espai on resguardar-se en cas de pluja. És l'únic espai que està controlat amb una càmera de videovigilància. El lavabo està a l'interior, davant de la sala polivalent. L'única possibilitat de les dones de practicar alguna activitat esportiva són dues bicicletes que hi ha a la sala polivalent, però que estan en molt mal estat. Una de les dones entrevistades manifesta que la situació no ha millorat respecte a l'anterior visita. L'única millora és la creació d'un grup de gestors culturals, en què participen les internes, que s'encarreguen de proposar activitats. Per contra, les dones entrevistades reconeixen la dificultat per assistir amb certa continuïtat a les activitats que es programen des de la unitat, la qual cosa explica que es deixin de fer. Amb tot, un canvi respecte a la visita anterior que les internes valoren positivament és que han començat a fer alguna activitat mixta amb els homes. No obstant això, un àmbit respecte del qual les dones entrevistades es queixen és la manca d'activitats i intervenció en règim d'aïllament, ja sigui per aplicació del primer grau o per compliment de sanció. També, sobre els efectes psicològics, i fins i tot fisiològics, que aquest règim de vida té sobre les dones, atès que, per l'escàs nombre de dones al CP, l'aïllament passa a ser, de facto, absolut. Per tant, es constata que el DERT de Ponent no està condicionat per passar-hi un període prolongat de temps, més enllà de l'estrictament imprescindible per al compliment d'una sanció.
Recomanacions	El DERT de dones no compleix les condicions ni els requisits per atendre-les en un règim tancat. No disposa ni de l'estructura ni dels espais adequats per assolir els objectius de la nova circular de règim tancat. Caldria valorar la necessitat de mantenir aquesta unitat més com un departament de sancionades.

b. Mòduls penitenciaris hospitalaris

	Pavelló Hospitalari Penitenciari de Terrassa
Data	19 de setembre de 2017
Número de visita	Tercera Anteriors (06/05/15, 03/05/11)
Observacions	Aquesta és la tercera visita que es fa al centre per fer un seguiment del compliment de les recomanacions formulades anteriorment. El nou director informa que s'ha arreglat una de les portes automàtiques de la zona de seguretat que no funcionava i que comportava que el furgó policial de trasllat de presos hagués d'entrar i de sortir per la mateixa porta. Es constata que encara no s'ha instal·lat el cartell informatiu de gravació d'imatges en aquesta zona. Es constata que s'ha adequat l'espai dels antics despatxos mèdics per fer una nova sala d'espera, i també s'hi ha instal·lat un lavabo adaptat per a persones amb discapacitat i intèrfons accessibles. El dia de la visita hi havia pocs interns esperant i estaven repartits entre les dues primeres sales. També es constata que els lavabos de les habitacions no tenen equipaments per a discapacitats o per a pacients amb mobilitat reduïda. Segons el Departament, pel que fa a la higiene de les persones amb mobilitat molt reduïda o limitada, els professionals sanitaris apliquen tècniques específiques, com ara la higiene al llit. Es constata novament que l'estat general de conservació i manteniment de les dependències és adequat. També es percep una presència de funcionaris de vigilància suficient atenent a la ràtio de pacients ingressats. De fet, el dia de la visita no hi ha cap pacient ingressat a la zona C (pacients aïllats per motius mèdics o regimentals). L'Equip es divideix en tres grups. Un d'ells s'entrevista amb dues de les tres dones ingressades. Les dues manifesten que s'hi troben molt bé i que han estat ateses correctament. Destaquen el tracte i l'atenció rebuda per part del personal de vigilància en comparació amb el del CP Brians 1, on han romàs ingressades. Manifesten que en aquest centre es maltracta, concretament al DERT, on exposa que s'han produït suïcidis i morts. Un altre s'entrevista amb el coordinador assistencial de sanitat penitenciària, que informa del següent: El personal sanitari que fa l'assistència és personal del Consorci Sanitari de Terrassa. El personal facultatiu que passa visita al Pavelló Hospitalari Penitenciari és el mateix que el de l'Hospital de Terrassa. Disposen de 33 llits. En el moment de la visita hi ha 16 ingressos. Les visites mèdiques es fan sense presència de funcionaris, excepte en cas que el professional sanitari expressament ho demani. Hi ha poques contencions regimentals. La indicació la dona el funcionari per una qüestió regimental. En aquest cas, s'avisa el personal facultatiu que avalua si hi ha contraindicació per a l'aplicació de la mesura.

Observacions	També es visita l'habitació de control i seguiment de *body packers* (portadors de droga dins de l'organisme), que en aquell moment és buida. La majoria provenen directament de l'aeroport, i només en els casos d'ingesta, de centres penitenciaris. Hi ha un protocol d'avaluació i de seguiment. El control de deposicions el fan els funcionaris.
Conclusions	▪ Amb caràcter general, s'han complert les recomanacions formulades en el marc de l'anterior visita. ▪ Els pacients entrevistats manifesten que s'hi troben bé, millor que al centre penitenciari de procedència. En el cas de les dones, és preocupant que les dues entrevistades afirmin que coneixen internes del CP Brians 1 que suposadament han patit maltractaments, en particular al DERT.
Recomanacions	No n'hi ha, però es farà un seguiment del DERT del Departament de Dones del CP Brians 1.

c. Comissaries de la Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra

	Comissaria de la Policia de la Generalitat – Mossos d'Esquadra a Falset
Data	18 de gener de 2017
Número de visita	Primera
Observacions	L'àrea de custòdia de detinguts (ACD) és a la planta principal. Des de la perspectiva d'instal·lacions i de distribució, l'ACD presenta les mateixes característiques que la resta de comissaries del Cos de Mossos d'Esquadra, però és de dimensions més reduïdes (dues cel·les d'adults i una de menors). Hi ha càmeres de videovigilància, excepte a la sala de ressenya, al magatzem i al locutori de custòdia, i els cartells que n'informen. Com a novetat, d'una banda, destaca que l'accés a l'ACD es fa a través de la sala d'escorcoll i els forats de bou de les dues portes de la sala tenen enganxat un plàstic negre adhesiu per preservar la intimitat de la persona a qui s'escorcolla. De l'altra, a la sala on hi ha desat el material de contenció i les flassades, entre d'altres, hi ha un contenidor específic per destruir les que tinguin residus de risc. Segons el cartell informatiu que hi ha penjat, cal omplir un formulari i enviar-lo a Administració perquè en faci la gestió. Informen que han rebut per part del Departament d'Interior el protocol de sistema de recanvi i tractament de les flassades, però ells n'han establert un d'intern perquè el volum de persones detingudes de la comissaria durant l'any és molt baix (22-23 persones aproximadament) i, per tant, la periodicitat no és tan freqüent. Els cascs de protecció dels detinguts agitats és el mateix que el que fan servir actualment la resta de comissaries dels Mossos d'Esquadra (cascs de trànsit). Es constata el baix volum de persones detingudes de la comissaria, tenint en compte l'ordre, el bon estat de conservació i l'estat general de les instal·lacions. Assenyalen que les visites mèdiques de les persones detingudes al centre d'atenció primària es fan en presència d'agents policials. No s'han trobat que el facultatiu hagi demanat fer-les en privat. Informen que les pautes d'actuació pel que fa a la interpretació de l'article 520 LECrim, i en particular sobre la documentació que cal lliurar a la defensa de la persona detinguda, són els acords establerts en el si de la Comissió de la Policia Judicial. En compliment de l'article 520, hi ha un telèfon ubicat a la zona comuna a disposició de la persona detinguda perquè truqui a la persona que vulgui, en presència policial. L'horari de trasllat de la persona detinguda a disposició judicial (únic jutjat de primera instància i instrucció) s'acorda amb el jutge i pot variar en funció del titular que hi hagi. Informen que els lletrats venen del Col·legi Oficial de Reus i dins de les tres hores preceptives. Assenyalen que, en fer la lectura de drets, si la persona detinguda és estrangera se li comunica la possibilitat d'avisar el seu consolat. Diuen que hi truquen ells, però no tenen una llista de telèfons dels consolats ni telèfons de guàrdia.

Observacions	Un caporal fa una queixa in situ sobre la manca de material adequat per fer la seva feina, tenint en compte que és un lloc en què fa molt de fred. Manifesta que l'ACD hauria de tenir mateixa consideració i tractament que tenen en zona de muntanya (roba d'hivern, cotxes quatre per quatre, etc.).
Conclusions	Hi ha aspectes observats que són comuns a totes les comissaries de la PG-ME visitades fins ara: ▪ La sala de ressenya i d'identificació de l'ACD no disposa de càmera de videovigilància. ▪ Els cascs de protecció de les persones detingudes agitades són cascs integrals de moto. ▪ La persona detinguda és atesa pel metge del CAP en presència policial. ▪ No es trasllada a la defensa de la persona detinguda tota la documentació relativa a la seva detenció. **Específics**: ▪ Hi ha un contenidor específic per a les flassades amb risc de residus i l'ús està protocol·litzat. ▪ Destaca el bon estat de conservació i manteniment de l'ACD.
Recomanacions	Cal reiterar les recomanacions fetes en l'Informe anual de l'MCPT 2016, en el sentit de dotar les sales de ressenya de les comissaries de PG-ME de sistema de videovigilància; substituir els cascs de protecció de les persones detingudes per elements menys rígids, com ara les proteccions antitrauma d'esports, i assegurar que, d'acord amb el que estableix el Protocol d'Istanbul, les visites mèdiques es puguin fer com a regla general amb plenes garanties del dret a la intimitat del pacient.

	Comissaria de la Policia de la Generalitat – Mossos d'Esquadra a Sant Cugat del Vallès
Data	8 de febrer de 2017
Número de visita	Segona. Visita de seguiment (Anterior: 12/09/2013)
Observacions	Visita de seguiment. Es constata que s'ha protocol·litzat l'ús de les flassades en quatre usos amb caràcter ordinari. També s'han dotat de diversos cubells on desar les que s'han de destruir i un armari per desar-hi material divers en general. A diferència de la visita anterior, en aquesta ocasió la neteja i el manteniment de la zona de cel·les es poden considerar correctes. Com a novetat, i en compliment de la reforma de l'article 520 de la LECrim, han col·locat un telèfon al locutori de custòdia des del qual la persona detinguda pot trucar a qui vulgui, en presència d'un agent de policia, que truca abans a la persona en qüestió per preguntar-li si autoritza la trucada. El dia de la visita hi ha una persona detinguda ingressada a l'ACD pendent de passar a disposició judicial. No se l'entrevista perquè dorm i no entén gaire l'idioma. Es demana còpia de l'atestat i s'observa que hi ha dues lectures de drets, una en anglès, que va demanar la persona detinguda, i l'altra en romanès perquè així ho va sol·licitar el lletrat.
Observacions	Es constata que la persona detinguda no ha demanat que la seva detenció es posi en coneixement del consolat. A preguntes de l'Equip, informen que la comissaria disposa d'una llista actualitzat de telèfons dels consolats amb seu a Barcelona, de la qual es lliura una còpia a l'Equip.
Conclusions	**Comunes**: ▪ La sala de ressenya i d'identificació de l'ACD no disposa de càmera de videovigilància. **Específiques**: ▪ S'ha donat compliment a les recomanacions formulades en l'anterior visita. ▪ És una bona pràctica que l'agent de custòdia demani autorització prèvia a la persona amb qui es vol comunicar la persona detinguda en compliment de l'art. 520 LECrim.
Recomanacions	Igual que les anteriors pel que fa al tema de la videovigilància a les sales de ressenya.

	Comissaria de la Policia de la Generalitat – Mossos d'Esquadra a Rubí
Data	8 de febrer de 2017
Número de visita	Segona. Visita de seguiment (Anterior: 04/07/2013)
Observacions	Visita de seguiment. Es constata que a la zona de cel·les (homes), l'olor continua sent molt desagradable. Tot i que no s'emprin sempre les mateixes cel·les, l'olor és generalitzat a tota la zona. Informen que la situació ha millorat, però no s'ha solucionat del tot. També s'observen teranyines a les portes d'algunes cel·les, a la càmera de videovigilància i als tubs d'aire. Les cel·les per a menors, i que també s'utilitzen per albergar-hi dones, no tenen aquest problema. Com a novetat, i en compliment de la reforma de l'article 520 de la LECrim, han col·locat un telèfon al locutori de custòdia des del qual la persona detinguda pot trucar a qui vulgui, en presència d'un agent de policia, que truca abans a la persona en qüestió per preguntar-li si autoritza la trucada. Una altra novetat és que hi ha una graella de l'ús de les flassades, que de manera ordinària es canvien cada quatre usos. També es constata que l'ABP s'ha dotat d'un armari per desar-hi material divers, entre d'altres, els mitjans de contenció. A la zona de menors també hi ha dos contenidors, un per a les flassades per destruir i l'altra per a flassades amb risc de residus. En el moment de la visita hi ha un home i una dona detinguts. Són detinguts per la Unitat d'Investigació de delictes contra la propietat. No s'entrevisten perquè dormen. Es demana consultar-ne l'atestat i es constata que hi consta l'acta d'informació i de formalització de drets per a la persona detinguda. En el cas de la noia, hi ha dues lectures, una en anglès i l'altra, a petició del lletrat que l'assisteix, en italià (la noia és de nacionalitat moldava). Es constata que no hi ha sistema de videovigilància a la sala de ressenya. Crida l'atenció de l'Equip que els efectes personals de grans dimensions de les dues persones detingudes estan desats de qualsevol manera a la zona del vestíbul de l'ABP perquè no hi caben a les taquilles previstes per a aquest ús, ni tampoc tenen cap bossa gran on desar-los. D'altra banda, també mostren una descripció de tots els efectes custodiats i s'observa que no hi ha una relació detallada dels que contenen cadascuna de les bosses/motxilles grans que porten. En tot cas, el fet que no estiguin introduïts en cap bossa no garanteix cadena de custòdia. Finalment, informen que l'assistència mèdica es fa en presència policial i que, si bé alguns lletrats quan es presenten demanen tenir accés a tot l'expedient, no els faciliten una còpia de l'atestat.
Conclusions	Hi ha aspectes observats que són **comuns** a totes les comissaries de la PG-ME visitades fins ara: ▪ La sala de ressenya i d'identificació de l'ACD no disposa de càmera de videovigilància. ▪ La persona detinguda és atesa pel metge del CAP en presència policial.

Conclusions	▪ No es trasllada a la defensa de la persona detinguda tota la documentació relativa a la seva detenció. **Específics**: ▪ S'ha donat compliment a les recomanacions formulades en l'anterior visita. El problema de les males olors a la zona de cel·la continua existint. ▪ És una bona pràctica que l'agent de custòdia demani autorització prèvia a la persona amb qui es vol comunicar la persona detinguda en compliment de l'article 520 LECrim. ▪ El fet que no hi hagi bosses grans on desar els efectes personals dels detinguts no garanteix la cadena de custòdia d'aquests objectes.
Recomanacions	1. Cal reiterar les recomanacions fetes en l'informe anual de l'MCPT de 2016 en el sentit de dotar les sales de ressenya de les comissaries de PG-ME de sistema de videovigilància; substituir els cascs de protecció dels detinguts per elements menys rígids, com ara les proteccions antitrauma d'esports, i assegurar que, d'acord amb el que estableix el Protocol d'Istanbul, les visites mèdiques es puguin fer com a regla general amb plenes garanties del dret a la intimitat del pacient. 2. Cal continuar insistint en la necessitat de manteniment i neteja a la zona de cel·les d'adults. 3. Cal que el Departament d'Interior es doti de bosses més grans per a la custòdia dels objectes personals de les persones detingudes.

	Comissaria de la Policia de la Generalitat – Mossos d'Esquadra al Prat de Llobregat
Data	22 de febrer de 2017
Número de visita	Segona. Visita de seguiment (Anterior: 16 de gener de 2016)
Observacions	Visita de seguiment. Es constata que ha millorat l'olor desagradable que hi havia a la zona de cel·les, tenint en compte el volum considerable de persones que detenen a l'any. En canvi, no s'ha protocol·litzat l'ús de les flassades en quatre usos com ha informat la Direcció General de la Policia, ni s'han dotat dels cubells preceptius on desar les que cal destruir. A la sala d'escorcolls continuen acumulant les màrfegues i les flassades en capses de cartró, tant les que s'utilitzen com les que cal destruir o netejar segons criteri d'Administració. Com a novetat, i en compliment de la reforma de l'article 520 de la LECrim, han col·locat un telèfon a la sala central de l'ACD des del qual la persona detinguda pot exercir el seu dret a una trucada, en presència d'un agent de policia, que és qui truca abans a la persona en qüestió per preguntar-li si autoritza la trucada. El dia de la visita hi ha una persona detinguda i un altre que durant l'interval que dura la visita ingressa procedent de reconeixement mèdic. No s'observa cap incidència en la manera de procedir. Informen que aquest detingut és a disposició de la unitat d'investigació i tenen constància que encara no ha vingut l'advocat. Per a la custòdia dels objectes personals de grans dimensions no disposen de bosses grans de precinte.

Observacions	Respecte de les persones detingudes pel Cos de Mossos d'Esquadra de l'aeroport, la comissaria del Prat tan sols és responsable de la seva custòdia perquè la instrucció de l'atestat correspon a qui ha fet la detenció.
Conclusions	Es constata que ha millorat l'olor desagradable que hi havia a la zona de cel·les, tenint en compte el volum considerable de persones que detenen a l'any. En canvi, no s'ha protocol·litzat l'ús de les flassades en quatre usos ni s'han dotat dels cubells preceptius on desar les que cal destruir.
Recomanacions	1. Protocol·litzar adequadament el canvi de flassades. 2. Disposar de bosses grans per precintar objectes voluminosos.

	Comissaria de la Policia de la Generalitat – Mossos d'Esquadra a l'aeroport de Barcelona
Data	7 de juny de 2017
Número de visita	Primera
Observacions	La T1 i la T2 tenen el mateix funcionament. A l'aeroport els Mossos d'Esquadra tenen competències fins al filtre de seguretat. Tot i la seva competència en seguretat pública, no exerceixen les seves funcions pel que fa a la custòdia de les persones detingudes. Manifesten bona relació amb els altres cossos policials (policia local i policia nacional). El personal total és de 123 agents per a la T1 i la T2, la qual cosa suposa uns 15/17 agents per torn. A aquests agents, cal afegir-hi un contingent d'uns 15 agents més (uns 5 per torn) de reforç en aquests moments per situació d'alerta en cas de terrorisme. A la comissaria sí que hi ha un espai reduït on, en un altre temps, es feia la custòdia de persones detingudes, però aquest espai, que constava de dues cel·les actualment, està dedicat a un magatzem de neteja i a un búnquer/ magatzem. A tota l'àrea de la comissaria no hi ha càmeres de vigilància. Sí que hi ha càmeres per l'espai exterior de l'aeroport que controla AENA, no en l'ascensor que utilitzen les persones detingudes. Aquestes càmeres exteriors, a banda d'AENA, poden visionar-les a la sala interpolicial tots els cossos policials de la T1 i T2. El nombre de detinguts és aproximadament 20/30 persones al mes. El registre és informatitzat. Els delictes més comuns són furts i falsificacions. Normalment, no són persones conflictives, es mostren col·laboradores i no posen cap oposició perquè no volen un augment del delicte per causa de resistència. Per aquest mateix motiu, normalment mentre són a les dependències i fins que no són conduïdes, no són emmanillades. Informen que no acostumen a coincidir més de dues persones detingudes alhora i les posen a la mateixa estança (no n'hi ha cap altra), però distants físicament. D'altra banda, tot i que es llegeixen els drets a les persones detingudes, a la pràctica no se'ls permet l'exercici en el sentit que en aquesta comissaria només

Observacions	es tramita la primera documentació i es ressenya, i al cap d'un temps màxim d'una hora, el personal de la comissaria les trasllada a la comissaria del Prat del Llobregat. Sí que disposen d'intèrpret de 10 a 22 hores. És a la comissaria del Prat del Llobregat on poden exercir el dret a la trucada telefònica i a la comunicació amb el col·legi d'advocats. Si la persona és estrangera, la comunicació al consolat la fa la comissaria de l'aeroport, però les gestions posteriors ja es fan a la comissaria del Prat. Igualment, si la persona detinguda requereix atenció mèdica és traslladada als serveis mèdics del Prat del Llobregat. Si la persona requereix contenció, se li immobilitzen les cames i la traslladen ràpidament. Informaven que també disposaven de casc en cas de necessitat. Si la persona està molt alterada, demanen l'ajuda del SEM per fer-ne el trasllat a l'hospital de Bellvitge.
Conclusions	Tractant-se d'un aeroport internacional amb un volum considerable de passatgers, la policia catalana no disposa d'instal·lacions adequades, ni d'un nombre suficient d'agents prestant-hi servei.
Recomanacions	Que la comissaria de PG-ME a l'aeroport del Prat faci obertament funcions custòdia de persones detingudes i, per tant, que disposi d'unes instal·lacions que els permetin exercir-les en les condicions adequades, homologables a la resta de comissaries del cos i que garanteixin els drets de les persones detingudes i la seguretat dels agents.

	Comissaria de la Policia de la Generalitat – Mossos d'Esquadra a Sort
Data	17 de juliol de 2017
Número de visita	Segona. Visita de seguiment (Anterior: 15/07/2013)
Observacions	Visita de seguiment. Es constata que s'ha complert la recomanació que s'havia fet anteriorment, relativa a identificar la cel·la que es fa servir per fer-hi els escorcolls (de les dones) amb els dos usos que té assignats. En aquesta ocasió, assenyalen que la sala de ressenya i d'identificació també es fa servir per fer-hi els escorcolls dels homes. Tanmateix, i en la línia de les altres comissaries visitades, aquesta sala no té càmera de videovigilància, per bé que el departament assenyala que no es descarta aquesta instal·lació en el moment en què les circumstàncies del context variïn i siguin favorables. Pel que fa al control d'ús de les flassades, informen que, com que són pocs els detinguts, se'ls lliura una flassada nova per a cadascun. Com a novetat, cal destacar la instal·lació d'un sistema nou de climatització amb diferents polsadors arreu de l'ACD. Com a element negatiu, els llums de les cel·les no tenen cap protecció a l'interior de la cel·la, la qual cosa és un element de risc, tot i que sí a l'exterior. També crida l'atenció de l'Equip que les portes de barrots de les cel·les tenen una reixeta a la part de baix des d'on passen el menjar i l'aigua a la persona detinguda. Pel que fa al material de contenció, es constata que no ha canviat igual que la resta d'elements de la comissaria (escut, casc de moto, manilles i cintes de subjecció) Sobre el protocol d'atenció mèdica a les persones detingudes, informen que generalment els metges demanen que hi siguin presents. Encara treballen amb el llibre manual de custòdia de persones detingudes.
Conclusions	**Comunes**: ▪ La sala de ressenya i d'identificació de l'ACD no disposa de càmera de videovigilància amb la paradoxa que es fa servir per fer-hi escorcolls. ▪ El material de contenció continua sent el mateix que a la resta de comissaries. **Específiques**: ▪ S'ha donat compliment a la recomanació formulada en l'anterior visita. ▪ Pot ser un element de risc que la llum de l'interior de les dues cel·les no estigui protegida. ▪ Novetat del sistema de refrigeració de l'ACD.

Recomanacions	1.Fer el seguiment del compromís adquirit pel Departament d'Interior de fer extensible la instal·lació de càmeres de videovigilància a les sales de ressenya i d'identificació de les àrees de custòdia i detenció. El mateix pel que fa al material de contenció, en concret dels cascs integrals de moto de què disposen les comissaries de la PG-ME. 2.Adoptar les mesures correctores oportunes per protegir els llums de l'interior de les cel·les.
	Comissaria de la Policia de la Generalitat – Mossos d'Esquadra a Tremp
Data	17 de juliol de 2017
Número de visita	Segona. Visita de seguiment (Anterior: 15/07/2013)
Observacions	Visita de seguiment. La valoració global de la comissaria torna a ser positiva, més enllà dels elements recurrents a la resta de comissaries (cascs de moto obsolets i manca de videovigilància a la sala d'identificació i de ressenya). La comunicació de la detenció al col·legi d'advocats és la següent: el Jutjat de Tremp (únic) té una llista amb els advocats que hi ha de guàrdia i que pertanyen al Col·legi de Lleida. La comunicació és bastant immediata, però reconeixen que triguen molt a comparèixer atesa la distància. Tenen consensuat no trucar a partir de les 23.00 hores, cas en què envien una comunicació electrònica amb el benentès que l'advocat s'hi presenti l'endemà. L'atenció mèdica, amb caràcter general, la presta el metge del CAP. Si és molt urgent, el cos fa directament el trasllat a l'Hospital General de Tremp. El sistema de renovació de flassades també és d'un sol ús, atès el baix volum de persones detingudes. Tanmateix, crida l'atenció de l'Equip que en el moment de la visita hi ha un parell de flassades deixades en una de les cel·les, sense protecció. Tenen llibre físic de novetats de l'ACD, però no de custòdia. Es demana consultar el SISD per veure les darreres detencions, que daten del mes de maig (2). No s'observa cap incidència en la informació registrada. Igual que la comissaria de Sort, les portes de barrots tenen una una espècie de reixeta des d'on passen el menjar o el beure a la persona detinguda. El dia de la visita es constata que s'estan fent obres a la part del darrere de la comissaria des d'on accedeixen, entre d'altres, els cotxes amb persones detingudes.
Conclusions	**Comunes**: ▪ La sala de ressenya i d'identificació de l'ACD no disposa de càmera de videovigilància amb la paradoxa que es fa servir per fer-hi escorcolls. ▪ El material de contenció continua sent el mateix que a la resta de comissaries.
Recomanacions	Fer el seguiment del compromís adquirit pel Departament d'Interior de fer extensible la instal·lació de càmeres de videovigilància a les sales de ressenya i d'identificació de les àrees de custòdia i detenció. El mateix pel que fa al material de contenció, en concret dels cascs integrals de moto de què disposen les comissaries de la PG-ME.

	Espai de detenció de menors i adults a la Ciutat de la Justícia
Data	10 d'octubre de 2017 Anteriors (2/12/15, 5/04/11)
Número de visita	Tercera
Observacions	Visita de seguiment de les recomanacions efectuades arran de la darrera visita de l'MCPT i de les actuacions que el Departament de Justícia i altres administracions afectades es van comprometre a adoptar. **Àrea de custòdia d'adults** Pel que fa a la recomanació sobre la instal·lació d'un sistema de gravació a cadascuna de les cel·les de custòdia d'adults i als passadissos laterals de la zona de custòdia de menors i adults de la Ciutat de la Justícia, la sergent responsable de l'ACD i l'inspector confirmen que estan en fase de millora de les càmeres existents i en projecte la instal·lació de noves. Pel que fa a la resta d'elements de la visita, des de la perspectiva de procediments i d'instal·lacions, no ha variat res respecte a l'anterior. S'observa que alguns agents no porten el número d'identificació. Pel que fa a la pauta d'actuació en l'àmbit dels reconeixements medicoforenses de detinguts (a fi de garantir-ne la seguretat), es constata que el protocol d'actuació continua sent el mateix, en el sentit que el reconeixement de la persona detinguda es fa amb la porta oberta i en presència policial, contràriament al que s'havia recomanat per garantir la intimitat de les persones reconegudes. S'observa que algunes visites s'estan fent en una sala d'entrevistes que no disposa d'espai ni de material per fer una exploració mèdica. Informen que s'està visitant en aquest espai perquè els despatxos mèdics estan ocupats. L'Equip s'entrevista amb quatre persones. Una ha demanat ser visitada pel metge forense per relatar maltractaments (cops de puny i puntades de peu) durant la detenció. Ha estat visitada al CAP, però no ho va comentar al metge perquè l'exploració li va fer emmanillada i en presència dels Mossos d'Esquadra. Exposa que la visita del metge forense ha estat sense manilles, però en presència policial. S'està en espera que el gerent de la Ciutat de la Justícia trameti l'informe demanat al jutge competent. **Àrea de custòdia de menors** En aquests moments l'àrea de custòdia destinada a menors d'edat de la Ciutat de la Justícia sota el control i responsabilitat de la PG-ME continua sent la mateixa i, per tant, coincideixen menors subjectes a processos penals i menors que es troben en situació de protecció per la DGAIA, especialment menors estrangers migrants no acompanyats. En relació amb aquest espai, cal recordar que la degana magistrada dels jutjats unipersonals del partit judicial de Barcelona ja va dictar un acord governatiu el dia 6

Observacions

de maig de 2016 en què es resolia valorar la conveniència de dur a terme les obres indispensables per dividir físicament els dos espais de custòdia dels menors en protecció en relació amb els menors subjectes a responsabilitat penal en la forma proposada pel comissari en cap de la Regió Policial Metropolitana de Barcelona (RPMB).

Pel que fa als menors de protecció, els representants de les diferents parts implicades que acompanyen la visita (Mossos d'Esquadra, Gerència Territorial, DGAIA i Fiscalia) informen de la situació excepcional amb què s'han trobat els darrers mesos, quan han arribat centenars d'infants i adolescents estrangers indocumentats i no acompanyats (MENA).

Aquest ritme d'arribada massiva de menors i la manca de recursos personals i materials de la DGAIA provoca que hi hagi menors que, en alguns casos, passin fins a cinc dies en dependències policials sense llum natural, sense poder sortir, menjant cada dia el mateix, sense coneixement de la llengua i amb dificultats per relacionar-se amb els professionals del servei (quan no hi ha professionals que coneixen la llengua d'origen d'aquests menors), la qual cosa els genera molta angoixa i malestar, després d'haver passat per un periple migratori recent.

Sobre això, l'acord governatiu esmentat resolia que es valorés la conveniència de dur a terme les actuacions indispensables perquè els menors sota protecció de la DGAIA a les dependències de la Ciutat de la Justícia quedessin efectivament sota custòdia seva, sens perjudici de la col·laboració dels Mossos d'Esquadra quan fos indispensable.

L'Equip va poder constatar les condicions en què es troben actualment aquests nois. Alguns d'ells a la sala d'espera de la planta 0 de l'edifici F (Fiscalia) amb matalassos al terra, de qualsevol manera, sense cap tipus d'intimitat, que coincideixen amb la zona d'espera de familiars i altres menors. Els que es trobaven a l'ACD, en cel·les amb la llum encesa 24 hores al dia (per garantir la videovigilància), sense cap activitat programada, sense poder dutxar-se, canviar-se de roba o rentar-se les dents.

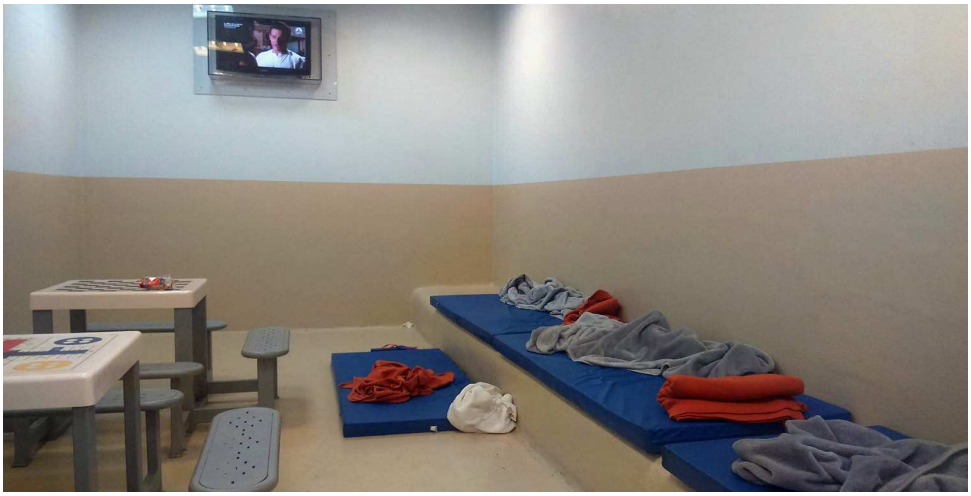

Les cel·les destinades a menors de protecció tenen les mateixes característiques que les cel·les destinades a menors de reforma: bancs de ciment, portes de cel·la, sense decoració, etc.

L'Equip té accés a dues cel·les destinades a la custòdia d'infants de protecció. En una hi ha cinc infants i en l'altra, tres. Tots estan estirats, com si dormissin, sense desenvolupar cap activitat.

L'Equip s'entrevista amb tres nois d'origen marroquí que feia cinc dies que eren en aquestes dependències sense sortir i sense tenir informació precisa sobre la seva sortida. L'Equip necessita el servei d'un traductor per poder mantenir-hi una conversa.

Cal afegir que tots els professionals i administracions implicades són molt conscients de la necessitat de fer actuacions urgents per treure els menors de protecció d'aquest espai. És per això que informen de les diferents actuacions que s'han dut a terme, algunes de les quals estan en curs.

Observacions

D'una banda, una de les propostes implica dividir físicament els dos espais de custòdia aixecant un envà amb una porta opaca de separació a la zona central de la zona de custòdia. Això, a banda de la proposta de modificar l'actual disseny per fer-lo més adequat al perfil dels nois i traslladant-ne la vigilància i la custòdia als serveis socials de la DGAIA. D'altra banda, s'han creat diferents albergs de dimensions grans amb una capacitat de 50 places cadascun, un dels quals ja està tot ocupat, per als MENA.

També s'havia previst adaptar provisionalment un espai buit que hi ha a la planta tercera de l'edifici F. L'Equip visita aquest espai, d'uns 200 m2 i totalment diàfan, on es posaria un envà i es moblaria de manera adequada. La vigilància correspondria a educadors de la DGAIA. Aquesta solució només seria provisional per fer front al col·lapse actual.

També informen d'un projecte que tenen aturat per motius urbanístics per l'Ajuntament de l'Hospitalet de Llobregat i que implica reconvertir la destinació d'ús comercial que té un dels locals de l'edifici situat en l'àmbit de la Ciutat de la Justícia per la d'equipament comunitari, a fi d'acollir menors de protecció que han de fer tràmits judicials i administratius sense necessitat de passar pels equipaments judicials.

No obstant la informació facilitada per la gerència i la DGAIA sobre les gestions i les actuacions que s'estaven duent a terme amb caràcter provisional, posteriorment s'ha tingut coneixement de l'acord governatiu de data 13 d'octubre de 2017, pel qual es resol ordenar amb caràcter immediat el cessament de l'ocupació de l'espai ubicat a la planta tercera de l'edifici F de la Ciutat de la Justícia per part dels menors que es troben sota la protecció de la DGAIA. Els motius són els següents:

- Perquè no ha estat autoritzada pels òrgans competents per fer-ho.
- Pel seu caràcter precipitat que no avalua adequadament els interessos en joc.

Número visita	Quarta (21/11/2017)
Observacions	Es fa una nova visita a la Ciutat de la Justícia arran de la notícia apareguda als mitjans de comunicació, segons la qual la DGAIA havia decidit reubicar en unes dependències de l'Institut de Medicina Legal (IMLC) de Catalunya els menors no acompanyats que fins llavors dormien a les dependències de la Fiscalia o a l'àrea de custòdia de menors detinguts de la ciutat de la Justícia de Barcelona juntament amb els de reforma. Es dona la circumstància que l'IMLC forma part del complex de la Ciutat de la Justícia, però està situat en un edifici exterior, sense funció judicial i que depèn únicament del Departament de Justícia. Un doctor i un gerent de l'IMLC que atenen l'Equip informen que des de diumenge passat no hi ha cap menor. Hi van ser des de dilluns fins dissabte nit. No tenen cap més dada respecte a la destinació dels menors ni al nombre, atès que és un àmbit aliè a les seves competències. En tot cas, es demana visitar l'espai on han pernoctat els menors. Es constata que és un espai diàfan, que, segons els acompanyants de la visita, es fa servir per a formació, i que només té taules de treball, una mampara i dues habitacions: una per deixar-hi els matalassos (18) i l'altra amb material divers (xampú, desodorants, llençols nets, roba, nevera). Encara hi ha desats en un cubell els llençols bruts. L'espai manca de ventilació natural perquè els vidres són hermètics. Sembla que tot s'ha deixat com estava per si cal tornar-ho a fer servir en cas d'urgència. Tanmateix, ateses les característiques de l'espai se'n desaconsella l'ús ni tan sols en un supòsit d'emergència. En acabat, es decideix visitar la sala d'espera de la Fiscalia de Menors, a la planta 0 de l'edifici F, i es constata que no n'hi ha cap. Segons informa el fiscal coordinador provincial, en aquests moments no hi ha menors de protecció, ni tan sols a la zona de custòdia policial dels Mossos. També informa que finalment s'ha aixecat un envà que divideix físicament els dos espais de custòdia dels menors en protecció amb relació als menors subjectes a responsabilitat penal. Tanmateix, per acord de la mateixa magistrada degana, aquest espai de moment no es farà servir en espera que es duguin a terme les actuacions indispensables perquè els menors sota la protecció de la DGAIA quedin efectivament sota la seva custòdia i en unes dependències que no tinguin un caràcter policial com fins ara.
Recomanacions	**ACD d'adults:** ▪ L'ACD d'adults continua sense un sistema de gravació a les cel·les, motiu pel qual es recomana que es posi en marxa, al més aviat possible, el pla de millora i els avenços acordats sobre la videovigilància en aquesta àrea. ▪ Cal que els Mossos d'Esquadra vagin adequadament identificats ▪ Pel que fa a la seguretat en les exploracions medicoforenses a detinguts, cal garantir que es portin a terme en espais adequats i que els serveis de medicina forense adaptin la seva praxi a les recomanacions del Protocol d'Istanbul. **ACD de menors**: ▪ Posar en funcionament places suficients de primera acollida per evitar que els infants estrangers no acompanyats romanguin llargs temps d'espera a l'ACD de la Ciutat de la Justícia de Barcelona i l'Hospitalet de Llobregat abans de ser assignats a un recurs de protecció. ▪ Habilitar definitivament el nou espai d'espera adequat per a l'atenció dels menors de protecció, revisar alguns aspectes de l'atenció que es dispensa als infants custodiats, per exemple, pel que fa a la qualitat dels àpats, i intensificar els esforços per reduir el temps d'estada dels infants en aquestes dependències, entre d'altres.

d. Comissaries de policia local o guàrdia urbana

	Oficina Conjunta de Mossos d'Esquadra i Guàrdia Urbana de Barcelona
Data	21 de desembre de 2016
Número de visita	Primera
Observacions	És un equipament que acull l'Oficina Conjunta de Recepció de Denúncies i la Unitat de Platges de la Guàrdia Urbana. Originàriament tenia ACD però fa temps que no es fa servir. La comissaria de referència per al trasllat i la custòdia de persones detingudes és la del districte de Ciutat Vella, que té la clau de l'ACD.
Recomanacions	No n'hi ha.

	Unitat Territorial de la Guàrdia Urbana a Nou Barris
Data	21 de desembre de 2016
Número de visita	Primera
Observacions	La comissaria té ACD, però no és operativa malgrat que està preparada per entrar en funcionament. D'ençà que es va inaugurar, fa dos anys aproximadament, que no s'ha fet servir mai per un tema d'economia d'escala. Les persones detingudes són traslladades a la comissaria de la GUB a Sant Andreu o Horta-Guinardó. L'estat general que presenta l'ACD fa palès que no s'ha utilitzat mai. La comissaria no té CUAP de referència i traslladen la persona detinguda per a reconeixement mèdic al centre més proper del lloc on s'ha produït la detenció. La minuta policial la redacten a la comissaria de referència i des d'allà traslladen la persona detinguda a la Comissaria de la PG-ME a les Corts. La comunicació de la detenció a l'advocat la fan els Mossos d'Esquadra. Com que l'ACD no és operativa tampoc no hi ha registre de persones detingudes. Disposen de tres cotxes amb mampara i càmera de videovigilància. Són d'adquisició recent (dos mesos) i de moment només disposen d'aquestes unitats. El vehicle policial té un sensor a la porta de darrera que grava quan hi ha moviment i, un cop en marxa, grava de manera continuada i la gravació queda emmagatzemada durant trenta dies.
Recomanacions	1. Cal recordar que, d'acord amb el nou article 520 de la LECrim, la comunicació de la detenció al col·legi d'advocats ha de ser des del mateix moment en què es produeix la detenció i que la primera assistència lletrada s'ha de produir durant les primeres tres hores de la detenció, cosa que pot coincidir amb el període en què la persona encara està sota custòdia de la GUB. 2. Atès que l'ACD no és operativa i sembla que no hi ha previsió de fer-la servir atesa la poca demanda, cal que l'Ajuntament prengui l'acord de donar-la de baixa definitivament.

	Policia Local de Mont-roig
Data	18 de gener de 2017
Número de visita	Primera
Observacions	És una policia que fa un volum considerable de detencions l'any (entre 60 i 70). En canvi, l'ACD és un espai molt petit que disposa d'una única cel·la, amb bancada d'obra, una placa turca i una porta de barrots verticals. També té càmera d'enregistrament i d'àudio, tot i que són independents. Té un micròfon des d'on la persona detinguda es pot comunicar amb l'agent policial de custòdia. Malgrat que és en un lloc identificat com d'accés restringit, l'accés es fa des d'un passadís comú a una part de la resta d'instal·lacions de la Policia Local. Per tant, l'itinerari que ha de fer la persona detinguda, tot i que l'accés es faci des del pàrquing exterior, no disposa de càmera d'enregistrament. D'altra banda, no hi ha armer i els agents entren i maniobren amb la persona detinguda i amb l'arma a sobre. La placa turca té un petit mur de protecció, però no té cap funcionalitat perquè igualment, per la seva ubicació, es veu tot des de l'exterior. Sobre el procediment de custòdia i trasllat de persones detingudes, informen que es fan càrrec de la persona detinguda mentre confeccionen les primeres diligències i que és el mínim temps imprescindible. En acabat, truquen als Mossos d'Esquadra de Cambrils, havent passat la persona detinguda per un reconeixement mèdic, els quals es traslladen al municipi per fer-se'n càrrec. Aquests, a continuació, el traslladen a la comissaria de Mossos d'Esquadra a Reus perquè la de Cambrils tampoc no rep detinguts. No obstant això, com que el centre d'atenció primària tanca a la nit, tenen protocol·litzat que en aquests supòsits siguin els Mossos d'Esquadra de Cambrils els qui es facin càrrec de la detenció des del primer moment. Si la persona detinguda és estrangera i no parla cap llengua coneguda per algun dels agents (francès o anglès), truquen a un càmping proper per tal que els faciliti un intèrpret. Si cal comunicar la detenció al consolat, busquen a google el telèfon, ja que no tenen una llista de telèfons dels consolats, ni telèfons de guàrdia. L'escorcoll de la persona detinguda es fa al mateix passadís o a l'interior de la cel·la. La comunicació de la detenció al Col·legi Oficial d'Advocats de Reus es fa des del primer moment de la detenció.
Recomanacions	L'MCPT ha recomanat reiteradament que les policies locals no exerceixin funcions de custòdia de persones detingudes i que, mitjançant els corresponents convenis amb el Departament d'Interior, condueixin directament aquestes persones a les dependències de la PG-ME que corresponguin per zona o bé, com podria ser el cas a Mont-roig, que els agents de la PG-ME es facin càrrec de la custòdia en el mateix punt on s'hagi produït la detenció.

	Policia Local de Salou
Data	18 de gener de 2017
Número de visita	Primera
Observacions	L'ACD és al soterrani de la comissaria. L'accés de la persona detinguda es fa des del pàrquing, amb càmeres de vigilància de gravació d'imatge i els cartells que n'informen. El pàrquing està ple d'extintors i de motocicletes, la qual cosa pot ser perillosa en el moment en què la persona detinguda baixa del vehicle policial. Hi ha un rètol que identifica la zona com a zona de custòdia temporal. Disposa de dues cel·les de dimensions molt petites amb bancada d'obra i amb videovigilància. Les càmeres enfoquen directament l'interior de cadascuna. En un espai contigu hi ha una zona per rentar les motos, segons s'informa, i a continuació el lavabo, amb rentamans i placa turca, sense porta. En una habitació annexa hi ha el telèfon a disposició de la persona detinguda per fer la trucada a la qual té dret. Informen que la trucada es fa sense presència policial. En aquesta habitació també hi ha l'armer i una taula, cadires i ordinadors des d'on se supervisa la custòdia. La zona no està climatitzada i presenta un estat de manteniment correcte però millorable. En concret, la del lavabo. Sobre el procediment de custòdia i trasllat de persones detingudes, fan les primeres diligències policials i, en acabat, Mossos d'Esquadra de Salou els venen a buscar. Prèviament, han dut la persona detinguda a un reconeixement mèdic al centre d'atenció primària, que és obert les 24 hores. Finalment, els Mossos d'Esquadra de Salou traslladen la persona detinguda a l'ABP de Tarragona. Informen que fan la trucada al Col·legi d'Advocats de Tarragona des del primer moment en què es produeix la detenció. Així mateix, assenyalen que el reconeixement mèdic de la persona detinguda es fa sempre en presència policial. Informen que si la persona detinguda és estrangera i demana comunicar la detenció al seu consolat, ho fan ells. Però tampoc no tenen llista de telèfons dels consolats.
Recomanacions	▪ L'MCPT ha recomanat reiteradament que les policies locals no exerceixin funcions de custòdia de persones detingudes i que, mitjançant els convenis corresponents amb el Departament d'Interior, condueixin directament aquestes persones a les dependències de la PG-ME que corresponguin per zona.

	Policia Local de Tordera
Data	15 de febrer de 2017
Número de visita	Primera
Observacions	Normalment fan unes 40-50 detencions l'any. L'ACD és un espai reduït que disposa de dues cel·les que estan molt netes i dotades de mantes, que es renten després de cada ús. Disposen d'un cotxe policial amb mampara. L'itinerari que ha de seguir la persona detinguda es fa des de l'exterior i, tot i que hi ha una càmera fora de la comissaria, no hi ha cap càmera en el lloc on es produeix el desencotxament. També hi ha un espai entre l'accés i l'ACD que no disposa de videovigilància. Dins la comissaria, l'espai on es fan els escorcolls tampoc no disposa de càmera. A la mateixa zona on es fan els escorcolls hi ha l'armer perquè els agents quan entren hi deixin les armes que porten a sobre (pas previ a fer passar la persona detinguda). Malgrat que hi ha rètols que indiquen la disposició de les càmeres, cap està dotada de sonorització. L'Equip visualitza els sistema d'enregistrament i valora convenient dotar de més càmeres l'ACD. Sobre el procediment de custòdia i trasllat de persones detingudes, informen que es fan càrrec de la persona detinguda mentre confeccionen les primeres diligències, el mínim temps imprescindible fins que es deriva la persona detinguda a la comissaria de Mossos d'Esquadra de Pineda, un cop ha passat el reconeixement mèdic. La persona detinguda arriba als Mossos d'Esquadra amb l'atestat de la Policia Local i l'informe mèdic. El reconeixement mèdic s'efectua al CAP, que està a 150 metres de la comissaria, tot i que de vegades és el metge el que s'ha desplaçat a la comissaria. Si la persona detinguda està tranquil·la els agents no entren a la visita mèdica i la persona detinguda no porta manilles. Es fa la lectura de drets a la persona detinguda i, en cas que sigui estrangera, poden avisar el consolat. No tenen problemes pel que fa a l'idioma, especialment tenint en compte que hi ha la parella d'un agent a la comissaria que parla el romanès. Tenen molt pocs estrangers. La sol·licitud d'advocat normalment és un tràmit que es fa des de la comissaria dels Mossos (el temps de detenció a la comissaria local és massa breu i no dona temps a fer l'entrevista amb aquests professionals). La persona detinguda té dret a fer una trucada i, si ho sol·licita, disposa d'un telèfon mòbil específic. Els menors mai no van a les cel·les, sinó que s'estan a l'OAC i s'avisa la Fiscalia. Disposen de llibre de registre d'identificació i de llibre de registre de detinguts manual, que l'Equip examina. En principi no es dona menjar als detinguts perquè s'estan molt poca estona a la comissaria, però si ho demanen se'ls dona un entrepà.

Recomanacions	1. L'MCPT ha recomanat reiteradament que les policies locals no exerceixin funcions de custòdia de persones detingudes i que, mitjançant els convenis corresponents amb el Departament d'Interior, condueixin directament aquestes persones a les dependències de la PG-ME que corresponguin per zona. 2. En el cas de Tordera, mentre no es pugui dur a terme aquesta recomanació, cal garantir que tots els espais pels quals passa la persona detinguda estiguin dotats de sistema de videovigilància. En particular, pel que fa a l'àrea d'escorcoll, caldria que aquest sistema inclogués també enregistrament d'àudio.

	Policia Local d'Argentona
Data	15 de febrer de 2017
Número de visita	Primera
Observacions	És un cos de policia que fa poques detencions l'any. Durant tot l'any 2016 hi van haver set detinguts. L'ACD és un espai reduït que disposa d'entrada independent exterior. Hi ha càmera a l'exterior que permet visualitzar el moment en què la persona detinguda baixa del cotxe, però que no cobreix tot el passadís exterior que precedeix l'accés al recinte. A la zona on es fa l'escorcoll no hi ha càmera. Allà mateix es fa la lectura de drets. Hi ha dues cel·les amb reixes i també amb vidre reforçat per evitar autolesions. El vidre reforçat es va instal·lar després d'un intent d'autolesió amb una samarreta de la persona detinguda. Les cel·les disposen de placa turca, cadena d'aigua externa, càmeres (que només enfoquen la llitera) i flassades d'un sol ús. Malgrat que hi ha rètols que indiquen la disposició de les càmeres, cap està dotada de sonorització. L'Equip visualitza i comprova el sistema d'enregistrament. Sobre el procediment de custòdia i trasllat de persones detingudes, informen que es fan càrrec de la persona detinguda mentre confeccionen les primeres diligències, el mínim temps imprescindible (aproximadament 1.30 hores), fins que es deriva la persona detinguda als Mossos d'Esquadra de Mataró un cop ha passat el reconeixement mèdic. No obstant això, segons el llibre de registre, l'única detenció practicada enguany va durar aproximadament cinc hores i, a més, va tenir algun episodi violent. La persona detinguda arriba als Mossos d'Esquadra amb l'atestat de la Policia Local i l'informe mèdic. El reconeixement mèdic s'efectua al CAP o a l'Hospital de Mataró si el CAP no està en funcionament. L'agent està normalment present durant el reconeixement mèdic, però si el metge demana privacitat, es respecta la intimitat de la persona detinguda. Els agents actuants fan la lectura de drets a la persona detinguda. No tenen problemes amb persones estrangeres perquè tots els detinguts que han tingut parlen castellà. Si la persona detinguda vol fer una trucada, se li facilita un telèfon mòbil per fer-la. Pel que fa a l'advocat, si es tracta d'un advocat particular truquen des de la comissaria local, però si es tracta d'un advocat d'ofici ja es fa des de la comissaria de Mossos perquè no dona temps que l'advocat vagi a la comissaria de la Policia Local. Si vol alguna cosa de menjar, se li dona un entrepà.

Recomanacions	1. L'MCPT ha recomanat reiteradament que les policies locals no exerceixin funcions de custòdia de persones detingudes i que, mitjançant els convenis corresponents amb el Departament d'Interior, condueixin directament aquestes persones a les dependències de la PG-ME que corresponguin per zona. 2. En el cas d'Argentona, mentre no es pugui dur a terme aquesta recomanació, cal garantir que tots els espais pels quals passa la persona detinguda estiguin dotats de sistema de videovigilància. En particular, pel que fa a l'àrea d'escorcoll, caldria que aquest sistema inclogués també enregistrament d'àudio. També caldria establir un sistema d'intercomunicació de la persona detinguda amb els agents de custòdia.

	Policia Local de Sant Andreu de Llavaneres
Data	15 de febrer de 2017
Número de visita	Primera
Observacions	L'ACD és un espai reduït que disposa de dues entrades possibles: una, que és l'entrada general de la Comissaria, i per tant la persona detinguda ha de passar per on hi ha tot el públic; i l'altra, que és el garatge, però que sembla que es fa servir més aviat com a magatzem perquè el dia de la visita és ple d'objectes diversos, molts dels quals al mig del pas. Tant una entrada com l'altra resulten inadequades i, fins i tot, perilloses. Disposen d'un cotxe policial amb mampara. Hi ha una càmera a l'exterior de la comissaria, una altra al passadís i una tercera dins de la cel·la, però no en l'espai intermedi que hi ha entre el passadís i la cel·la, que és on es fa l'escorcoll. Tampoc no n'hi ha al garatge/magatzem per on es pot fer entrar la persona detinguda. Només hi ha una cel·la, amb WC i una pica. El dia de la vista el WC estava molt brut. El WC està separat de la llitera per una barana de ferro. La pica és un element molt perillós pel risc d'autolesió de les persones detingudes que puguin estar alterades. De fet, relaten que en una ocasió una dona detinguda la va destrossar i que, malgrat l'experiència, s'ha tornat a instal·lar. S'observa que la destrossa va ser greu, atès el revestiment encara visible de la reparació. Malgrat que hi ha rètols que indiquen la disposició de les càmeres, cap està dotada de sonorització. Sobre el procediment de custòdia i trasllat de persones detingudes, el cap de la comissaria informa que es fan càrrec de la persona detinguda mentre confeccionen les primeres diligències, el mínim temps imprescindible fins que es deriva als Mossos d'Esquadra de Mataró, un cop ha passat el reconeixement mèdic. La persona detinguda arriba als Mossos d'Esquadra amb l'atestat de la Policia Local i l'informe mèdic. El reconeixement mèdic s'efectua al CAP o a l'Hospital d'Arenys de Mar si el CAP no està en funcionament. Segons informen, l'agent és present en tot moment durant el reconeixement mèdic. Es fa la lectura de drets a la persona detinguda i, si és estrangera, se li facilita un document en diferent idiomes (no hi ha intèrpret ni tampoc l'assisteix l'intèrpret quan va al metge).

Observacions	Pel que fa a altres drets, com ara la presència d'advocat o rebre l'ajut del consolat o fer una trucada, tots s'acompleixen un cop la persona detinguda ja ha estat traslladada a la comissaria dels Mossos d'Esquadra, perquè a la comissaria de la Policia Local no s'hi estan més d'una o dues hores. La persona detinguda no té cap mecanisme especial per comunicar amb l'exterior, i si vol alguna cosa ha de picar a la porta, que queda molt lluny del lloc on hi ha els agents.
Recomanacions	1. L'MCPT ha recomanat reiteradament que les policies locals no exerceixin funcions de custòdia de persones detingudes i que, mitjançant els convenis corresponents amb el Departament d'Interior, condueixin directament aquestes persones a les dependències de la PG-ME que corresponguin per zona o bé que els agents de la PG-ME es facin càrrec de la custòdia al mateix punt on s'hagi produït la detenció. 2. Mentre no es clausuri l'ACD i s'arribi a un acord amb Interior, és urgent adequar l'espai de detenció. 3. Falten càmeres en tot el circuit de l'ACD amb sonorització. 4. Cal establir una via d'accés directa de la persona detinguda des de l'exterior. 5. L'estat de la cel·la no és adequat, ni pel que fa a la neteja ni pel que va a la seguretat dels seus elements.

	Unitat Territorial de la Guàrdia Urbana a Sarrià
Data	15 de març de 2017
Número de visita	Primera
Observacions	L'ACD és a la primera planta de l'edifici i l'accés de la persona detinguda es fa directament des del pàrquing. Hi ha càmeres de videovigilància i els cartells que n'informen. L'ACD també està identificada amb el cartell informatiu de sistema de gravació d'imatge i de so (tres càmeres en total). Informen que fa menys d'un any que l'ACD torna a estar operativa perquè s'hi havien d'instal·lar les càmeres de videovigilància. Les de vigilància graven quan detecten moviment, mentre que amb la de so s'ha de prémer un botó. L'espai de custòdia el conformen dues cel·les separades per un envà que impedeix que les persones detingudes es vegin entre si. A banda de la videovigilància, hi ha un agent de custòdia que hi roman, recolzat en un banc d'obra en lloc d'una cadira per seguretat, mentre hi ha persones detingudes. Davant d'una de les cel·les també hi ha un mur d'un metre d'alçada aproximadament que els agents utilitzen per desar els objectes personals dels detinguts. Les cel·les disposen de bancada d'obra per seure-hi i les portes són de barrots. L'inodor i el rentamans són a banda, en una espai annex però separat també per un envà. L'estat de conservació i de manteniment és molt correcte. Fora de la zona de custòdia hi ha un armari amb tot el material de contenció. En una capsa hi ha desades les flassades (d'un sol ús) precintades amb bosses de plàstic i també dues màrfegues.

Observacions	L'armer també és fora de l'ACD. Tenint present que el trasllat de la persona detinguda es fa en un vehicle policial, s'estableix un sistema de torns per deixar l'arma a l'armer de prevenció, de manera que sempre hi hagi un agent de custòdia amb la persona detinguda. El vehicle policial estaciona com més proper millor a l'accés de la zona de seguretat. Reben detinguts del districte de Sants, les Corts i Sarrià-Sant Gervasi. Ells confeccionen les primeres diligències, temps durant el qual la persona hi roman detinguda. Pel que fa al procediment de trasllat de persones detingudes, informen que després de les diligències traslladen la persona detinguda a la comissaria de la Policia de la Generalitat-Mossos d'Esquadra a les Corts, excepte les persones detingudes per atemptat a l'autoritat, que són traslladades a les dependències que té la Unitat d'Investigació de la GUB a la Zona Franca, que és qui fa la instrucció d'aquest tipus de delictes. El protocol d'actuació amb PG-ME estableix que es trasllada la persona detinguda al centre mèdic quan hi ha una demanda expressa de la persona en el sentit d'exercir aquest dret. En cas que no n'hi hagi, si la persona presenta lesions evidents, se la trasllada al centre mèdic en tots els casos. En l'àmbit de l'exercici dels drets de la persona detinguda, informen que la comunicació de la detenció al col·legi d'advocats es fa des de la comissaria dels Mossos d'Esquadra o la Unitat de la GUB a Zona Franca. Informen que els vehicles amb mampara que utilitzen per traslladar persones detingudes ja tenen càmera de gravació. Es comprova que el temps que hi roman la persona detinguda és poc, i es pot allargar en cas que demani un habeas corpus o ser atesa pel metge. Informen que els menors no ingressen a l'ACD, però, en canvi, les dades relatives a la seva detenció figuren en el llibre de registre de persones detingudes d'adults.
Recomanacions	1. Cal recordar que, d'acord amb el nou article 520 de la LECrim, la comunicació de la detenció al col·legi d'advocats, ha de ser des del mateix moment en què es produeix la detenció i que la primera assistència lletrada s'ha de produir durant les primeres tres hores de la detenció, cosa que pot coincidir amb el període en què la persona encara està sota custòdia de la GUB. 2. Cal que es revisi el protocol d'actuació entre els Mossos d'Esquadra i l'Ajuntament de Barcelona perquè la instrucció de delictes d'atemptat contra l'autoritat es traspassi al Cos de Mossos d'Esquadra, atès que no té cap justificació que la GUB assumeixi una tipologia delictiva en què un membre del mateix cos és presumpte víctima del delicte. 3. En la mesura que el llibre de registre de persones detingudes és un llibre oficial i, per tant, susceptible de ser requerit en qualsevol moment per l'autoritat judicial, el Ministeri Fiscal o qualsevol altra òrgan monitori, s'aconsella crear-ne un d'específic per a les detencions que es facin de menors d'edat.

	Policia Local de Cubelles
Data	19 d'abril de 2017
Número de visita	Primera
Observacions	És un cos que fa poques detencions (20-30/any) i per fets de poca entitat penal. L'ACD és a la planta subterrània de l'edifici i l'accés de la persona detinguda es fa directament des del pàrquing. En aquesta àrea no hi ha càmeres de videovigilància. Hi ha un rètol que identifica la zona com a sala de seguretat i el cartell que informa que hi ha càmera de videovigilància a l'interior de l'espai de custòdia. Aquest espai consisteix en una petita àrea de recepció o avantsala amb un armari i una cel·la d'uns tres metros quadrats. Aquesta única cel·la no té bancada d'obra on seure o jeure, només una placa turca separada per un mur d'un metre aproximadament. Quan es demana si tenen algun matalàs, responen afirmativament, però no saben on és en aquell moment. La porta exterior és tancada mentre la persona és detinguda. Atès que no hi ha ventilació natural hi han fet uns forats perquè pugui passar una mica d'aire. Es comprova que l'àrea no té punts foscos. No hi ha una habitació específica per fer-hi els escorcolls, sinó que es fan a l'avantsala fora de la cel·la. En aquesta sala també hi ha un armari amb material de contenció divers. Entre d'altres, cascs i brides de plàstic. Quan se'ls pregunta sobre l'ús de les brides, informen que hi són per motius de seguretat però no s'han fet servir mai. L'armer és a dalt de la comissaria. Informen que no s'ha instal·lat a l'avantsala de l'ACD per un tema de pressupost. Sobre el procediment de custòdia i trasllat de persones detingudes, informen que se'n fan càrrec mentre efectuen les primeres diligències. Asseguren que tot plegat no dura més d'una hora. En tot cas, quan es consulta el llibre de registre de persones detingudes es comprova que no es preveu fer-hi constar l'hora d'entrada i de sortida de la persona detinguda de l'ACD, la qual cosa se'ls fa notar. Després es traslladen les persones detingudes a la comissaria de dels Mossos d'Esquadra a Vilanova i la Geltrú. La persona detinguda és traslladada prèviament a un centre mèdic. Informen que no tenen un protocol formalitzat amb el Cos de Mossos d'Esquadra i que el reconeixement mèdic sempre es fa en presència policial. La comunicació de la detenció al col·legi d'advocats es fa a les dependències dels Mossos d'Esquadra. Segons es comprova en el llibre de registre, s'ha donat el cas que hi ha hagut dues persones detingudes alhora. En aquest cas, els detinguts han de romandre plegats a la mateixa zona. Els menors detinguts no ingressen a l'ACD llevat de casos excepcionals.
Conclusions i Recomanacions	L'ACD no compleix les mínimes condicions per mantenir una persona detinguda, encara que sigui per pocs minuts o hores. No s'hi pot seure (excepte al terra), la ventilació és escassa, falten càmeres al llarg del circuit de detenció, etc. En cas que hi hagi dues persones detingudes, cosa que ha succeït en diverses ocasions, no és viable tenir-les plegades dins la cel·la. A més, per bé que es fa lectura de drets a les persones detingudes, durant l'estada a l'ACD de la comissaria aquests drets no es poden exercir, llevat de la visita mèdica.

Conclusions i Recomanacions	L'MCPT recomana, amb caràcter general, i en la mesura que sigui possible, tancar les àrees de custòdia de les policies locals i que la PG-ME s'encarregui de la custòdia de persones detingudes des del primer moment. En aquest cas, és urgent clausurar l'ACD i traslladar les persones directament a la comissaria de Mossos d'Esquadra de Vilanova i la Geltrú, mitjançant el protocol i el conveni pertinent signat entre l'Ajuntament i el Departament d'Interior. Atès l'escàs volum de persones detingudes/any que practica la Policia Local de Cubelles, això no hauria de suposar un gran volum de feina addicional per a l'ABP de Vilanova i la Geltrú.

	Policia Local de Vilafranca del Penedès
Data	19 d'abril de 2017
Número de visita	Segona Anterior (10/04/2014)
Observacions	Visita de seguiment. Es comprova que una de les càmeres de videovigilància del pàrquing i que abasta el primer espai d'accés de la persona detinguda a l'ACD està espatllada. Informen que està pressupostat reparar-la. Les dependències són les mateixes que en l'anterior visita i mantenen un grau d'adequació notable. En aquella ocasió, es va recomanar que es no barregessin dins de l'àrea majors i menors d'edat. Actualment, als menors se'ls fa esperar fora de l'ACD mentre arriba la PG-ME i se'n fa càrrec. Es consulta el llibre de registre d'entrada i de sortida de detinguts, sense que s'hi detecti cap incidència. Es constata que la Policia Local de Vilafranca practica unes 50 detencions l'any. Es posa de manifest la bona pràctica consistent a tenir protocol·litzat, mitjançant diverses instruccions internes, tots els aspectes que fan referència al servei de custòdia de persones detingudes i al trasllat per assistència mèdica des de la policia a l'hospital comarcal, una còpia de les quals es lliura a l'Equip posteriorment. Sobre el procediment en el cas de la custòdia de persones detingudes, es preveu que les persones detingudes romanguin en cel·les individuals i no comparteixin espai físic amb altres persones ni tampoc es permet que dins d'una cel·la estiguin ingressades persones de diferents sexes. Sobre el protocol per al trasllat de detinguts per a assistència mèdica, el més rellevant és la previsió que els agents encarregats de la custòdia restin a l'interior del box assistencial, amb un contacte visual amb la persona detinguda, i que en termes generals els detinguts sempre vagin emmanillats, i davant divergències de criteris, prevaldrà la raó de seguretat de les persones. Finalment, pel que fa al trasllat de detinguts a la comissaria de Mossos d'Esquadra de Vilafranca, informen que no hi ha un protocol estructurat, però sí uns acords per garantir la seguretat de l'agent i el de la persona detinguda. Entre d'altres, es preveu que tan bon punt la Policia Local fa la detenció s'avisa el cap de torn de Mossos d'Esquadra perquè sàpiga que se li traspassarà una persona detinguda. La resta d'aspectes són comuns a la manera de procedir d'altres policies (lloc d'entrada, lliurament de les diligències, etc.).

Recomanacions	1. Amb caràcter immediat, cal reparar la càmera de seguretat exterior espatllada. 2. A mitjà termini, i d'acord amb el criteri que sosté l'MCPT des de 2015, es recomana a l'Ajuntament de Vilafranca que valori la possibilitat que la policia local no exerceixi funcions de custòdia de persones detingudes i que, mitjançant els convenis corresponents amb el Departament d'Interior, condueixin directament aquestes persones a les dependències de la PG-ME de la mateixa localitat.

	Policia Local de Santa Margarida i els Monjos
Data	19 d'abril de 2017
Número de visita	Primera
Observacions	L'ACD consisteix en una única cel·la ubicada al passadís de la comissaria. L'accés es pot fer a peu per la mateixa porta d'accés que la resta de ciutadans o bé pel pàrquing. En aquest darrer cas, el pàrquing no té un accés directe a la cel·la, sinó que es fa a través de la cuina i la resta de dependències comunes dels agents de policia. En el moment de la visita, a la cuina per on s'ha de passar des del pàrquing per arribar a la cel·la hi ha diversos elements perillosos, incloent-hi un parell de ganivets. La cel·la té visibilitat des de l'exterior i una bancada d'obra on seure o jeure. Les seves dimensions són molt petites, tres m2 aproximadament. El lavabo és a l'exterior de les dependències (comú de l'Ajuntament) i, per tant, la persona detinguda hi va acompanyada pels agents. No té llum ni ventilació natural. El mateix cap i agent que acompanyen la visita reconeixen que no és el lloc més idoni per a la custòdia de persones detingudes. No hi ha càmeres de vigilància ni al passadís ni al pàrquing. Informen que no n'hi ha perquè estan en espera (dos anys aproximadament) de traslladar-se a una comissaria de nova construcció. Sobre el procediment de custòdia i trasllat de persones detingudes, informen que es fan càrrec dels seus detinguts de manera directa des del primer moment de la detenció mentre confeccionen les primeres diligències policials. Segons el protocol que tenen signat amb els Mossos d'Esquadra, porten la persona detinguda a reconeixement mèdic abans de traslladar-la a la comissaria d'aquest cos. Informen que prèviament truquen a l'hospital o al CAP per comprovar-ne la disponibilitat i, per tant, el temps d'estada de la persona detinguda dependrà del que trigui el centre mèdic a admetre-la. També informen que mentre es fa el reconeixement mèdic ells hi són presents. Relaten que l'exercici dels drets del nou article 520 LECrim es fa efectiu un cop la persona detinguda ingressa a dependències dels Mossos d'Esquadra. Informen que no tenen mitjans de contenció i que els Mossos d'Esquadra es fan càrrec dels detinguts menors d'edat. Lliuren a l'Equip una còpia de les dues darreres memòries anuals sobre les actuacions de la Policia Local en què consta el nombre de persones detingudes en cada exercici (12 l'any 2015 i 21 l'any 2016).

Recomanacions	En aquests moments, l'ACD no compleix les condicions mínimes necessàries de dignitat ni de seguretat per a les persones detingudes i els agents actuants. A més, per bé que es fa la lectura dels drets a les persones detingudes, durant l'estada a l'ACD aquests drets no es poden exercir, llevat de la visita mèdica. Cal recordar que, d'acord amb l'article 520 LECrim, la comunicació de la detenció al col·legi d'advocats s'ha de fer des del mateix moment en què es produeix la detenció, i que la primera assistència lletrada s'ha de produir durant les primeres tres hores de la detenció, cosa que pot coincidir amb el període en què la persona encara està sota custòdia d'aquest cos policial. S'entén que la nova comissaria suposarà una millora per a la garantia dels drets de les persones detingudes per la Policia Local. Tanmateix, i d'acord amb les recomanacions que efectua l'MCPT, l'Ajuntament de Santa Margarida i els Monjos s'hauria d'adreçar formalment al Departament d'Interior per sol·licitar la signatura d'un conveni que permeti a la Policia Local traslladar directament les persones detingudes a les dependències de PG-ME a Vilafranca del Penedès, tant de manera immediata com en el futur.

	Policia Local de Lliçà d'Amunt
Data	17 de maig de 2017
Número de visita	Primera
Observacions	L'ACD disposa de dues cel·les (vegeu fotografia annexa) i un lavabo amb dutxa. Les cel·les estan tancades amb vidres foscos, en lloc de barrots, la qual cosa dificulta (però no impedeix) la visió des de l'exterior. No tenen finestra ni ventilació. Cada cel·la disposa de banc d'obra amb coberta de fusta. Les cel·les no disposen de càmeres, fet que obliga un agent a fer una vigilància presencial. L'entrada a l'ACD es fa o bé per la porta principal de la comissaria (on pot haver-hi altres ciutadans) o bé per una porta lateral de sortida a una plaça. Aquesta segona porta, que dona accés directe a l'ACD, presenta nombrosos obstacles potencialment perillosos, atès que sembla que es fa servir com a pàrquing de motocicletes i magatzem. El perímetre de la comissaria disposa de càmeres de vigilància. A l'ACD tampoc no hi ha armer. Disposen de mantes i cascs per als detinguts amb tendències autolesives.

Observacions	La mitjana de persones detingudes és de 12/14 anuals. El llibre de registre de detinguts no està emplenat correctament. Els quatre detinguts de 2017 han passat poc temps a les dependències policials (entre 20 minuts i una hora i mitja), llevat d'un que hi ha passat sis hores. Als detinguts se'ls fa la lectura de drets, es comunica al col·legi d'advocats la detenció i els deixen practicar una comunicació, d'acord amb la normativa. La PG-ME no accepta detinguts que no aportin el certificat de visita mèdica prèvia. Pel que fa a la visita mèdica, informen que prèviament truquen al CAP o bé truquen al 112 i els envien una ambulància del SEM. Aleshores, els facultatius passen visita mèdica a la sala de reunions de les dependències de la Policia Local. L'ABP de PG-ME de referència és la de Granollers. Hi ha un protocol no escrit sobre com procedir en el trasllat de detinguts. En funció de la feina, els porten els efectius de la Policia Local o són els Mossos d'Esquadra els qui els venen a buscar.
Recomanacions	1. Actualment, l'ACD no compleix les condicions de seguretat i presenta deficiències des d'un punt de vista d'instal·lacions per funcionar com a comissaria de policia per a la custòdia de persones detingudes: la manca de càmeres de videovigilància dins l'àrea de custòdia i la inseguretat dels accessos serien les principals mancances detectades. Així mateix, caldria situar l'armer i protocol·litzar l'entrada de persones detingudes de manera que es produeixi sense que els agents duguin les armes al damunt. 2. En el procediment de detenció, es garanteix el compliment dels drets de l'article 520 LECrim pel que fa a la comunicació de la detenció a l'advocat, i també la trucada personal de la persona detinguda. No obstant això, mentre la policia local mantingui funcions de custòdia de detinguts, cal recordar que, d'acord amb l'article 520 LECrim, la comunicació de la detenció al col·legi d'advocats ha de ser des del mateix moment en què es produeix la detenció, i que la primera assistència lletrada s'ha de produir durant les primeres tres hores de la detenció, cosa que pot coincidir amb el període en què la persona encara està sota custòdia d'aquest cos policial. 3. L'MCPT ha recomanat reiteradament que les policies locals no exerceixin funcions de custòdia de persones detingudes i que, mitjançant els corresponents convenis amb el Departament d'Interior, condueixin directament aquestes persones a les dependències de la PG-ME que corresponguin per zona. Atès l'escàs volum de persones detingudes/any que practica la Policia Local de Lliçà d'Amunt, això no hauria de suposar un gran volum de feina addicional per a l'ABP de Granollers.

	Policia Local de Ripollet
Data	17 de maig de 2017
Número de visita	Primera
Observacions	La mitjana de detinguts anuals és de 10/12. L'ACD té dues cel·les amb un petit banc d'obra. Tot el recorregut que fan els detinguts queda enregistrat per càmeres i l'ACD també disposa de videovigilància. L'entrada a l'ACD es fa per la porta principal de la comissaria, travessant la zona d'atenció al públic. S'hi accedeix a través d'una estructura metàl·lica. A l'ACD s'hi sent un soroll sord i continuat, que, segons expliquen, prové del SAI (sistema informàtic de la comissaria).

Observacions	No disposen d'armer a la zona de custòdia. Per tant, els agents hi entren amb les armes de foc. Es fa la lectura de drets a totes les persones detingudes. Quan detenen una persona la porten al CAP i li fan el reconeixement mèdic (això es converteix en un tràmit, atès que els Mossos d'Esquadra no accepten detinguts sense el reconeixement mèdic). Des de la comissaria de Policia Local s'avisa l'advocat (col·legi) i el detingut practica la comunicació telefònica només en el cas de delictes que instrueix la Policia Local (trànsit i violència de gènere). En els altres casos, aquests drets s'exerceixen a l'ABP. Ripollet té com a ABP de referència la comissaria de PG-ME de Cerdanyola del Vallès. Informen que els detinguts passen el mínim temps indispensable a les seves dependències, i fins i tot en els delictes que instrueixen ells la custòdia la fa la PG-ME un cop acomplertes les diligències inicials. Això sí, en aquests casos és la Policia Local de Ripollet qui presenta la persona detinguda al jutge instructor. Preguntats per quin cos policial fa el trasllat de la persona detinguda d'una comissaria a l'altra, es remeten al protocol no escrit entre cossos policials, en el sentit que, depenent del volum de feina, hi ha vegades que fa el trasllat la Policia Local i d'altres vegades el fan els Mossos d'Esquadra. L'Equip revisa el llibre de custòdia i s'observa que està incomplet en algunes pàgines perquè no s'indica l'hora de sortida. No obstant això, fan esment que tot queda registrat en l'expedient. En la primera meitat de 2017 hi ha hagut quatre persones detingudes, que han estat a les dependències policials al voltant de dues hores.
Recomanacions	1. Actualment, l'ACD no compleix totes les condicions per funcionar com a comissaria de policia per a la custòdia de persones detingudes, atès que presenta algunes deficiències estructurals significatives, com ara l'accés a l'ACD o la remor constant que provoca el SAI. Respecte del primer punt, l'MCPT recomana que s'habiliti una entrada independent de persones detingudes, de manera que en cap cas puguin coincidir a l'espai d'atenció al públic. Respecte del segon, cal evitar que les persones detingudes hagin de suportar, encara que sigui durant una o dues hores, un soroll sord i constant. 2. Així mateix, cal situar l'armer i protocol·litzar l'entrada de persones detingudes de manera que es produeixi sense que els agents duguin les armes al damunt. 3. En el procediment de detenció, es garanteix el compliment dels drets de l'article 520 LECrim pel que fa a la comunicació de la detenció a l'advocat, i també la trucada personal de la persona detinguda. No obstant això, mentre la policia local mantingui funcions de custòdia de detinguts, cal recordar que, d'acord amb el nou article 520 de la LECrim, la comunicació de la detenció al col·legi d'advocats ha de ser sempre des del mateix moment en què es produeix la detenció, i que la primera assistència lletrada s'ha de produir durant les primeres tres hores de la detenció, cosa que pot coincidir amb el període en què la persona encara està sota custòdia d'aquest cos policial, amb independència de quin cos de policia sigui competent per instruir el fet delictiu. 4. L'MCPT ha recomanat reiteradament que les policies locals no exerceixin funcions de custòdia de persones detingudes i que, mitjançant els corresponents convenis amb el Departament d'Interior, condueixin directament aquestes persones a les dependències de la PG-ME que corresponguin per zona. Atès l'escàs volum de persones detingudes/any que practica la Policia Local de Ripollet, això no hauria de suposar un gran volum de feina addicional per a l'ABP de Cerdanyola.

	Policia Local de Santa Eulàlia de Ronçana
Data	17 de maig de 2017
Número de visita	Primera
Observacions	Des de fa aproximadament sis mesos que no tenen ACD. Quan practiquen una detenció, porten la persona detinguda al CAP i després torna a les dependències policials, on només s'hi està el temps mínim necessari per signar la lectura de drets. Posteriorment, i d'acord amb un procediment (protocol no escrit però sí seguit per les parts), la traslladen a l'Àrea Bàsica Policial de Caldes de Montbui. La comissaria de la Policia Local no disposa de càmeres de vigilància ni a l'exterior ni a l'interior. Informen que la mitjana de detinguts anuals és de 12 o 14, la majoria per delictes contra la propietat i violència de gènere.
Recomanacions	L'MCPT considera una bona pràctica haver clausurat l'ACD i portar directament aquestes persones a l'ABP de Caldes de Montbui. No obstant això, atès que les persones detingudes per la Policia Local passen per dependències policials encara que sigui una estona, convindria que tant l'exterior de la comissaria com els espais interiors on el detingut fa la signatura de la lectura de drets disposessin de càmeres de videovigilància.

	Policia Local de Blanes
Data	5 de juliol de 2017
Número de visita	Segona Anterior (10/04/2014)
Observacions	Visita de seguiment. Es comprova que s'han esmenat algunes les deficiències indicades en l'anterior visita. D'una banda, el cartell informatiu de la càmera de videovigilància que faltava a la porta que comunica el garatge amb l'espai previ a l'accés a les cel·les ha estat restituït. Pel que fa a la recomanació sobre l'habilitació d'un espai per fer-hi els escorcolls, s'ha col·locat un mampara-separador per donar privacitat a la persona detinguda durant l'escorcoll. L'única novetat respecte de l'anterior visita és que s'han protegit les finestres de les portes de les cel·les perquè la persona detinguda no es faci mal. En canvi, l'entrada de la persona detinguda a la comissaria es produeix des del carrer, a través del garatge de la comissaria, entre les motocicletes que hi ha aparcades. L'entrada i la recepció de les persones detingudes es fa amb els agents armats, atès que no hi ha armer a la zona de custòdia.

Observacions	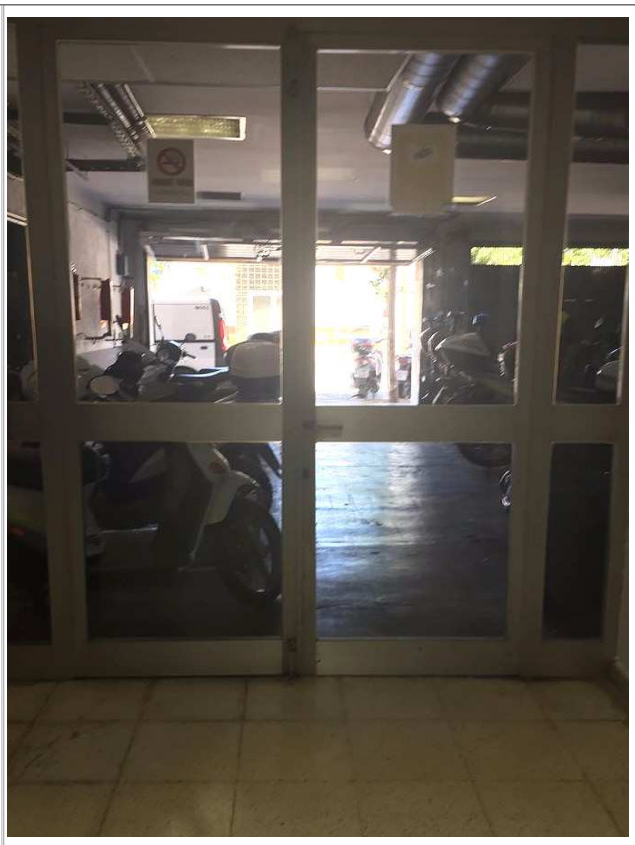 Respecte a la recomanació que, a mitjà termini, caldria tendir al lliurament de tots els detinguts directament a la comissaria dels Mossos d'Esquadra, no hi ha cap novetat. El lliurament de la persona detinguda als Mossos d'Esquadra el fan amb les diligències prèvies, per la qual cosa hi roman un mínim de temps. Amb relació als drets de la persona detinguda, la Policia Local comunica la detenció al col·legi d'advocats i facilita al detingut un telèfon perquè pugui fer trucada a la qual té dret. Sobre el protocol per al trasllat de detinguts per a assistència mèdica, s'informa que el procediment habitual és que els agents encarregats de la custòdia restin a l'exterior del box assistencial i es fa en presència policial quan ho demana expressament el facultatiu.
Recomanacions	Pel que fa a l'ACD, la comissaria ha millorat les condicions de detenció, però encara presenta deficiències d'esmena difícil, en particular pel que fa a l'entrada de persones detingudes a través del garatge. Per aquest motiu, i tenint en compte que hi ha una ABP del cos de PG-ME a la mateixa localitat, caldria que l'ajuntament valorés la possibilitat que la comissaria de la policia local deixi d'exercir funcions de custòdia de persones detingudes i que, una vegada modificats els protocols signats amb el Departament d'Interior, es lliurin els detinguts directament a les dependències de la PG-ME de la mateixa localitat des del primer moment de la detenció.

	Policia Local de Tossa de Mar
Data	5 de juliol de 2017
Número de visita	Primera
Observacions	La policia local fa normalment funcions de custòdia de detinguts mentre es confeccionen les primeres diligències policials i després els traslladen als Mossos d'Esquadra de Blanes, havent passat per un reconeixement mèdic. Actualment, però, l'ACD està inhabilitada perquè estan fent-hi obres a la part d'atenció al públic. Mentrestant s'han habilitat dos barracons, un per recollir denúncies i l'altre per a l'atenció ciutadana. Segons expliquen, en el cas de detenció d'una persona se la fa esperar en un dels barracons acompanyada per un agent de custòdia mentre es confeccionen les diligències inicials. El dia de la visita es va poder constatar que en aquests moments l'espai habilitat a aquests efectes no és l'adequat i és del tot insuficient. Segons el relat del cap de la policia local, es preveu tornar a obrir la comissaria en breu. Pel que fa a les instal·lacions de la comissaria, l'ACD consisteix en dues cel·les, amb bancada d'obra, placa turca i porta de barrots. Hi ha sistema de videovigilància a l'interior de les cel·les, però en canvi no al passadís on es fa passar la persona detinguda quan ingressa a la zona de custòdia. També informen que l'entrada de la persona detinguda a l'ACD es fa des del pàrquing. Es constata que no hi han col·locat l'armer. Pel que fa al compliment dels drets de la persona detinguda, informen que no li prenen declaració però comuniquen la detenció, via fax, al col·legi d'advocats. També es dona compliment a la lectura de drets, l'assistència mèdica, trucada a familiar o consolat.

Observacions	Es dona la paradoxa que el municipi té la ràtio més alta de policies locals per ciutadà a l'hivern i, en canvi, la més baixa a l'estiu. De fet, arran d'un incident que va tenir lloc el dia de la visita, en què es va ofegar una persona a la platja, es va poder comprovar que el nombre d'agents que hi havia a disposició del ciutadà en aquells moments era insuficient. Pel que fa al procediment de trasllat de detinguts per a reconeixement mèdic, el cap informa que no hi ha servei a la nit, atès que el CAP tanca. En cas necessari, es preveu trucar al metge de guàrdia de Blanes o bé a l'ambulància.
Recomanacions	L'MCPT recomana, amb caràcter general, que les policies locals de Catalunya no exerceixin tasques de custòdia de detinguts i que, mitjançant els protocols i convenis necessaris, condueixin les persones detingudes directament a dependències de la PG-ME, en aquest cas a Blanes. Tanmateix, ateses les característiques geogràfiques del municipi i que la comissaria de Mossos d'Esquadra de referència és a Blanes, s'entén que sigui necessari que disposin d'una àrea de custòdia. En aquest cas, però, cal dotar aquesta zona de tots els elements de seguretat, tant per als detinguts com per als agents que els custodien. Per això, i atenent a la propera reobertura, es recomana que s'adoptin mesures específiques per fer més efectiva la tasca que tenen encomanada: ▪ Ampliar l'espai videovigilat que inclogui i abasti tots els espais per on es fa passar la persona detinguda. ▪ Identificar la zona d'accés a l'ACD amb el cartell informatiu corresponent. ▪ Col·locar l'armer al pàrquing just abans de l'entrada a l'ACD i establir per protocol que el procés d'entrada i de sortida de persones detingudes a la comissaria es faci sense que els agents de custòdia duguin armes de foc.

	Policia Local de Lloret de Mar
Data	5 de juliol de 2017
Número de visita	Primera
Observacions	Les instal·lacions de la Policia Local són compartides amb Protecció Civil i Mobilitat. És un edifici nou (2016) i de grans dimensions. Es dona la circumstància que el dia de la visita hi ha el regidor de seguretat, que, juntament amb el cap de la Policia Local, acompanya l'Equip. La Policia Local de Lloret fa funcions de custòdia de detinguts mentre es fan les primeres diligències. L'ACD és a la primera planta de l'edifici i l'accés de la persona detinguda es fa directament des del pàrquing. Hi ha càmeres de videovigilància i els cartells que n'informen. L'armer no està situat just abans de l'entrada a l'ACD, sinó a l'interior i, concretament, a l'habitació on hi ha l'agent de custòdia. Per tant, el primer agent que acompanya la persona detinguda i accedeix a l'ACD porta l'arma de foc fins que lliura la persona detinguda a l'agent encarregat de la custòdia, que la fa sense l'arma. La zona de cel·les és un espai molt gran, amb tres cel·les de grans dimensions. Tenen bancada d'obra, placa turca i presenten un estat immillorable, tenint en compte el volum de detinguts que hi passen. De fet, informen que hi ha un servei específic de

Observacions	neteja continu, la qual cosa explica el seu bon estat de manteniment i conservació. A banda, hi ha un lavabo adaptat per a persones amb discapacitat. S'observa que a l'interior hi ha desades les mantes (no ignífugues). La zona de custòdia d'homes i de dones és compartida amb el benentès que no es barregen. Pel que fa al compliment dels drets de la persona detinguda, a la zona de custòdia hi ha el telèfon a disposició de la persona detinguda des d'on pot fer la trucada a la qual té dret. Informen que comuniquen la detenció al col·legi d'advocats i, si la persona detinguda ho demana, al consolat. També informen que, en cas necessari, es preveu donar una entrepà a la persona detinguda (el van a buscar a un bar). Pel que fa a procediment de trasllat per a reconeixement mèdic, els detinguts són traslladats al CAP (obert 24 h en temporada d'estiu) o bé a l'hospital. Com a material de contenció disposen de casc (de moto), escut i defenses d'ordre públic.
Recomanacions	Cal col·locar l'armer al pàrquing just abans de l'entrada a l'ACD i establir per protocol que el procés d'entrada i sortida de persones detingudes a la comissaria es faci sense que els agents de custòdia duguin armes de foc

	Policia Local de Castelldefels
Data	17 d'octubre de 2017
Número de visita	Segona Anteriors (10/07/2014)
Observacions	Visita de seguiment de les recomanacions formulades en el marc de l'anterior visita. L'Equip constata que, d'una banda, s'han col·locat els cartells informatius que indiquen l'existència de càmeres de videovigilància; i, de l'altra, s'ha col·locat una placa frontal a la porta de barrots de la cel·la número 1 que fa impossible veure la placa turca. L'Equip també constata que entre els elements de contenció hi ha unes brides que s'havien utilitzat en algun moment per immobilitzar detinguts violents. Informen que actualment no les fan servir i que estan en espera de rebre les cintes d'immobilització. Amb relació als drets de la persona detinguda, el cap de la Policia Local informa que fan la comunicació de la detenció al col·legi d'advocats. L'advocat es presenta a les dependències locals per delictes que ells instrueixen (contra el trànsit i atemptats contra l'autoritat). En la resta de casos, l'advocat es trasllada a la comissaria dels Mossos d'Esquadra a Gavà. També informen que faciliten a la persona detinguda un telèfon perquè pugui fer trucada a la qual té dret. L'Equip constata que hi ha un telèfon al despatx on roman l'agent de custòdia. Sobre el protocol per al trasllat de detinguts per a assistència mèdica, informen que el procediment habitual és que els agents encarregats de la custòdia siguin presents mentre es fa el reconeixement assistencial a la persona detinguda. Lliuren a l'Equip una còpia del protocol amb què treballen sobre el procediment a seguir amb motiu de l'ingrés d'una persona detinguda a l'ACD i les primeres actuacions per garantir el compliment dels drets dels detinguts i la seguretat física i jurídica dels agents actuants.

Recomanacions	Cal recordar que no és aconsellable fer ús de les brides com a mitjà de contenció i que cal utilitzar els sistemes reglamentaris de subjecció de canells.

	Policia Local de Sant Pere de Ribes
Data	17 d'octubre de 2017
Número de visita	Primera
Observacions	Les instal·lacions de la Policia Local estan integrades dins l'Ajuntament i tenen caràcter provisional. Tanmateix, tot i la provisionalitat, informen que està previst que ells hi continuïn quan finalitzin les obres del nou edifici consistorial. La Policia Local no disposa d'una zona de custòdia tradicional. De fet, no en tenen, malgrat fer funcions de policia judicial mentre confeccionen les primeres diligències. El trasllat i la custòdia de la persona detinguda a les seves dependències depèn de la disponibilitat dels Mossos d'Esquadra de Vilanova i la Geltrú perquè se'n facin càrrec i, en particular, del criteri del cap de torn que hi hagi de servei en aquell moment. Aquesta situació fa que de vegades portin directament les persones detingudes a dependències de la PG-ME i que d'altres vegades els duguin a les seves pròpies dependències per redactar la minuta policial. En aquest cas, la mitjana d'estada és d'una hora aproximadament, tot i que es pot allargar en funció de diverses circumstàncies, incloent-hi la situació a la comissaria de Vilanova. Tanmateix, aquesta dada no es pot constatar perquè no tenen llibre de registre de detinguts i el programa informàtic amb el qual treballen no es pot consultar perquè no hi és el caporal responsable de la seva gestió. En cas que la persona detinguda arribi a ingressar a dependències de la policia local, l'entrada es fa des del pàrquing, a través d'àrees comunes amb la resta de l'Ajuntament, amb armes i sense dispositius de videovigilància. No tenen un procediment protocol·litzat de treball. Segons informen, es va arribar a preparar un protocol, però els Mossos d'Esquadra no el van validar. Així mateix, hi ha un conveni de col·laboració signat amb el Departament d'Interior però caldria revisar-lo perquè no regula els aspectes relatius al trasllat i la custòdia de detinguts. Pel que fa al reconeixement assistencial de la persona detinguda, informen que els agents hi són presents o no en funció del criteri del facultatiu. El cap també assenyala que els Mossos d'Esquadra demanen que la persona detinguda amb l'atestat fet i havent passat per reconeixement mèdic. La visita mèdica es produeix a continuació de la detenció al carrer i abans, si escau, que la persona detinguda passi per les dependències de la Policia Local. Altres aspectes de la detenció: en delictes que ells instrueixen (trànsit) fan la comunicació de la detenció a l'advocat, que s'hi presenta, tot i que en la majoria de casos els deixen en llibertat.

Recomanacions	En aquests moments els agents de la Policia Local fan funcions de custòdia de detinguts sense disposar d'un espai que compleixi les condicions mínimes necessàries de dignitat i de seguretat per a les persones detingudes i per als agents actuants. Tot i la previsió d'adequar les instal·lacions policials actuals quan l'Ajuntament es traslladi al nou edifici i que la Policia Local no vulgui assumir més funcions de policia judicial que les que fa en aquests moments, es recomana, en la línia de les recomanacions que efectua l'MCPT, que l'Ajuntament s'adreci formalment al Departament d'Interior per sol·licitar la signatura d'un nou conveni de col·laboració que permeti a la Policia Local en tots els casos traslladar directament les persones detingudes a les dependències de la PG-ME a Vilanova i la Geltrú.

	Policia Local de Martorell
Data	14 de novembre de 2017
Número de visita	Segona Anteriors (18/02/2013)
Observacions	Visita de seguiment de les recomanacions formulades en el marc de l'anterior visita. Informen, i així ho constata l'Equip, que han habilitat una entrada alternativa per evitar que la persona interessada ingressi per la porta general d'accés a les dependències policials. Atès que l'ACD es troba en una planta superior, l'accés es fa per unes escales i per darrere. També han instal·lat càmeres al pàrquing i als diferents espais pels quals passa la persona detinguda fins que ingressa a l'ACD i els rètols informatius oportuns. Així mateix, han millorat el sistema de gravació de les càmeres instal·lades a les cel·les de manera que ara tenen una cobertura de 360 graus. L'Equip també constata que l'armer està situat en una zona annexa a l'ACD. Amb relació als drets de la persona detinguda, el cap de la Policia Local informa que només fan la comunicació de la detenció al col·legi d'advocats en els supòsits de detinguts per delictes contra el trànsit. Malgrat la reforma de l'article 520 LeCrim, treballen encara d'acord amb els protocols inicials signats amb els Mossos d'Esquadra, segons els quals són aquests darrers qui fan la trucada a l'advocat. També informen que la trucada a la qual té dret la persona detinguda s'exerceix a la comissaria dels Mossos d'Esquadra. Informen que, sempre que poden, traslladen la persona interessada a la comissaria dels Mossos d'Esquadra a Martorell, havent-li fet la lectura de drets (al carrer) i havent-lo traslladat al metge (atès que els Mossos d'Esquadra no accepten detinguts sense el reconeixement mèdic). També tenen la possibilitat de redactar la minuta a la comissaria dels Mossos. Sobre el protocol per al trasllat de detinguts per a assistència mèdica, assenyalen que el procediment habitual és que els agents encarregats de la custòdia només són presents a requeriment del facultatiu. Mentre el metge no atén la persona detinguda, s'esperen amb ella al cotxe patrulla, la qual cosa demora innecessàriament el període de detenció. En el cas de menors, tenen protocol·litzat que se'n facin càrrec els Mossos d'Esquadra. Es consulta el llibre de registre i es constata que des de 2014 només n'han tingut sis.

Observacions	El llibre de registre d'adults posa de manifest que el temps d'estada de la persona detinguda a dependències locals és breu, sovint menys d'una hora. El dia de la visita hi havia registrats 20 casos de l'any 2017.
Recomanacions	1. Cal que en la propera Junta de Coordinació amb els Mossos d'Esquadra es tracti l'assumpte relatiu al compliment de l'exercici dels drets de la persona detinguda per part de la policia local (trucada personal i trucada a l'advocat) i es modifiquin els protocols d'actuació respectius adaptant-los a les noves previsions normatives. 2. Cal que en la mesura que sigui possible es lliuri la persona detinguda a la comissaria de Mossos d'Esquadra perquè es facin càrrec de la detenció des del primer moment. En cas que no pugui ser, cal revisar també l'obligació imposada pels Mossos d'Esquadra de rebre sempre els detinguts havent rebut atenció mèdica i no preveure-la com l'exercici lliure d'un dret de la persona detinguda.

	Policia Local d'Igualada
Data	14 de novembre de 2017
Número de visita	Segona Anteriors (18/11/2014)
Observacions	Visita de seguiment de les recomanacions formulades en el marc de l'anterior visita. El cap de la Policia Local informa que, en compliment de la recomanació efectuada per l'MCPT, han instal·lat un nou equipament de videovigilància complementari al que hi havia per evitar punts foscos a la zona de custòdia de detinguts. El projecte inclou la instal·lació de quatre noves càmeres, rètols indicadors i un equip de gravació amb disc dur i programaris específics per a les gravacions que tenen lloc durant el recorregut que fa la persona detinguda. Es constata que s'han instal·lat càmeres al pàrquing i el rètol informatiu corresponent. També informen, i així es constata, que s'ha instal·lat al pàrquing un armer de cinc calaixos i suport per a la zona del dipòsit de detinguts, en compliment d'una altra de les recomanacions de l'MCPT. Aquest espai, previ a l'entrada al dipòsit, també està vigilat per una càmera de gravació. Per la resta de condicions materials del dipòsit, s'observa que tots els espais estan identificats amb els rètols oportuns. L'espai identificat com "diligències i ressenyes" es fa servir per confeccionar les primeres diligències i fer-hi els escorcolls (no integrals). També hi ha el telèfon a disposició de la persona detinguda per exercir un dels drets que té sobre la trucada personal. Informen que primer truca la policia local al número de telèfon facilitat per demanar a l'altra persona si autoritza la trucada. Mentrestant, ells hi són presents. La zona de cel·les és la que presenta un estat més deteriorat. El dia de la visita es ventilava amb la porta oberta de l'única finestra que hi ha. Tot i així, l'olor és molt desagradable, la qual cosa s'explica perquè el dipòsit està situat per sota del nivell del clavegueram. Un dels aspectes que crida l'atenció de l'Equip és l'estat dels tres matalassos que hi ha desats en cadascuna de les tres cel·les. Particularment, el de la número 3. Si bé són ignífugs, no tenen cap tipus de protecció i estan bruts i desgastats. Amb relació a l'exercici de la resta de drets de la persona detinguda, el cap de la Policia Local informa que fan la comunicació de la detenció al col·legi d'advocats.

Observacions	Els advocats, però, opten per presentar-se a les dependències dels Mossos d'Esquadra perquè el temps que passa la persona detinguda en dependències locals és molt breu. Alhora, es podria donar la paradoxa que l'advocat s'hi personés i la persona detinguda mentrestant estigués a l'hospital en espera del reconeixement mèdic. En el cas d'estrangers, també preveuen informar el consolat en cas que ho demani la persona detinguda. Tanmateix, assenyalen que no s'hi han trobat. Sobre el protocol per al trasllat de detinguts per a assistència mèdica, informen que és un àmbit en el qual han tingut les seves diferències amb l'Hospital d'Igualada, particularment a partir d'un incident que va tenir lloc en què va traspassar un detingut mentre pernoctava a les dependències locals sense haver estat examinat mèdicament. En aquella ocasió, es va poder demostrar que la Policia Local, després de finalitzar les diligències inicials, va trucar a l'Hospital en reiterades ocasions per traslladar el detingut, però, per motius logístics i d'organització, el centre hospitalari no se'n va fer càrrec. A partir de llavors, es va elaborar un protocol d'actuació conjunt entre l'Hospital, la Policia Local i els Mossos d'Esquadra, amb l'objectiu que els detinguts siguin atesos al més aviat possible i en un box a part, separat de la resta de ciutadans, per salvaguardar la seva intimitat i la de terceres persones. A preguntes de l'Equip sobre si la policia és present mentre es fa el reconeixement mèdic, responen que no hi són. Sobre el protocol de trasllat dels detinguts als Mossos d'Esquadra, informen que els reben amb la minuta feta i havent passat per reconeixement mèdic, llevat dels casos en què la persona detinguda hi renunciï expressament. En el cas de menors, informen que no entren a la zona de cel·les i, en tot cas, resten a les indicacions donades per Fiscalia. Finalment, es consulten els llibres de registre de detinguts i es constata que és poc el temps que hi roman la persona detinguda mentre es fan les diligències inicials. Després, llevat dels delictes contra la seguretat del trànsit en què imputen però no detenen, traslladen el detingut a la comissaria dels Mossos d'Esquadra d'Igualada.
Recomanacions	1. Cal valorar algun sistema de correcció i de neteja del sistema de clavegueram per reduir les males olors i millorar les condicions de l'ACD. 2. Cal valorar substituir els matalassos actuals per d'altres que siguin igual de segurs, però més higiènics. 3. Cal valorar deixar constància en les diligències policials de l'hora en què la policia local finalitza l'atestat i les incidències que es puguin produir a partir que es decideix traslladar la persona detinguda per ser reconeguda mèdicament i/o a la comissaria dels Mossos d'Esquadra i, pels motius que siguin, no se'n fan càrrec.

e. Centres d'internament de menors

Centres de justícia juvenil

	Centre educatiu L'Alzina
Data	11 de gener de 2017
Número de visita	Seguiment. Visites prèvies: 18/05/2011, 30/04/2013 i 28/04/2015
Observacions	Ha disminuït el nombre de joves infractors i el 70% aproximadament són d'origen estranger, principalment del Magrib. L'ocupació del centre el dia de la visita és de 53 joves i 2 pendents de sortida. De la darrera visita no hi hagut canvis a les instal·lacions, la distribució o l'ús dels espais. Tanmateix, es visita la Unitat Anoia, que continua sent la de més contenció i on hi ha ingressats els joves amb un pitjor compliment dels objectius de tractament o amb més sancions, i la zona d'intervenció puntual (ZIP), on els joves compleixen la sanció d'aïllament en cel·la o separació cautelar de la resta de grup. Pel que fa al ZIP, en el moment de la visita hi ha un jove al pati que juga amb una educadora a un joc de taula, en presència de dos vigilants de seguretat. De fet, és l'única unitat, juntament amb l'Anoia, en què hi ha dos vigilants de seguretat de caràcter permanent. El jove manifesta que hi és per fumar. Els altres tres ingressats compleixen sanció i dormen a les seves habitacions. El ZIP també és la unitat amb més càmeres de videovigilància. Durant la visita es constata que n'hi ha una en cada habitació d'aïllament i/o subjecció, inclosa la de prevenció de suïcidis. El personal de control és l'únic que pot visualitzar les imatges registrades a les càmeres de videovigilància. També es visita la Unitat Anoia que té una capacitat per a 12 joves. El dia de la visita n'hi ha 7 i 5 són a escola. A preguntes de l'Equip, manifesten, amb caràcter general, que s'hi troben bé. Un fins i tot manifesta que és el millor en què ha estat. Sobre el menjar també tenen, en general, opinions positives. Es trien aleatòriament sis joves de les diferents unitats, un dels quals no vol parlar perquè manifesta que li falten quatre dies per sortir del centre. Del relat dels entrevistats, se'n desprèn el següent: Quatre han estat sancionats al ZIP, un dels quals manifesta que sempre hi és per mal comportament, i fins i tot l'han immobilitzat moltes vegades fins que es tranquil·litza. Dos dels joves coincideixen que, mentre estaven sancionats, sortien una hora al matí i una hora a la tarda i que els àpats els feien a l'habitació. També exposen que una de les hores del pati la podien substituir per esport i que podien disposar de llibres o revistes. En canvi, un altre assenyala que només sortia per fer les menjades i vint minuts al pati per fer esport. Cap ha presenciat ni ha vist una actuació abusiva o desproporcionada per part del personal del centre envers els altres joves. Tres fan una valoració global positiva del centre. En canvi, dos manifesten que no s'hi troben a gust, bé perquè estan tristos pel fet d'estar tancats, bé perquè estan sols, sense cap referent familiar a Catalunya.

Observacions	Pel que fa al menjar, dos consideren que n'hi ha poc i que és repetitiu. En canvi, un altre assenyala que el menjar és millor que en l'anterior centre en el qual havia estat. Tres exposen que la relació amb els educadors és bona. En canvi, un altre manifesta que n'hi ha alguns amb qui es porten bé i d'altres que els criden molt. No hi ha cap queixa del personal de seguretat. Cap dels entrevistats pren medicació, si bé dos d'ells reconeixen que n'havien pres uns mesos abans, un dels quals per deixar de fumar. Un altre afirma que molts dels joves prenen pastilles per estar tranquils. Pel que fa als contactes amb la família, poden fer dues trucades setmanals de deu minuts i rebre una trucada al dia. També poden rebre la visita dels familiars, situació que varia en funció de la situació en què es troben.
Recomanacions	No n'hi ha, atesa la valoració general positiva del centre.

	Centre educatiu Can Llupià
Data	24 d'octubre de 2017
Número de visita	Seguiment Visites prèvies: 14/05/2015, 19/10/2016
Observacions	Actualment, l'ocupació mitjana és de 80-90 menors i joves interns, i el dia de la visita n'hi ha 88. Així, sembla que des del mes de gener fins a l'estiu n'ha incrementat el volum, coincidint amb l'arribada massiva de menors estrangers durant aquest període. Es tracta de menors d'edat, segons la documentació que aporten, que arriben directament o fa temps que estan en trànsit arreu del territori o fora de l'Estat espanyol. Les edats de l'última onada oscil·len entre els 15-16 anys, tot i que reconeixen que en algun cas tenen aparença de ser majors d'edat. Malgrat la situació descrita d'increment d'interns i el problema de manca d'espais, informen que s'intervé igualment i que tot funciona correctament. La visita es focalitza en l'entrevista amb menors i joves ingressats, l'entrevista amb el personal sanitari i l'examen de la documentació mèdica relacionada, i també la revisió de la llista d'incidències d'utilització de mitjans de contenció. Al final de la visita, l'equip visualitza la gravació d'una contenció referida a un cas concret respecte del qual el Síndic havia rebut una denúncia. Les observacions s'incorporaran a l'expedient corresponent. Del relat dels joves (7) entrevistats, se'n desprèn: ▪ Una coincidència respecte de l'ús excessiu de la força per part dels vigilants de seguretat a l'hora de fer les contencions. ▪ Els joves consideren que la majoria de les contencions físiques no són necessàries, sinó que les perceben com una amenaça i encara els fan posar més nerviosos. ▪ No queda clar el règim del vida al ZIP (zona d'intervenció puntual) mentre els joves compleixen la sanció de separació de grup.

Observacions	De l'entrevista amb el personal sanitari, i en particular del psiquiatre, se'n desprèn el següent: ▪ Visiten dos psiquiatres de salut mental de Sant Joan de Déu, però des de fa un mes només visita un professional 6 hores 2 dies la setmana. ▪ Actualment, 44 nois fan seguiment a psiquiatria. La majoria tenen trastorn de conducta i trastorn per consum de tòxics. D'aquests, 5 nois (un 20% aproximadament) tenen un retard mental en major o menor grau. Un 10% aproximadament tenen un TDAH. Dos nois tenen trastorn mental sever (TMS) i 23 nois tenen trastorn per consum de tòxics i 4, patologia dual. ▪ Actualment hi ha nois pendents de trasllat a la Unitat Terapèutica (UT) de Mollet, que consta de 12 places i que està previst que s'ampliï a 12 més. A la UT hi van nois que tenen mesura d'internament terapèutic i nois amb necessitat terapèutica. ▪ El psiquiatre destaca la importància de la intervenció psicoterapèutica amb els nois. Pel que fa a l'entrevista amb la metgessa, manifesta que visita 5 hores al matí de dilluns a divendres. Considera necessari ampliar l'horari per millorar l'assistència als nois a causa de la complexitat que presenten, amb una elevada prevalença de drogodependències i de patologia mental. De la documentació mèdica examinada, se'n desprèn que molts nois i noies prenen psicofàrmacs, concretament 27 nois estan en tractament farmacològic amb psicofàrmacs. La infermeria prepara els blísters per a cadascun. Com es va observar el la visita anterior, no tenen història clínica informatitzada ni accés a l'ECAP ni a la història compartida de Catalunya (HC3). Treballen amb històries clíniques de paper i han de fer els informes amb word, la qual cosa provoca molta feina burocràtica. Pel que fa a la llista d'incidències d'utilització de mitjans de contenció, s'observa que des d'inicis d'any s'han fet 88 contencions. En 26 casos s'ha fet subjecció mecànica i en 12, subjecció mecànica al llit (en 5 casos es fan ambdues). La majoria tenen una durada curta, a excepció de tres casos, en què els nois s'hi estan vuit hores, o més, i passen tota la nit amb la mesura. Les contencions d'aquesta durada, sobretot quan hi ha subjecció mecànica al llit, requereixen l'avaluació i el control del personal sanitari. Alguns dels nois que acumulen més mesures de contenció fan seguiment a psiquiatria per TMS, retard mental i trastorns del comportament. En tres casos no consta l'hora de finalització de la mesura.
Recomanacions	1. Cal revisar el protocol d'intervenció de vigilants de seguretat per practicar les contencions: haurien de ser l'última ràtio i, en cas necessari, com a actuació complementària al personal educador, sobretot en els casos de nois amb trastorn mental sever. 2. Cal recordar que les immobilitzacions haurien de durar el temps mínim imprescindible i que les subjeccions mecàniques al llit requereixen l'avaluació i el control del personal sanitari. 3. Cal millorar la formació del personal de seguretat sobre la pràctica de les contencions.

Recomanacions	4. Cal emplenar adequadament la llista d'incidències d'utilització de mitjans de contenció. 5. Cal assegurar que les sancions no afecten l'accés a les activitats educatives per part dels interns. 6. Cal valorar l'ampliació de les hores d'assistència, tant de la metgessa de família com del psiquiatre.

Centres residencials d'acció educativa

	Centre residencial d'acció educativa Comunitat Infantil de Sant Andreu
Data	1 de març de 2017
Número de visita	Primera
Observacions	És la primera visita al centre que fa el Síndic en la seva condició d'MCPT, però ha estat objecte de diverses actuacions anteriors a la visita actual. Les conclusions i les recomanacions efectuades pel que fa a les condicions materials i de funcionament del recurs, s'inclouen en la resolució 9144/2014.

	Centre residencial d'acció educativa Lledoners
Data	24 de maig de 2017
Número de visita	Primera
Observacions	És la primera visita al centre que fa el Síndic en la seva condició d'MCPT, però ha estat objecte d'actuacions anteriors per part de l'Àrea d'Infància del Síndic de Greuges. Les principals observacions, conclusions i recomanacions que se'n desprenen s'inclouen en la resolució AO 116/2017.

Centres d'acció educativa intensiva

	Centre residencial d'educació intensiva Mas Ritort
Data	21 de juny de 2017
Número de visita	Segona Anterior (04/02/15)
Observacions	La visita de seguiment de l'Equip va consistir en l'intercanvi d'informació amb el personal (la directora, la subdirectora i una educadora), la visita a les instal·lacions, l'entrevista amb nou noies i una educadora. El centre té 20 places, però el dia de la visita n'hi ha d'alta 12, més dues d'escapolides i una altra d'ingressada a l'Hospital de Mataró. Es constata que les instal·lacions no han variat i que l'estat de conservació i de manteniment continua sent molt correcte amb el benentès que sempre hi ha millores per fer. Les noies participen en les reformes que es fan o bé restauren mobiliari a través dels tallers que s'organitzen al centre. .

Observacions	És d'interès per a l'Equip la sala de protecció (visitada anteriorment), que és embuatada i que, segons informen, només s'utilitza quan les noies estan agitades i miren de tranquil·litzar-les. Mai se les tanca dins de l'habitació, sinó que sempre es deixa la porta oberta amb un educador present. No disposen de material de contenció i, si s'escau, la contenció consisteix a immobilitzar la noia amb el cos de l'educador o personal de seguretat. També s'observa que a la sala d'educadors s'hi ha instal·lat una bústia perquè les noies puguin depositar-hi les reclamacions/queixes. Del relat de les entrevistes mantingudes amb les noies, se'n desprenen els resultats següents: ▪ Poden poden fer i rebre trucades i no es fan en presència de l'educador. ▪ La relació dels educadors amb les noies és correcta, aspecte que ha millorat respecte a la visita anterior. ▪ Estan satisfetes amb la qualitat del menjar. ▪ Algunes noies es tornen a queixar de la desproporció d'algunes sancions. ▪ Demanen més activitats i més variades, com ara poder fer més sortides del centre. ▪ Les noies que prenen medicació exposen que es troben millor ara que no en prenen tanta. ▪ Pel que fa a les contencions, es constata que el personal de seguretat hi participa i les queixes coincideixen en la freqüència i la manera com es duen a terme. També s'examina el llibre de registre de les contencions i no s'hi constata cap irregularitat.
Recomanacions	No n'hi ha, si bé el centre restarà en seguiment a partir de les properes visites que es programin en un futur.

f. Centres sociosanitaris

	Centre Sociosanitari i Asil Nicolau Font
Data	5 de setembre 2017
Número de visita	Primera visita
Observacions	El Centre Sociosanitari i Asil Nicolau Font ocupa dos edificis contigus que comuniquen a través de la cuina. Tot i ser una única entitat, depèn funcionalment de dos departaments diferents (Salut, d'una banda, i Treball, Afers Socials i Famílies, de l'altra). Els usuaris i els professionals d'ambdós centres tenen una gran interrelació (en aquest sentit, comparteixen la infermera ambdós recursos i hi ha derivació dels usuaris del sociosanitari a l'asil i viceversa). L'Equip fa la visita acompanyat en tot moment de la coordinadora del centre i de l'asil, que va ser qui va facilitar la informació. A la visita a l'asil, també s'hi va unir la infermera i a la cuina, el responsable del servei. **Centre sociosanitari** A la primera planta hi ha els pacients més aguts, amb una capacitat de 22 llits i 11 més que hi ha en un annex. A la segona hi ha els pacients amb demència i la capacitat és per a 14 persones. La tercera planta és de caràcter residencial i amb una capacitat de 16 places. Pel que fa a l'ocupació, del total de places 22 són privades i d'aquestes n'hi ha 4 o 5 lliures. Totes les places públiques normalment estan cobertes. Pel que fa al personal, hi ha dos metges fixos durant el dia, a banda de les guàrdies, i dues infermeres de dia i una de nit. El centre valora que les ràtios de personal són correctes. L'Equip visita la segona planta (usuaris amb demència). És una planta tancada pel risc de fugida que presenten aquests malalts. Disposa d'una gran terrassa. El temps d'estada varia en funció dels casos (per descans familiar és de 30 dies, però en altres supòsits pot ser molt divers en funció de l'evolució del pacient). En els casos d'ingressos involuntaris, es fa l'oportuna comunicació a Fiscalia, d'acord amb la Instrucció 1/2017 del Departament de Treball, Benestar i Famílies. Informen que a la segona planta hi ha dos pacients que a la nit necessiten contenció abdominal perquè hi ha risc que es puguin aixecar. Amb referència a una queixa sobre l'ascensor presentada al Síndic val a dir que l'Equip ha pogut comprovar que funciona amb tota normalitat. Asil. La capacitat és per a 24 usuaris, que han de tenir més de 65 anys, tret que disposin d'autorització judicial. Totes les places són públiques, tot i que hi ha quatre places de beneficència de les quals es fa càrrec la Fundació Nicolau Font. Hi ha habitacions individuals i habitacions dobles. La distribució es fa en funció dels usuaris i de l'antiguitat, sempre amb consulta a les famílies. En determinats casos, i amb l'acord previ, es poden fer canvis d'ubicació. L'horari de visites és lliure fins a les 21 hores, tot i que hi ha flexibilitat i, si s'avisa, es pot arribar més tard per causes especials. Alguns usuaris entren i surten lliurement de l'establiment.

Observacions	Les activitats són dutes a terme pels professionals següents: Educadora social: 3 dies la setmana Terapeuta: 1 dia la setmana Psicòloga: 1 dia la setmana Fisioterapeuta: cada tarda No es fan contencions. En cas que se'n fessin, haurien d'estar signades pel metge, la família i haurien de formar part de l'historial de la persona resident, però no s'envien a Fiscalia (queden a disposició de la revisió que en fa la Inspecció del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies). L'Equip comprova que el dia de la visita no hi ha cap usuari amb subjeccions (a aquest efecte, són molt útils les cadires adaptades de què disposa). Informen que a la nit, a l'asil, tampoc no hi ha cap resident que en necessiti. La medicació es prepara mitjançant blísters setmanals i no hi ha tractaments directament observats. Pel que fa a l'alimentació, fan cinc àpats: esmorzar, dinar, berenar, sopar i ressopó. El menjar el té encomanat l'empresa Serhs Food Àrea, que va guanyar el concurs públic. El menjar és distribuït al centre dos dies la setmana i es congela. Posteriorment, només s'ha d'escalfar i emplatar. Informen que abans rebien més queixes del menjar, però des de fa uns quants mesos hi ha hagut una millora. També hi ha una dietista que supervisa els menús i que és de l'empresa del càtering. Els menús varien cada tres setmanes i el mateix centre demana canvis a petició dels usuaris. Molts usuaris fan dieta normal al migdia i al vespre mengen triturat perquè els costa menys mastegar i estan cansats. La resta d'usuaris que mengen triturat és per motius mèdics. El menjar triturat no s'elabora al moment, sinó que ve preparat per l'empresa, es congela i només s'ha d'escalfar. Un membre de l'Equip visita la cuina i constata que les instal·lacions són netes. Només hi ha una treballadora més l'encarregat/dietista. Amb relació al menjar triturat, es pot comprovar que hi ha diferents tipus de menjar triturat en funció de la seva composició, que l'aspecte és correcte i no es detecta cap disfunció o anomalia.
Recomanacions	No n'hi ha.

VII. ESTAT DE COMPLIMENT DE LES RECOMANACIONS FORMULADES EN ANYS ANTERIORS

VII. ESTAT DE COMPLIMENT DE LES RECOMANACIONS FORMULADES EN ANYS ANTERIORS

1. Drets de les persones detingudes reconeguts en el marc de la UE 115
2. Drets i garanties per a les dones als centres penitenciaris de Catalunya . 116
3. L'aplicació del règim d'aïllament a les presons catalanes. 117
4. Espai de detenció de persones menors i adultes de la Ciutat de la Justícia 118
5. Ingrés en establiments geriàtrics de persones grans no incapacitades que no poden manifestar lliurement la seva voluntat 120
6. L'aplicació del Protocol d'Istanbul en l'àmbit policial. 121

VII. ESTAT DE COMPLIMENT DE LES RECOMANACIONS FORMULADES EN ANYS ANTERIORS

1. Drets de les persones detingudes reconeguts en el marc de la UE

Un any més es vol fer èmfasi en una de les mancances importants del circuit de custòdia policial recollides en els darrers informes anuals del Mecanisme i que fa referència a la interpretació inadequada de la Directiva europea sobre el dret a la informació de la persona detinguda.

Enguany es continua constatant la inobservança, en línies generals, per part dels cossos policials de la necessitat d'interpretar l'article 520 LECrim conforme a la Directiva 13/2012 de la Unió Europea, cosa que inclou el trasllat a la persona detinguda i a la seva defensa (amb excepcions molt taxades en la mateixa Directiva) de la documentació que en justifica la detenció, com a garantia que aquesta privació de llibertat està emparada legalment.

També es té constància d'aquesta inobservança per part d'algun col·legiat, que s'ha adreçat al Síndic de Greuges per denunciar que en el marc d'una assistència a comissaria no se l'havia permès accedir físicament a l'atestat.

L'MCPT reitera una vegada més que cal una interpretació que sigui conforme a la Directiva europea, amb les cauteles que siguin necessàries quan escaigui, per salvaguardar el secret del sumari i protegir les víctimes i els testimonis.

En aquest sentit, en resposta a la recomanació formulada a la Direcció General de la Policia (DGP) que s'elabori una nova circular en què s'estableixi el dret de la persona detinguda a obtenir els materials i els documents que n'han propiciat la detenció, la DGP respon que, d'acord amb el criteri acordat per la Comissió Nacional de Coordinació de la Policia Judicial en relació amb aquest dret, l'obligació de la policia és facilitar a la persona detinguda i al seu lletrat una informació concreta i determinada, però no l'accés a l'atestat.

La DGP entén que la PG-ME, les forces i els cossos de seguretat i la resta de policies autonòmiques han ajustat la seva operativa al contingut de l'acord esmentat i faciliten a la persona detinguda i al seu lletrat les informacions esmentades, les quals s'incorporen a l'acta d'informació de drets a les persones detingudes.

Així mateix, en les visites, quan es pregunta als comandaments presents sobre aquest tema informen de la circular esmentada, però també manifesten que quan el lletrat demana l'accés a l'expedient, la informació encara no hi és perquè els agents encara estan acomplint diligències i confeccionant l'atestat.

La DGP també informa que el Departament d'Interior s'ha adreçat al president del Tribunal Suprem i del Consell General del Poder Judicial sobre aquest assumpte, que han contestat que permetre a les persones detingudes en seu policial accedir a l'atestat no s'ajusta a la LECrim ni a la Directiva 2010/13/UE, ja que excedeix els termes previstos en aquesta normativa que fan referència als elements de les actuacions que siguin essencials per impugnar la legalitat de la detenció.

Així mateix, assenyala que tenir accés a l'atestat entra en contradicció amb la capacitat que reconeix la LECrim a l'autoritat judicial per decretar el secret, total o parcial, del procediment. Finalment, exposa que l'espai del formulari de lectura de drets va ser ampliat per descriure els fets que motiven una detenció.

Per contra, aquesta argumentació és considerada insuficient pel mateix Tribunal Constitucional (TC). Concretament, la Sala Segona del TC, que va atorgar l'empara a un ciutadà al lletrat del qual es va denegar l'accés a l'expedient policial obert després de ser detingut per la Guàrdia Civil, situació que tampoc no va ser esmenada posteriorment pel jutge d'instrucció, que va desestimar la sol·licitud d'habeas corpus.

El TC conclou que, des de la perspectiva constitucional, la Directiva 2012/13/UE consagra el dret d'accés, per part de la persona detinguda i el seu lletrat, als materials de l'expedient que resultin fonamentals per poder impugnar de manera efectiva la legalitat de la detenció.

Val a dir que el Ministeri de l'Interior no ha respost a la resolució que se li va traslladar amb el parer de l'MCPT i l'Il·lustre Col·legi de l'Advocacia de Barcelona sobre aquest assumpte.

No obstant això, es vol posar en relleu el parer d'una de les policies locals visitades enguany, en aquest cas la Policia Local de Mont-roig del Camp, que, contràriament al que fan la majoria de policies visitades, sí que permet al lletrat accedir a les actuacions consignades en l'atestat quan així ho demana.

2. Drets i garanties per a les dones als centres penitenciaris de Catalunya

L'Informe de l'MCPT 2016 recollia per primera vegada un capítol específic dedicat a les dones privades de llibertat als centres penitenciaris de Catalunya. És un estudi sobre la situació dels drets i de les garanties de les dones en el sistema penitenciari, i la seva adequació als millors estàndards normatius internacionals. Una de les principals conclusions que se n'extreu és que, malgrat que en molts aspectes la situació a Catalunya està per sobre dels estàndards internacionals, és necessari dotar de perspectiva de gènere la política penitenciària del país i posar en marxa millores concretes.

Enguany l'Equip de Treball l'MCPT ha tornat a visitar alguns dels centres penitenciaris de Catalunya que tenen mòduls de dones. Les visites han tingut com a objecte genèric fer un seguiment de les recomanacions formulades l'any 2016.

En el cas del CP Mas d'Enric, en la visita anterior es va recomanar que calia preveure que les dones fessin més activitats compartides amb els homes. Atès que el mòdul és reduït (amb capacitat per a 64), el centre ha optat perquè es duguin a terme activitats mixtes en els àmbits artístic, esportiu i acadèmic. Tanmateix, una de les queixes recurrents que es desprèn de les entrevistes a dones internes el dia de la visita és que no fan activitats i, en concret, que no poden anar al poliesportiu. També manifesten que a la unitat tenien unes màquines de gimnàs per a elles, però que se les han emportat. Davant d'això, cal que el centre garanteixi la realització d'activitats físiques a les dones en condicions d'igualtat amb els homes, amb caràcter mixt, si cal.

Sobre els programes d'intervenció amb dones, i en particular en l'àmbit de gènere adreçat a dones que han viscut situacions o es troben en situacions de vulnerabilitat, el Departament de Justícia va informar que acceptaven la recomanació formulada sobre la necessitat de fer-ne un d'específic. Tanmateix, el centre penitenciari confirma que no en fan cap, motiu pel qual cal que se'n dugui a terme un, més enllà que en els programes individuals de tractament es prevegin factors o necessitats específiques que tenen a veure amb la perspectiva de gènere.

Una altra queixa que es recull fa referència a la informació que es facilita a les dones sobre la normativa interna del centre i, en concret, la que fa referència al funcionament del servei de bugaderia. Segons es desprèn de les entrevistes, no tenen clar la quantitat de roba que es pot enviar a bugaderia, recomanació que es trasllada a l'equip directiu del centre.

En el cas del CP Ponent, una de les dones entrevistades manifesta que la situació no ha millorat respecte a l'anterior visita. L'única millora és la creació d'un grup de gestors culturals, en què participen les internes, que s'encarrega de proposar activitats. Per contra, les dones entrevistades reconeixen la dificultat d'assistir amb certa continuïtat a les activitats que es programen, la qual cosa explicaria que es deixessin de fer. Amb tot, un canvi respecte a la visita anterior que les internes valoren positivament és que han començat a fer alguna activitat mixta amb els homes.

No obstant això, un àmbit respecte del qual les dones entrevistades es queixen és el la manca d'activitats i intervenció en règim d'aïllament, ja sigui per aplicació del primer grau o per compliment de sanció. També, sobre els efectes psicològics, i fins i tot fisiològics, que té aquest règim de vida sobre les dones, atès que sovint només hi ha una dona en primer grau al DERT, per la qual cosa l'aïllament passa a ser, de facto, absolut. Per tant, es constata que el DERT de Ponent no està condicionat per passar-hi un període prolongat de temps, més enllà de l'estrictament imprescindible per al compliment d'una sanció.

En el cas de Brians 1, la visita es focalitza en el Departament d'Infermeria i el DERT. En el cas del Departament d'Infermeria, moltes dones tenen una patologia psiquiàtrica, algunes trastorn mental sever. De les entrevistes individuals mantingudes, se'n desprèn que, malgrat això, moltes d'elles han passat en algun moment pel DERT, tot i que les Regles mínimes de l'ONU per al tractament dels reclusos assenyalen que la imposició de sancions d'aïllament està prohibida

quan el reclús tingui alguna discapacitat física o mental que es pugui agreujar sota aquest règim.

També es constata una manca de programació de seguiment mèdic continuat (especialment de les visites del psicòleg), que sembla que només visita a demanda. En aquest context, cal recordar que les Regles de Bangkok disposen que s'han d'atendre les necessitats d'atenció de salut mental de les dones preses, a través de programes amplis d'atenció de salut i rehabilitació individualitzats.

Sobre els maltractaments, algunes exposen episodis d'abusos verbals i tracte vexatori. La resta afirmen que que coneixen altres internes que suposadament sí que n'han patit.

En el cas del DERT, les internes entrevistades coincideixen a afirmar que actualment el tracte és millor en comparació amb anys anteriors, en què relataven que havien estat víctimes d'algun tipus d'abús o maltractament.

Sobre el règim disciplinari, totes valoren la mesura com un càstig. Així mateix, les que han estat en contenció manifesten que han estat lligades bocaterrosa durant moltes hores. En aquest context, les Regles de Bangkok estableixen que l'ús de mitjans de contenció corporal en persones recloses ha de ser fortament restringit i sotmès a una sèrie de garanties.

Les internes entrevistades coincideixen amb les del DERT del CP Ponent sobre els efectes negatius que suposa romandre tantes hores soles en una cel·la, la qual cosa fa que en un moment o altre s'hagin plantejat autolesionar-se, fins i tot internes que mai abans no havien tingut aquest tipus d'idea.

Es constata també l'alta prevalença de trastorns de personalitat i el fet que acostumen a tenir més problemes d'adaptació a les normes. A més, les que tenen trastorn límit de personalitat també presenten conductes d'autolesió no suïcides, amenaces suïcides i altres conductes violentes.

Finalment, una queixa recurrent de la majoria de dones entrevistades de tots els centres visitats és la dels preus de les botigues CIRE. Sobre això, l'MCPT fa anys que reitera la recomanació sobre la necessitat de revisar els preus de les botigues perquè siguin adequats a les capacitats econòmiques dels interns.

3. L'aplicació del règim d'aïllament a les presons catalanes

L'Informe de l'MCPT 2016 va dedicar un capítol sencer a l'anàlisi de l'aplicació del règim d'aïllament a les presons catalanes. Entre d'altres, es feia palès que el Mecanisme és partidari de restringir l'aïllament a situacions disruptives o d'inadaptació que estiguin fonamentades de manera absolutament rigorosa i individualitzada, cas a cas, sense que siguin suficients referències genèriques a la perillositat extrema o inadaptació de l'intern, sinó que cal acompanyar aquest diagnòstic amb dades precises que fonamentin l'adopció de la mesura.

També conclou que, un cop feta la classificació en primer grau, i en comparació amb el règim actual, cal utilitzar el màxim d'hores que permet el Reglament penitenciari per fer tractament social i terapèutic de l'individu per minimitzar els riscos de desestructuració personal i psicològica.

D'altra banda, tant el termini de duració del primer grau (sis mesos) com l'obligació de revisar-ne la fase al cap de tres mesos d'haver-se imposat són terminis màxims que l'Administració penitenciària pot i ha d'escurçar al màxim en funció de la progressió de la persona interna.

En aquest context, el juny de 2016, el director de Serveis Penitenciaris va presentar una auditoria sobre els departaments especials de règim tancat. L'auditoria havia de ser el punt de partida per elaborar un pla de xoc, coincidint amb el Grup de Treball que s'havia creat per analitzar precisament l'aïllament penitenciari.

Així, el 31 de gener d'aquest any es van iniciar al Parlament les sessions del Grup de Treball creat sobre l'aïllament penitenciari a Catalunya, que van comptar amb la compareixença d'experts reconeguts en l'àmbit mèdic i jurídic, com ara la metgessa Olga Casado (membre de l'Equip de l'MCPT), a més de la participació d'experts internacionals, com ara Juan Méndez (aleshores relator de l'ONU per a la tortura) i Mauro Palma (expresident del Comitè de prevenció de la tortura del Consell d'Europa), entre altres membres de la Coordinadora per a la Prevenció de la Tortura. Per part del Síndic de Greuges hi va comparèixer l'adjunt general, Jaume Saura, que es va fer ressò de les recomanacions efectuades per l'MCPT en l'últim informe anual corresponent a l'any 2016. També va fer esment de la

jurisprudència del Tribunal Europeu de Drets Humans que en cap cas condemna *per se* els règims d'aïllament, excepte si suposen una incomunicació sensorial i social completa.

En aquest marc, i com a resultat de les visites a centres penitenciaris al llarg dels darrers anys, enguany l'MPCT ha incidit especialment en les condicions i les mesures relacionades amb el règim d'aïllament a les presons catalanes. Després d'analitzar les dades de 2016, s'ha constatat que el percentatge d'interns classificats en primer grau de tractament penitenciari s'havia mantingut constant i que al llarg de 2017 el percentatge ha disminuït.

Sobre el pla de xoc dissenyat per la Direcció General de Serveis Penitenciaris, que, en principi, s'està aplicant als DERT de Brians 1 dones, Brians 2 i Quatre Camins i que s'anirà desplegant a la resta de presons fins a mitjan 2018, el Síndic en fa una valoració positiva. Concretament, pel que fa a la limitació a 18 hores en cel·la i a l'increment de la intervenció en aquest medi. Tanmateix, ha qüestionat que el pla no doni resposta a la necessitat de preveure la possibilitat d'escurçar els terminis d'aïllament, si la progressió de l'intern ho justifica, i de fer front a les situacions que, de facto, es produeixen sovint d'interns que sumen regressions consecutives a primer grau i poden encadenar anys en aquesta situació.

En el cas del DERT de Ponent, l'Equip s'ha trobat amb supòsits de dones que relataven que havien sumat regressions consecutives a primer grau, i fins i tot que havien extingit la condemna en aquest règim de vida. Un cop en llibertat, manifestaven la dificultat de fer vida en situacions de normalitat, ja que ho percebien tot amb por i com una amenaça constant.

En tot cas, arran de la recent aprovació de la Circular 2/2017, del règim tancat als centres penitenciaris de Catalunya, amb vista a les noves visites que es programin l'any 2018 caldrà avaluar cada DERT respecte al nivell de compliment dels elements prescriptius que comprèn la circular. En particular, la intervenció i el règim de vida als DERT de dones, atès que l'experiència d'aquest any ha fet palès que no es tenen en compte les seves necessitats especials.

També és el cas del DERT de dones de Ponent, en què romanen en règim tancat tot el dia sense fer res, més enllà de sortir les hores corresponents al pati, sense que se n'asseguri l'atenció i el tractament per millorar el seu estat i modificar els factors que han motivat l'aplicació d'aquest règim de vida. A més, es constata que és del tot innecessària la durada de l'aplicació de l'actual règim de vida i que té efectes greus sobre la integritat física i psíquica de les persones. Cal posar de manifest que algunes de les dones entrevistades relaten intents d'autolisi o pensaments de mort.

4. Espai de detenció de persones menors i adultes de la Ciutat de la Justícia

El desembre de 2015 es va fer una visita als espais de detenció de menors i adults de la Ciutat de la Justícia de Barcelona i l'Hospitalet de Llobregat, com a continuació de la visita de l'abril de 2011.

Arran de les observacions i informacions recollides per l'Equip de Treball, el Síndic, en la seva condició d'MCPT, va formular un seguit de recomanacions adreçades a la Gerència de la Justícia, a l'Institut de Medicina Legal i Ciències Forenses de Catalunya (IMLCFC) i al Departament d'Interior, en relació amb:

- L'habilitació d'un espai d'ubicació dels menors de protecció a la Ciutat de la Justícia.

- La seguretat en les exploracions a detinguts i l'elaboració d'un protocol de compliment obligat pels metges forenses ajustat als estàndards internacionals i d'acord amb les directrius del Protocol d'Istanbul.

- El sistema de gravació de cadascuna de les cel·les de custòdia d'adults i dels passadissos laterals en la zona de custòdia de menors i adults.

En relació amb la primera qüestió, el Departament de Justícia informa que s'havia reservat una dotació pressupostària suficient per adequar convenientment la zona de menors de protecció. També, assenyala que la DGAIA estava avançant en la tramitació del contracte de lloguer amb l'Incasòl per a la cessió d'un dels locals i un habitatge de l'edifici dotacional situat a l'àmbit de la Ciutat de la Justícia com a espai d'acollida de menors de protecció que han de fer tràmits als equipaments judicials.

Pel que fa a la segona qüestió, i després de la reunió de la direcció de l'IMLCFC i la PG-ME, es conclou la necessitat d'aplicar el protocol d'actuació dels Mossos d'Esquadra per respectar la intimitat de les persones reconegudes i garantir la seguretat del personal assistencial i policial i dels detinguts.

Finalment, quant a la tercera qüestió, Justícia informa que ja s'ha dissenyat la instal·lació de càmeres i del circuit tancat d'enregistrament d'imatges de la zona de custòdia de la Ciutat de la Justícia. S'estava en espera que el Departament d'Interior projectés i validés la solució tecnològica i d'instal·lació dissenyada.

En vista de la resposta tramesa, i per fer un seguiment acurat de les actuacions que cadascuna de les administracions afectades s'havia compromès a adoptar, el Síndic, en la seva condició d'MCPT, s'hi torna a adreçar i el Departament de Justícia informa del següent:

- Respecte de l'habilitació d'un nou espai d'ubicació de menors, s'estava en espera que la degana de Barcelona fes una proposta o suggeriment de solució.

- L'IMLCFC havia enviat l'esborrany definitiu de protocol d'assistència a la persona detinguda amb maltractaments o tortura.

- L'IMLCFC havia iniciat els contactes amb els Mossos d'Esquadra per tractar el tema de la seguretat en les exploracions a detinguts.

- S'havia acordat fer un pla de treball per a la instal·lació del sistema de gravació en cadascuna de les cel·les de custòdia d'adults i als passadissos laterals de la zona de custòdia d'adults i menors.

4.1. Àrea de custòdia de persones adultes

Enguany s'ha fet una nova visita a l'àrea de custòdia d'adults. Tal com es recull en la fitxa corresponent, no hi ha canvis respecte a l'anterior visita. Sobre la recomanació relativa a la instal·lació d'un sistema de gravació en cadascuna de les cel·les de custòdia d'adults i als passadissos laterals, representants de Mossos d'Esquadra informen que estan en fase de millora les càmeres existents i en projecte la instal·lació de noves. Per aquest motiu, el Mecanisme ha recomanat que es posi en marxa el pla de millora i els avenços acordats sobre la videovigilància en aquesta àrea al més aviat possible.

Pel que fa a les exploracions mèdiques de persones detingudes, es constata que el protocol d'actuació continua sent el mateix, en el sentit que el reconeixement es fa amb la porta oberta i en presència policial, contràriament al que s'havia recomanat per garantir la intimitat de les persones reconegudes.

4.2. Àrea de custòdia de menors

Pel que fa a l'àrea de custòdia de menors, s'hi han fet dues visites. En la primera es constata que continua sent la mateixa i que, per tant, coincideixen menors subjectes a processos penals i menors en situació de protecció per la DGAIA, especialment menors estrangers migrants no acompanyats.

En relació amb aquest espai, cal recordar, d'una banda, que la degana magistrada dels jutjats unipersonals del partit judicial de Barcelona ja va dictar un acord governatiu el dia 6 de maig de 2016 en què es resolia valorar la conveniència de dur a terme les obres indispensables per dividir físicament els dos espais de custòdia dels menors en protecció en relació amb els menors subjectes a responsabilitat penal en la forma proposada pel comissari cap de la Regió Policial Metropolitana de Barcelona (RPMB).

D'altra banda, i pel que fa als menors de protecció, l'acord governatiu esmentat resolia que es valorés la conveniència de dur a terme les actuacions indispensables perquè els menors sota protecció de la DGAIA quedessin efectivament sota custòdia seva, ja que es troben a les dependències de la Ciutat de la Justícia, sens perjudici de la col·laboració dels Mossos d'Esquadra quan fos indispensable.

Enguany l'Equip ha pogut constatar les condicions en què es trovaben aquests nois. Alguns d'ells a la sala d'espera de la planta 0 de l'edifici F (Fiscalia), amb matalassos a terra, de qualsevol manera, sense cap tipus d'intimitat, que coincideixen amb la zona d'espera de familiars i altres menors. Els que es trobaven a l'àrea de custòdia, en cel·les amb la llum encesa 24 hores al dia (per garantir la videovigilància), sense cap activitat programada, sense poder dutxar-se,

canviar-se de roba o rentar-se les dents.

Després de la visita es té coneixement del darrer acord governatiu de data 13 d'octubre de 2017, que resol ordenar amb caràcter immediat el cessament de l'ocupació de l'espai de la Ciutat de la Justícia pels menors que estan sota la protecció de la DGAIA, en síntesi, per dos motius:

- Per no haver estat autoritzada pels òrgans competents per fer-ho.

- Pel seu caràcter precipitat que no avalua adequadament els interessos en joc.

En definitiva, la degana conclou que les dependències judicials no poden convertir-se en un "alberg" per molt comprensible que sigui la saturació dels serveis públics destinats a la intervenció social.

Amb tot, es fa una nova visita a la Ciutat de la Justícia arran de la notícia apareguda als mitjans de comunicació segons la qual la DGAIA havia decidit reubicar en unes dependències de l'Institut de Medicina Legal i Ciències Forenses de Catalunya (IMLCFC) els menors no acompanyats que fins llavors dormien a les dependències de la Fiscalia o a l'àrea de custòdia de menors detinguts de la Ciutat de la Justícia de Barcelona juntament amb els de reforma.

Es constata, i així ho confirma l'IMLCFC, que l'espai que s'havia habilitat per pernoctar és buit, malgrat que encara hi ha desat material divers (matalassos, llençols, xampú, etc.). Es visita també la sala d'espera de la Fiscalia de Menors, a la planta 0 de l'edifici F, i es constata que no n'hi ha cap, ni tan sols a la zona de custòdia policial dels Mossos. El fiscal coordinador informa que finalment s'ha aixecat un envà que divideix físicament els dos espais de custòdia dels menors en protecció en relació amb els menors subjectes a responsabilitat penal, però no es fa servir per acord de la mateixa magistrada degana.

Davant d'això, el Síndic ha emès una resolució en el marc de la qual ha recomanat el següent:

- Posar en funcionament places suficients de primera acollida per evitar que els infants estrangers no acompanyats romanguin llargs temps d'espera a l'àrea de custòdia i detenció de la Ciutat de la Justícia de Barcelona i l'Hospitalet de Llobregat abans de ser assignats a un recurs de protecció.

- Habilitar definitivament el nou espai d'espera adequat per a l'atenció dels menors de protecció, revisar alguns aspectes de l'atenció que es dispensa als infants custodiats, per exemple, pel que fa a la qualitat dels àpats, i intensificar els esforços per reduir el temps d'estada dels infants en aquestes dependències, entre d'altres.

5. Ingrés en establiments geriàtrics de persones grans no incapacitades que no poden manifestar lliurement la seva voluntat

En l'Informe anual de 2015, el Mecanisme va posar de manifest que era una pràctica habitual dels centres geriàtrics de Catalunya considerar voluntaris els ingressos de persones grans no incapacitades legalment, però que de facto no tenen la capacitat d'acceptar l'internament o no, quan aquesta decisió la prenia un familiar de la persona gran. Aquesta pràctica estava avalada pels apartats 3 i 4 de l'article 7 del Decret 176/2000, de regulació del Sistema Català de Serveis Socials.

En l'informe d'aquell any, el Mecanisme feia notar que aquest decret contradeia una norma superior en rang, el Codi civil de Catalunya, conforme al qual "en cas de guarda de fet d'una persona major d'edat en la qual es dona una causa d'incapacitació, si aquesta està en un establiment residencial, la persona titular de l'establiment residencial ho ha de comunicar a l'autoritat judicial o al ministeri fiscal en un termini de 72 hores des de l'inici de la guarda" (art. 225.2.2), i recomanava al Departament de Benestar Social i Família que donés instruccions en el sentit indicat per aquesta disposició.

L'any 2016 es va reiterar aquesta recomanació i s'hi va incorporar un informe del Col·legi Oficial de Metges de Barcelona, en què també es feien algunes recomanacions pràctiques de com procedir en els ingressos en centres geriàtrics de persones no incapacitades judicialment.

Enguany el Departament de Treball, Afers Socials i Famílies ha emès la Instrucció 1/2017, sobre la llibertat d'ingressar i romandre en un establiment residencial de les persones que no poden manifestar lliurement la seva voluntat

però no tenen la capacitat modificada judicialment, de 31 de març.

La Instrucció estableix, entre d'altres, que el titular de l'establiment residencial, o el director tècnic en nom seu, ha de comunicar a l'autoritat judicial o al ministeri fiscal l'ingrés de totes les persones que presenten una causa de modificació de la capacitat, però no tenen la capacitat modificada judicialment, quan no puguin expressar lliurement la seva voluntat d'ingressar o romandre al centre residencial, tant si l'ingrés l'efectua un familiar o persona nomenada per l'autoritat judicial com si no consta cap persona com a guardadora de fet.

Aquesta comunicació s'ha de fer en un termini de 72 hores des de l'ingrés al centre i ha d'incloure un seguit de documentació mèdica, social i patrimonial.

Per tant, la Instrucció del Departament dona compliment a la recomanació formulada per l'MCPT i ha tingut efectes immediats en la praxi dels centres geriàtrics, tal com s'ha pogut constatar en la visita al Centre Sociosanitari i Asil Nicolau Font de Lloret de Mar. També s'ha tingut coneixement que UPIMIR, la unió de petites i mitjanes residències, ha emès la Circular 13/2017, sobre les guardes de fet, en què es fa ressò de la Instrucció 1/2017 i recomana als seus socis que s'adrecin directament a l'autoritat judicial.

La Instrucció del Departament i la Circular d'UPIMIR han tingut per efecte un increment exponencial de les comunicacions d'ingressos no voluntaris als jutjats de primera instància especialitzats en incapacitacions, que s'han trobat, de sobte, amb desenes de comunicacions setmanals. Aquest allau de comunicacions pot comportar una sobrecàrrega d'expedients en aquests jutjats i endarreriments significatius en la seva tramitació, per la qual cosa el Departament de Justícia i el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya han de proveir les dotacions necessàries per fer-hi front.

6. L'aplicació del Protocol d'Istanbul en l'àmbit policial

L'Informe l'MCPT 2015 contenia per primera vegada un capítol específic sobre les pautes a seguir per a l'aplicació del protocol d'Istanbul pel personal sanitari, en què es feia constar, entre d'altres, que, com a regla general, els reconeixements mèdics s'han de fer en privat, seguint les directrius internacionals en la matèria i com amb qualsevol altre pacient; és a dir, sense personal de custòdia present a l'àrea mèdica ni a les zones d'abast visual i auditiu.

Aquesta recomanació es va adreçar als departaments de Salut, Justícia i Interior i els dos primers la van acceptar.

En canvi, la primera resposta de la DGP va ser que la presència policial no comporta cap tipus d'intervenció ni intromissió mentre es produeix l'assistència mèdica, cosa que el Mecanisme va valorar de manera molt insatisfactòria en l'Informe de 2016. En resposta a les consideracions d'aquest darrer informe, la DGP afegeix que a Catalunya els centres assistencials sanitaris no disposen d'espais especialment habilitats per garantir la seguretat de la persona detinguda i dels funcionaris intervinents. En aquestes circumstàncies, són del parer que, sense que els agents de la policia tinguin abast visual i auditiu, tal com demana el Protocol d'Istanbul, no poden garantir de manera efectiva la seguretat de la persona detinguda, ni la del personal sanitari, la resta d'usuaris de les mateixes instal·lacions i la dels agents actuants.

Tot i això, manifesten que no descarten valorar l'escenari en un futur proper amb el benentès que les circumstàncies hagin pogut canviar i siguin propícies a instar canvis normatius en la línia que proposa el Protocol d'Istanbul.

Davant aquest posicionament, l'MCPT vol posar en relleu un any més que no és acceptable afirmar que la presència policial no comporta cap tipus d'intervenció ni intromissió mentre es produeix l'assistència mèdica. Així mateix, l'Equip de l'MCPT té constància que la manera de procedir d'algunes policies locals en el trasllat de detinguts per a assistència mèdica a un centre sanitari és diametralment oposada al posicionament de la DGP. En aquest sentit, la decisió es pren considerant els criteris d'atenció mèdica del facultatiu que atén la persona detinguda.

En la línia del que han fet els departaments de Justícia i Salut i l'Institut de Medicina Legal i Forense, que han adoptat mesures per promoure i el coneixement i la utilització del

Protocol d'Istanbul per mitjà de diversos cursos de formació i capacitació, l'MCPT considera que aquesta formació s'hauria de fer extensible al Departament d'Interior.

Per això, a banda de recomanar que el Departament d'Interior revisi el posicionament sobre garantir el dret a la privacitat dels reconeixements mèdics durant el procés de custòdia de la persona detinguda, l'MCPT ha recomanat que es traslladi a l'Institut de Seguretat Pública de Catalunya la voluntat d'aquesta institució de col·laborar en la formació al personal de les forces i els cossos de seguretat entorn del Protocol d'Istanbul.

Si bé no s'ha rebut una resposta expressa sobre aquest punt, per mitjà del control del compliment de la Resolució 647/XI, sobre la inclusió del Protocol d'Istanbul en les línies de formació de l'Institut de Seguretat Pública de Catalunya, l'MCPT ha estat coneixedor que en el proper Curs de formació per a policies 2017-2018 s'inclourà el coneixement del Protocol (unitat formativa 1.2. Drets humans i deontologia professional, i també a la unitat formativa 3.6. Procediments policials) i s'hi afegirà un annex amb el contingut del Protocol. Pel que fa a la part més pràctica (unitat formativa 7.1. Pràctiques interdisciplinàries), es tindrà present en les pràctiques que calgui.

També, dins la formació bàsica, en el Curs d'agent interí de l'any 2017, en el bloc I, es va introduir a l'apartat de drets i llibertats el coneixement del Protocol. El mateix es farà quant a la formació per a la promoció professional.

Finalment, aquest any 2017 se n'ha fet una edició a l'Institut de Seguretat Pública de Catalunya, del 2 al 24 de maig de 2017, i es va introduir el coneixement del Protocol al Mòdul I. Tema 1. Drets i llibertats.

VIII. CONCLUSIONS GENERALS

VIII. CONCLUSIONS GENERALS

Arran de les visites dutes al llarg de 2017, l'MCPT formula les conclusions i recomanacions següents:

1. En relació amb les comissaries de la PG-ME, cal continuar fent esforços per a una millor aplicació de les directives europees sobre els drets de les persones detingudes i del Protocol d'Istanbul.

- El Mecanisme comparteix el punt de vista del Tribunal Constitucional, en el sentit que la Directiva 2012/13/UE consagra el dret d'accés, per part de la persona detinguda i la seva defensa, als materials de l'expedient que resultin fonamentals per poder impugnar de manera efectiva la legalitat de la detenció. En aquest sentit, les mesures adoptades fins ara pels cossos policials a tot l'Estat, inclosa la PG-ME a Catalunya, com ara ampliar l'espai del formulari de lectura de drets en què es descriu el tipus penal presumptament comès, continuen sent insuficients. Cal que la defensa de la persona detinguda tingui accés material a la documentació original, incloent-hi l'atestat policial, que en motiva la detenció. Aquest dret només es pot restringir per motius taxats i degudament justificats, com ara la protecció de la víctima.

- El Mecanisme valora positivament la inclusió del Protocol d'Istanbul en les línies de formació de l'Institut de Seguretat Pública de Catalunya, però cal que, a més, se'n doni compliment en la praxi quotidiana del cos de la PG-ME.

La presència policial mentre té lloc l'assistència mèdica a una persona detinguda té una clara incidència en les possibilitats reals d'aquesta persona de relatar eventuals maltractaments en el context de la detenció. Si bé les consideracions de seguretat són molt importants, no es pot donar com a resposta que mai, en cap hospital, CAP o servei d'urgències de Catalunya, es donen les condicions per practicar una visita mèdica respectuosa amb el dret a la intimitat de la persona detinguda. Cal analitzar les circumstàncies de cada cas, tenir en compte el parer del personal mèdic que fa la visita, partint de la premissa que el dret a una visita en privat només es pot limitar en casos excepcionals d'agitació o de risc.

- El Mecanisme valora positivament la voluntat del Departament d'instal·lar càmeres de videovigilància a les sales de ressenya i d'identificació de les comissaries de la PG-ME, i recomana que se n'aprovi la partida pressupostària i es comenci a executar-ne la instal·lació al més aviat possible.

2. Pel que fa a les policies locals, cal que totes les àrees de custòdia que no compleixin condicions materials de detenció que siguin respectuoses amb els drets de les persones detingudes, o allà on no es pugui donar compliment íntegre als drets reconeguts per l'article 520 LECrim, siguin immediatament clausurades. Pel que fa a la resta, les autoritats municipals haurien de valorar si és eficient mantenir aquests espais i, en la mesura que hi hagi comissaries de PG-ME a la mateixa localitat o en poblacions veïnes, abstenir-se d'obrir noves àrees de custòdia de policia local.

- L'atenció mèdica és un dret del qual gaudeixen totes les persones detingudes. No obstant això, el Mecanisme ha pogut observar que, molt sovint, la interacció entre policies locals i Policia de la Generalitat té per efecte transformar aquest dret en un deure; un deure de les policies locals previ a fer el lliurament de la persona detinguda a la PG-ME per certificar en quin estat és lliurada aquesta persona i amb independència que la visita sigui necessària objectivament o sol·licitada per la persona detinguda. La visita mèdica, per tant, perd el sentit garantista per a la persona detinguda i esdevé un element de garantia per als cossos policials.

En algunes policies locals es dona la paradoxa que aquest tràmit s'efectua immediatament després de practicar la detenció, de manera que el comunicat mèdic no reflecteix el que pugui haver succeït a l'espai de detenció. Finalment, s'ha observat que aquesta manera de procedir no és homogènia a tot el territori de Catalunya i que, en algunes regions policials, les comissaries dels Mossos són més flexibles a l'hora de recepcionar persones detingudes per les policies locals.

A parer del Mecanisme, per tant, cal un acord general entre la PG-ME i les policies locals perquè la visita mèdica recuperi el seu sentit com a dret de la persona detinguda.

3. En relació amb els centres penitenciaris, cal posar de manifest una queixa que es torna a desprendre de cadascuna de les visites realitzades enguany i que fa referència als elevats preus de l'economat. Tot i que el CIRE ha informat que ha dut a terme diverses actuacions encaminades a abaixar els preus i que adquireix el compromís d'estudiar-ne una nova reducció, es constata que encara continuen sent alts per al col·lectiu de presos. Per això, s'ha tornat a reiterar que cal continuar revisant-ne els preus a la baixa perquè s'ajustin a les seves capacitats econòmiques. En la mateixa línia, una altra queixa recurrent continua sent els menús que s'ofereixen i les condicions tèrmiques en què se serveixen, per la qual cosa cal que tan bon punt arriben els aliments als carros isotèrmics es distribueixin al més aviat possible per evitar que es refredin.

Respecte dels departaments de règim tancat, es constata que manca intervenció en règim tancat i que en alguns centres, com el de dones del CP Ponent, no es compleixen les condicions estructurals per passar-hi tant de temps. Del relat dels interns entrevistats també es constaten els efectes negatius que comporta aquest règim de vida. És per això que caldrà fer un seguiment de la nova regulació de l'aplicació de règim tancat impulsada per la Direcció General de Serveis Penitenciaris.

També cal recordar el que assenyala la normativa sobre la prohibició d'imposició de sancions d'aïllament quan el pres té alguna discapacitat física o mental, atès que s'ha detectat algun cas de persona amb malaltia mental que complia un primer grau. En aquest àmbit, també s'ha fet palesa la importància del seguiment que facin els professionals de l'atenció mèdica per evitar que això succeeixi i per aplicar de manera rigorosa els protocols de prevenció de suïcidis.

En general, es constata que les dones entrevistades presenten més queixes que els homes perquè tenen unes necessitats i especificitats que o bé no estan recollides pel sistema penitenciari o bé no s'hi adeqüen, la qual cosa posa de manifest que caldrien centres penitenciaris exclusivament per a dones preses i no departaments en centres fets i pensats per allotjar-hi homes.

També cal fer un esment especial del tancament de la presó Model de Barcelona, en el sentit de garantir els drets adquirits dels interns que s'han traslladat a altres centres, millorar l'accessibilitat de les famílies a aquests centres i no oblidar que la capital de Catalunya ha d'assumir al més aviat possible la seva quota de responsabilitat en matèria d'equipaments penitenciaris.

4. Pel que fa als centres d'infants i adolescents, cal reiterar les recomanacions que s'han fet en el capítol II d'aquest informe. En síntesi, els adolescents en centres de protecció o de justícia juvenil són un col·lectiu altament vulnerable amb necessitats especials d'atenció i intervenció per a la seva recuperació. Aquests adolescents moltes vegades presenten comportaments de rebuig de la intervenció i poden tenir conductes inadequades, amb si mateixos i amb l'entorn, pel fet d'haver patit mancances o violència en la seva trajectòria vital. Cal intervenir-hi de manera interdisciplinària, coordinada i establint un vincle de confiança amb persones referents.

Els centres visitats, dos CRAE, un CREI, dos centres de justícia juvenil i les dependències de la Ciutat de la Justícia atenen poblacions i problemàtiques diverses. En alguna ocasió, en el cas d'un dels centres de protecció de Barcelona, les deplorables instal·lacions i l'acumulació de perfils amb trastorns mentals han suposat haver de reiterar recomanacions del Síndic quant a la necessitat immediata d'adopció de mesures per garantir un entorn protector i recuperador.

En el cas d'un centre de justícia juvenil, a partir de les manifestacions dels entrevistats, se'n desprèn un possible ús excessiu de la força per part dels vigilants de seguretat a l'hora de fer les contencions, alhora que una indefinició en el règim del vida al ZIP (zona d'intervenció puntual) mentre els joves compleixen la sanció de

separació de grup. Caldria, doncs, revisar el protocol d'intervenció d'alguns vigilants de seguretat per practicar les contencions, que haurien de ser l'última ràtio i com a actuació complementària al personal educador.

Pel que fa a la Ciutat de la Justícia, de nou el Mecanisme reclama solucions immediates perquè es garanteixi la separació dels adolescents que estan en situació de detenció i els que han de ser objecte d'actuació protectora, i també reclama que no s'utilitzi espai per a estades més llargues que les assenyalades, per mitjà de la garantia de centres de primera acollida.

SÍNDIC

EL DEFENSOR DE LES PERSONES

Síndic de Greuges de Catalunya
Passeig Lluís Companys, 7
08003 Barcelona
Tel 933 018 075 Fax 933 013 187
sindic@sindic.cat
www.sindic.cat